

Uchwała Nr XXXVI/421/06
Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego
z dnia 27 marca 2006 roku

w sprawie wyników przeglądu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym
województwa świętokrzyskiego - „Raportu o stanie zagospodarowania
przestrzennego województwa świętokrzyskiego”.

Na podstawie art. 45 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 poz.717, z późniejszymi zmianami) i art.14 ust.1 pkt 7 oraz art.18 pkt 20 i pkt 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie wojewódzkim (tekst jednolity z 2001 r. Dz. U. Nr 142 poz.1590, z późniejszymi zmianami) Sejmik Województwa Świętokrzyskiego uchwała, co następuje:

§1

Przyjmuje się do akceptującej wiadomości okresową ocenę aktualności Planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego, w oparciu o wyniki dokonanego przeglądu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa świętokrzyskiego - opracowanego „Raportu o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego na lata 2002-2005”, który stanowi załącznik nr 1 do uchwały.

§2.

Zobowiązuje się Zarząd Województwa do podjęcia prac przygotowawczych, mających na celu aktualizację Planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego.

§3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Sejmiku

Stefan Józef Pastuszka

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym stwierdza w art.45, co następuje:

„ Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlega okresowej ocenie. Zarząd województwa, co najmniej raz w czasie kadencji sejmiku, dokonuje przeglądu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, opracowuje raport o jego stanie w zakresie określonym w art. 39 ust. 3 oraz sporządza ocenę realizacji inwestycji, o których mowa w art. 39 ust. 5, podlegającą zaopiniowaniu przez wojewódzką komisję urbanistyczno-architektoniczną. Wyniki tego przeglądu oraz raport jest przedstawiany sejmikowi województwa.”

Zarząd województwa za pośrednictwem ŚBRR w Kielcach dopełnił wymogu przygotowania stosownych dokumentów w tej sprawie - opracował „Raport o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego na lata 2002-2005” oraz sporządził „Ocenę realizacji inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym, zawartych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego”.

Przedmiotowe opracowania zostały pozytywnie zaopiniowane na posiedzeniach Komisji Strategii Rozwoju, Promocji i Współpracy z Zagranicą Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, odbytych w dniach 3 lutego i 9 marca 2006 roku.

Zarząd województwa, będący organem wykonawczym województwa, ma wśród swych zadań wykonywanie uchwał sejmiku województwa. Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w województwie, w tym uchwalanie planu zagospodarowania przestrzennego województwa, należy do zadań samorządu województwa. Organy samorządu województwa sporządzają plan zagospodarowania przestrzennego województwa, prowadzą analizy i studia oraz opracowują koncepcje i programy, odnoszące się do obszarów i problemów zagospodarowania przestrzennego odpowiednio do potrzeb i celów podejmowanych w tym zakresie prac.

Załącznik nr 1 do Uchwały nr XXXVI/421/06
z dnia 27 marca 2006 roku

**RAPORT O STANIE ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA
ŚWIĘTOKRZYSKIEGO**

Kielce, grudzień 2005

SPIS TREŚCI

1. PODSTAWA FORMALNO-PRAWNA ORAZ CEL I ZAKRES OPRACOWANIA RAPORTU O STANIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA.....	3
2. ZAŁOŻENIA METODYCZNE I UKŁAD TREŚCI RAPORTU.....	4
3. OCENA DOTYCHCZASOWEJ REALIZACJI PLANU WOJEWÓDZTWA NA TLE OGÓLNEJ SYTUACJI W PLANOWANIU PRZESTRZENNYM.....	5
4. OCENA ZGODNOŚCI USTALEŃ PLANU WOJEWÓDZTWA Z OBOWIĄZUJĄCYMI PRZEPISAMI PRAWA.....	7
5. OCENA ZGODNOŚCI USTALEŃ „PLANU ...” Z OBOWIĄZUJĄCYMI DOKUMENTAMI PROGRAMOWYMI, SPORZĄDZONYMI NA SZCZEBLU KRAJOWYM I WOJEWÓDZKIM.....	18
6. OCENA AKTUALNOŚCI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO.....	36
6.1. Ocena jakości podstawowych elementów sieci osadniczej województwa.....	36
6.2. System powiązań komunikacyjnych.....	38
6.3. Ochrona środowiska.....	43
6.4. Gospodarka wodna — systemy infrastruktury technicznej.....	44
6.5. Dziedzictwo kulturowe.....	46
6.6. Zagadnienia demografii.....	48
6.7. Rynek pracy.....	49
6.8. Baza ekonomiczna województwa.....	50
6.9. Turystyka.....	52
6.10. Rolnictwo i zagospodarowanie obszarów wiejskich.....	53
6.11. Leśnictwo i zagospodarowanie leśne.....	55
6.12. Obszary występowania i wydobycia udokumentowanych złóż kopalin.....	55
6.13. Ocena aktualności planu w świetle analizy ustaleń studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miast i gmin.....	56
7. PODSUMOWANIE OCEN AKTUALNOŚCI „PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO”.....	58

1. PODSTAWA FORMALNO-PRAWNA ORAZ CEL I ZAKRES OPRACOWANIA RAPORTU O STANIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA

Podstawę prawną opracowania raportu o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa stanowi art. 45 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. nr 80 z 2003 r., poz. 717 z późniejszymi zmianami), który postanawia, że *„Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlega okresowej ocenie. Ponadto zgodnie z tym artykułem Zarząd Województwa, co najmniej raz w kadencji Sejmiku dokonuje przeglądu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, opracowuje raport o jego stanie w zakresie określonym w art. 39 ust. 3 ww. ustawy oraz sporządza ocenę realizacji inwestycji celu publicznego, o których mowa w art. 39 ust. 5, podlegającą zaopiniowaniu przez Wojewódzką Komisję Urbanistyczno-Architektoniczną. Wyniki tego przeglądu oraz raport jest przedstawiany Sejmikowi Województwa.*

Zgodnie z powołanymi wyżej przepisami raport powinien obejmować w szczególności ocenę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa w obrębie:

- a) podstawowych elementów sieci osadniczej i ich powiązań komunikacyjnych oraz infrastrukturalnych, w tym kierunków powiązań transgranicznych,
- b) systemu obszarów chronionych, w tym obszarów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, ochrony uzdrowisk oraz dziedzictwa kulturowego i zabytków, a także dóbr kultury współczesnej,
- c) rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, a w szczególności obiektów infrastruktury społecznej, technicznej, transportu, turystyki, gospodarki morskiej i gospodarki wodnej (zagadnieniom tym poświęcone jest odrębne opracowanie zat. **„Ocena realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym”**, stanowiące integralną część raportu),
- d) obszarów problemowych wraz z zasadami ich zagospodarowania oraz obszarów metropolitalnych (obejmujących obszar wielkiego miasta oraz powiązanego z nim funkcjonalnie bezpośredniego otoczenia, określonego w „Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju”),
- e) obszarów wsparcia (określonych w Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego i tzw. 17 programie operacyjnym rozwoju regionalnego „Spójność terytorialna i konkurencyjność regionów”),
- f) obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi,
- g) granic terenów zamkniętych i ich stref ochronnych,
- h) obszarów występowania udokumentowanych złóż kopalin.

Ze względu na silne związki planu województwa z obowiązującymi uregulowaniami prawnymi oraz planami i programami krajowymi i Samorządu Województwa niniejszy raport powinien zawierać także ocenę tego dokumentu pod względem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa oraz wymienionymi wyżej planami i programami o charakterze nadrzędnym.

Podstawowym celem raportu jest ocena aktualności planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz określenie stanowiska Zarządu Województwa Świętokrzyskiego, co do potrzeby i zakresu wszczęcia procedury aktualizacji tego dokumentu. Stanowisko to wraz z zawartym w raporcie przeglądem zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa powinno zostać przedstawione Sejmikowi Województwa Świętokrzyskiego do akceptacji i powzięcia stosownej uchwały.

Podstawą formalną opracowania jest Uchwała nr 922/05 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 2 marca 2005 r. w sprawie powierzenia części zadań własnych Świętokrzyskiemu Biuru Rozwoju Regionalnego, wynikających z ustawy o planowaniu i

zagospodarowaniu przestrzennym w zakresie przygotowania materiałów do okresowej oceny planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

2. ZAŁOŻENIA METODYCZNE I UKŁAD TREŚCI RAPORTU

Podstawą sporządzenie raportu są okresowe przeglądy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa świętokrzyskiego, opracowywane w cyklach półrocznych nieprzerwanie od 2002 roku (łącznie wykonano 7 przeglądów zmian). Są one opracowane przez Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego na podstawie stosownych uchwał Zarządu Województwa Świętokrzyskiego i zawierają wyniki monitoringu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym regionu, który obejmuje:

- a) sporządzane i uchwalane programy zadań rządowych i Samorządu Województwa,
- b) uchwały Sejmiku Województwa i Zarządu Województwa Świętokrzyskiego mające bezpośredni lub pośredni wpływ na ustalenia planu województwa,
- c) analizy skutków dla regionu, działań związanych z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, w szczególności odnoszących się do rolnictwa i obszarów wiejskich,
- d) sporządzane i uchwalone przez organy samorządu gminnego: miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz strategie rozwoju gmin,
- e) wnioski wynikające z opracowywanych planów zagospodarowania przestrzennego województw ościennych (głównie w zakresie terenów pogranicza),
- f) wymagania nowych przepisów prawnych, w tym również rozporządzeń Wojewody Świętokrzyskiego,
- g) wnioski i propozycje wynikające z fachowych publikacji,
- h) analizy trendów statystycznych w odniesieniu do struktur przestrzennych, województwa oraz inne w miarę potrzeb.

Do opracowania raportu oraz oceny realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wykorzystano również wnioski i propozycje przekazane przez zainteresowane instytucje i organy szczebla wojewódzkiego oraz niektóre przedsiębiorstwa komercyjne. Wykorzystano również kończoną już syntezę studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miast i gmin (łącznie analizie porównawczej poddano ca 90% tych dokumentów) oraz nowo opracowaną ekofizjografię województwa świętokrzyskiego.

Zgodnie z wymienionymi w poprzednim rozdziale wymaganiami prawnymi, co do treści i zakresu merytorycznego raportu, dokument ten składa się z czterech głównych części:

- a) oceny dotychczasowej realizacji planu województwa na tle ogólnej sytuacji w planowaniu przestrzennym;
- b) oceny ustaleń planu województwa w świetle zgodności z obowiązującymi przepisami prawa;
- c) analizy treści tego dokumentu pod względem zgodności z nadrzędnymi dokumentami planistycznymi (do analizy porównawczej wykorzystano znajdujące się w różnych fazach legislacji projekty dokumentów krajowych i wojewódzkich, rzutujących bezpośrednio na ustalenia planu województwa jak: zaktualizowaną Strategię rozwoju województwa świętokrzyskiego do 2020 r., Regionalny program operacyjny na lata 2007–2013 (RPO), Koncepcję zagospodarowania przestrzennego kraju (KZPK), Narodową Strategię Rozwoju Regionalnego (NSRR) wraz z 17-tym programem operacyjnym oraz Narodowy Plan Rozwoju (NPR);
- d) oceny aktualności głównych elementów składowych treści planu województwa (uwarunkowań, celów i priorytetów polityki przestrzennej oraz zasad i kierunków polityki

przestrzennej) w świetle wyników okresowych przeglądów zmian w zagospodarowania przestrzennego województwa.

Ponadto zawiera podsumowanie oceny aktualności planu województwa wraz z klauzulą o stanie aktualności tego dokumentu.

3. OCENA DOTYCHCZASOWEJ REALIZACJI PLANU WOJEWÓDZTWA NA TLE OGÓLNEJ SYTUACJI W PLANOWANIU PRZESTRZENNYM

„Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego”, przyjęty uchwałą nr XXIX/399/02 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26.04.2002 r. jest głównym instrumentem Samorządu Województwa Świętokrzyskiego w zakresie gospodarowania przestrzenią województwa. Określa on uwarunkowania oraz cele i zadania wojewódzkiej polityki przestrzennej, nawiązując bezpośrednio do długofalowej polityki rozwoju społeczno-gospodarczego, przyjętej w „Strategii rozwoju województwa świętokrzyskiego”, uchwalonej przez Sejmik Województwa w uchwałą nr XIV/225/2000 z dnia 30 czerwca 2000 r. jak również polityki ogólnokrajowej, określonej w „Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju”, przyjętej przez Sejm RP w dniu 17 listopada 2000 r. W planie tym zawarto także wnioski i opinie samorządów lokalnych, Wojewody Świętokrzyskiego, a także instytucji i organów województwa świętokrzyskiego oraz zarządów województw sąsiadujących.

Istotną funkcją tego dokumentu jest koordynacja przestrzenna zadań rządowych i samorządu województwa, przewidywanych do realizacji na obszarze województwa świętokrzyskiego oraz w najbliższym jego otoczeniu, a także stworzenie warunków do wprowadzenia inwestycji celu publicznego o charakterze ponadlokalnym do planowania miejscowego. Plan pełni także funkcję kreacyjną (w zakresie kształtowania ponadlokalnych struktur obszarowych oraz identyfikacji powiązań międzywojewódzkich), jak również informacyjno-wdrożeniową, odnoszącą się do planowania miejscowego, realizowanego przez samorządy miast i gmin. Wójtowie, Burmistrzowie (Prezydenci miast) są, bowiem ustawowo zobowiązani do uwzględnienia postanowień planu województwa w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz uzgodnienia projektów tych studiów z Zarządem Województwa Świętokrzyskiego w zakresie zgodności z wojewódzką polityką przestrzenną.

Ocena realizacji planu zagospodarowania przestrzennego województwa wiąże się, zatem z przydatnością tego dokumentu do koordynacji zadań z zakresu gospodarki przestrzennej wykonywanych przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego z tytułu przypisanych mu ustawowo obowiązków jak również ze zdolnością do transmisji celów i priorytetów wojewódzkiej polityki przestrzennej do planowania miejscowego, realizowanego przez samorządy miast i gmin.

Stosowany dotychczas mechanizm wdrożeniowy ustaleń planu województwa do planowania miejscowego polega na przekazywaniu samorządom lokalnym zaktualizowanych wyciągów informacyjnych z ustaleń tekstowych i graficznych planu oraz uzgadnianiu z Zarządem Województwa Świętokrzyskiego projektów studiów gminnych (w zakresie zgodności z ustaleniami „Planu ...”) oraz projektów planów miejscowych (w zakresie lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym — po uprzednim uzgodnieniu z samorządem lokalnym warunków wdrożenia przedmiotowych inwestycji do planowania miejscowego). Należy podkreślić fakt, że do końca b.r. wszystkie gminy i miasta wydzielone województwa otrzymają zaktualizowane wyciągi informacyjne, zaś w przypadku przedłożenie Zarządowi Województwa do uzgodnień projektów studiów gminnych, również opinie zespołu autorskiego planu dotyczącą stopnia i zakresu uwzględnienia ustaleń tego dokumentu w projekcie studium.

Plan województwa nie posiada jednak własnych instrumentów wdrożeniowych, a jego realizacja w świetle obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym opiera się na programach rządowych i Samorządu Województwa, umocowanych w bieżących realiach finansowych (można w nim zamieścić tylko te inwestycje, które zostały uprzednio ustalone w programach przyjętych przez Sejm RP, Radę Ministrów, właściwych ministrów lub Sejmik Województwa).

Ze względu na brak środków na negocjacje z samorządami lokalnymi pełne procedury wdrożeniowe nie są jednak stosowane, zaś omawiane inwestycje są wprowadzane do planów miejscowych drogą przekonywania samorządów miast i gmin do ich realizacji.

Trzeba zaznaczyć, że w pierwszych latach funkcjonowania planu województwa (2002–2003) problem ten łądził brak programów zawierających inwestycje celu publicznego, które spełniałyby kryteria „zadań publicznych” (rządowych i Samorządu Województwa) określone w obowiązującej do 23 marca 2003 r. ustawie o zagospodarowaniu przestrzennym. W tej sytuacji wszystkie, ujęte w planie zadania inwestycyjne, które teoretycznie mogłyby spełniać kryteria określone w art. 54d i art. 58 tej ustawy ze względu na brak zamieszczenia ich w „wojewódzkim rejestrze” nie miały charakteru zadań obligatoryjnych, i były traktowane jako propozycje zadań rekomendowanych do uwzględnienia w przyszłych programach rządowych i samorządowych. Ponadto lokalizacji tych zadań sprzyjały obowiązujące wówczas miejscowe plany ogólne, które zawierały rezerwy terenów pod większość inwestycji publicznych o znaczeniu ponadlokalnym i były łatwiejsze do skorygowania.

Z chwilą wprowadzenia obowiązującej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, upraszczającej kryteria kwalifikacji inwestycji celu publicznego, a jednocześnie utrzymujących w mocy plany zagospodarowania przestrzennego województw, uchwalone po dniu 1 stycznia 1999 r. kwestia wdrożenia omawianych inwestycji do planowania miejscowego stała się ponownie aktualna, bowiem w przypadku wszczęcia egzekucji swych praw przez samorzady lokalne może stanowić istotne ograniczenie ich realizacji. Problem ten pogłębia dodatkowo fakt, że obowiązujące do 31.12.2003 r. miejscowe plany ogólne utraciły swą ważność zaś plany nowej generacji ze względu na zawile i długotrwałe procedury planistyczne oraz wysokie koszty opracowania pokrywają dotychczas niewielki obszar województwa. Doraźnie większość potrzeb lokalizacyjnych zaspakajana jest w drodze decyzji urbanistycznych, obejmujących na ogół niewielkie powierzchniowo tereny, na których nie ma możliwości kształtowania funkcjonalnych struktur przestrzennych. Zwiększa to chaos w zagospodarowaniu, zwłaszcza obszarów podmiejskich, podlegających intensywnej urbanizacji i w perspektywie grozi utratą ładu przestrzennego. Konieczne jest, zatem jak najszybsze uproszczenie procedur planistycznych i zmiana wadliwych przepisów o planowaniu przestrzennym. Jednocześnie, celowa wydaje się jak najszybsza aktualizacja planu zagospodarowania przestrzennego województwa tak, aby nie spowodować nadmiernej zwłoki we wdrażaniu przedmiotowych inwestycji do planowania miejscowego. Jest to tym bardziej istotne, że utrzymywane od wielu lat w planach ogólnych rezerwy terenów pod ważne inwestycje publiczne o charakterze strategicznym, mogą zostać bezpowrotnie stracone na rzecz zabudowy mieszkaniowej i innych, bardziej dochodowych inwestycji komercyjnych, preferowanych przez samorzady lokalne.

Jak już wcześniej wspomniano istotny element oceny przydatności planu zagospodarowania przestrzennego województwa do realizacji przypisanych mu zadań stanowi zgodność tego dokumentu ze „Strategią rozwoju województwa...” oraz „Koncepcją zagospodarowania przestrzennego kraju”. Należy podkreślić fakt, że projekty aktualizacji tych dokumentów jak również projekty nowych programów rządowych, i samorządu województwa, zwłaszcza związanych z absorpcją funduszy pomocowych WE znajdują się w końcowej fazie legislacji i po ich przyjęciu przez właściwe organy Państwa lub Samorządu

Województwa powinny zostać jak najszybciej uwzględnione w nowej edycji planu. W toku sporządzania omawianych dokumentów przekazywane były liczne opinie z planu województwa, np. w zakresie metropolizacji Kielc (KZPK), kształtowania ponadlokalnych struktur obszarowych („Strategia rozwoju województwa..”) oraz objęcia regionu świętokrzyskiego dalszymi obszarami wsparcia (NPR, NSRR).

Oceniając aktualność planu województwa nie można pominąć faktu, że już po jego uchwaleniu zaczął obowiązywać Traktat Akcesyjny z UE, który wpisuje województwo w przestrzeń europejską, wprowadzając jednocześnie nowe zadania i standardy gospodarki przestrzennej. Ich realizacja, wsparta funduszami strukturalnymi UE nie napotka barier lokalizacyjnych pod warunkiem pilnego wprowadzenia tych zadań do planu województwa, a następnie studiów gminnych i planów miejscowych. W Traktacie tym zawarto jednocześnie szereg okresów dostosowawczych, dotyczących wdrożenia poszczególnych działań i programów pomocowych, co wymaga stosownego uwzględnienia w nowej edycji planu.

W okresie, który minął od uchwalenia planu województwa pełnił on również funkcje informacyjną i „płaszczyzny odniesienia” dla większości programów i strategii (o charakterze perspektywicznym i krótkoterminowym) szczebla krajowego, wojewódzkiego i lokalnego, planów zagospodarowania przestrzennego województw sąsiadujących, a szczególnie opiniowania projektów decyzji urbanistycznych, planów miejscowych oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miast i gmin. W oparciu o ten dokument formułowane były również liczne opinie dotyczące różnych projektów i zamierzeń realizacyjnych o charakterze ponadlokalnym. Pewne trudności (z przyczyn obiektywnych) sprawiała interpretacja ustaleń dotyczących inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Problem ten powinien zostać rozwiązany tylko w trybie aktualizacji tego dokumentu.

4. OCENA ZGODNOŚCI USTALEŃ PLANU WOJEWÓDZTWA Z OBOWIĄZUJĄCYMI PRZEPISAMI PRAWA

W latach 2003–2004 miał miejsce intensywny proces dostosowania prawodawstwa krajowego do unormowań prawnych Unii Europejskiej, który spowodował częściową lub całkowitą dezaktualizację niektórych ustaleń planu. Dotyczy to szczególnie przepisów w zakresie planowania przestrzennego, ochrony środowiska i rodzimej przyrody, gospodarki wodnej, rozwoju regionalnego oraz transformacji rolnictwa i obszarów wiejskich. Potwierdzają to wyniki monitoringu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym regionu, które zawarte zostały w siedmiu półrocznych przeglądach zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa. Wyniki przeglądu najważniejszych unormowań prawnych najściślej związanych z treścią planu wskazują jednoznacznie na potrzebę wprowadzenia szeregu korekty i uzupełnień ustaleń tego dokumentu w następujących dziedzinach zagospodarowania.

Gospodarka przestrzenna

Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz wydane do niej akty wykonawcze i publikacje towarzyszące wskazują na:

- a) konieczność uzupełnienia systemu osadnictwa o powiązania komunikacyjne i infrastrukturalne o charakterze transgranicznym;
- b) potrzebę określenia zasad zagospodarowania obszarów problemowych i obszaru metropolitalnego (pod pojęciem obszaru metropolitalnego należy obecnie rozumieć obszar wielkiego miasta oraz powiązanego z nim funkcjonalnie bezpośredniego otoczenia, ustalony w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, dla którego uchwała się

plan zagospodarowania przestrzennego jako część planu zagospodarowania przestrzennego województwa);

- c) zweryfikowanie obszarów wsparcia krajowego, przez które należy rozumieć obszary określone w Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego oraz w programach rolniczych,
- d) pilną potrzebę zweryfikowania rozmieszczenia obszarów realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, a w szczególności obiektów infrastruktury społecznej, technicznej, transportu, turystyki i gospodarki wodnej (wg. zmienionych kryteriów kwalifikacji tych inwestycji określonych w tej ustawie);
- e) konieczność wskazania granic terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
- f) określenie obszarów występowania udokumentowanych złóż kopalin (wymóg ten plan częściowo spełnia).

Ponadto w planie należy dodatkowo sprecyzować walory ekonomiczne przestrzeni, wymagania ochrony dóbr kultury współczesnej, takie jak pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna oraz potrzeby interesu publicznego.

Zgodnie z postanowieniem ustawy minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej powinien określić, w drodze rozporządzenia, wymagany zakres projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa w części tekstowej i graficznej, uwzględniając w szczególności wymogi dotyczące materiałów planistycznych, skali opracowań kartograficznych, stosowanych oznaczeń, nazewnictwa, standardów oraz sposobu dokumentowania prac planistycznych (do tej pory nie wydano jednak w tej sprawie stosownego przepisu).

Potrzeba aktualizacji planu wynika również z wprowadzenia uzgodnionej między zarządami województw sąsiadujących problematyki zagospodarowania obszarów stykowych, a także sprecyzowania zadań, których realizacja wymaga negocjacji z samorządami miast i gmin oraz wprowadzenia ich do planów miejscowych. Plan winien też określić obszary, które obligatoryjnie należy objąć planami zagospodarowania przestrzennego jak: obszar funkcjonalny Kielc czy obszary korytarzy aktywizacji o podstawowym znaczeniu dla rozwoju województwa (wymagać to będzie wcześniejszego uszczegółowienia granic tych obszarów, w drodze prac studialnych oraz uściślenia zasad ich zagospodarowania w planie województwa).

Pewnej modyfikacji i dostosowania do obecnych realiów wymagają również określone w planie główne struktury funkcjonalno przestrzenne województwa, a zwłaszcza obszar funkcjonalny Kielc, obszar dużych miast nad Kamienną oraz obszar Doliny Wisły.

Ochrona środowiska

Przełomowy moment przebudowy polskich regulacji prawnych w dziedzinie ochrony środowiska rozpoczął się dn. 27 kwietnia 2001 r., kiedy to została uchwalona nowa ustawa Prawo ochrony środowiska (POŚ), będąca nadrzędnym aktem ustawodawczym dla całego prawodawstwa w tej dziedzinie.

Ustawa ta zmienia generalne zasady ochrony środowiska oraz ustanawia nowe instytucje i instrumenty tej ochrony odpowiadające wymaganiom UE (jak np. system ocen środowiskowych, nowe reguły odpowiedzialności prawnej, czy też opłaty i kary). Reguluje ona kompleksowo, powierzchownie traktowane do tej pory kwestie jak: prawo emisyjne (ochrona powietrza, ochrona przed hałasem, ochrona przed polami elektromagnetycznymi). Ważnym zagadnieniem są również regulacje prawne dotyczące dostępu do informacji o środowisku, udziału społeczeństwa w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko oraz prognoz oddziaływania na środowisko. Określono wymagania wspólne dla wszystkich pozwoleń ekologicznych oraz wprowadzono pozwolenie zintegrowane, które były nową instytucją w polskim prawie. Jedną z ostatnich nowelizacji tej ustawy wprowadziła

także nowe instrumenty prawne, jakim są decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach oraz ustanawianie stref przemysłowych.

Ponieważ uchwalenie przedmiotowej ustawy miało miejsce w trakcie końcowych prac nad „Planem zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego”, jej zapisy nie są w pełni uwzględnione w tym dokumencie. Należy przy tym dodać, że przedmiotowa ustawa do chwili obecnej była wielokrotnie nowelizowana i poprawiana (29 razy, w tym kilka poprawek zmieniało w sposób istotny jej zapisy), co spowodowało dalsze pogłębienie braku spójności „Planu ...” z tym aktem prawnym.

W kolejnych latach znowelizowano szereg ustaw z zakresu ochrony środowiska (a także dotyczących pokrewnych problematyk) oraz weszło w życie kilka nowych. Najważniejsze z nich to:

- a) ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach;
- b) ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych;
- c) ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju;
- d) ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne;
- e) ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy — prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw;
- f) ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- g) ustawa z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Ponadto weszło w życie szereg rozporządzeń wykonawczych do ww. aktów prawnych, z których najważniejsze to:

- a) rozporządzenie MŚ z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów;
- b) rozporządzenie MŚ z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych;
- c) rozporządzenie MŚ z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi;
- d) rozporządzenie MŚ z dnia 14 listopada 2002 r. w sprawie szczegółowych warunków, jakim powinna odpowiadać prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- e) rozporządzenie MŚ z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia;
- f) rozporządzenie MŚ z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego;
- g) rozporządzenie MŚ z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych;
- h) rozporządzenie MŚ z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów;
- i) rozporządzenie MŚ z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami;
- j) rozporządzenie MŚ z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu prowadzenia interpretacji wyników stanu tych wód;
- k) rozporządzenie MŚ z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000;
- l) rozporządzenie RM z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych

uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko;

- m) rozporządzenie MŚ z dnia 16 maja 2005 r. w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, wymagających ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000.

Wnioski w zakresie zgodności „Planu ...” z przepisami ochrony środowiska

Zawarta w planie województwa problematyka ochrony środowiska jest już w znacznej mierze zdezaktualizowana. Zachodzi konieczność skorygowania i uzupełnienia tego dokumentu szczególnie w odniesieniu do następujących zagadnień:

- a) wprowadzenie ostatecznej wersji sieci obszarów NATURA 2000;
- b) uwzględnienia typologii siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt wymagających ochrony w formie utworzenia obszarów NATURA 2000;
- c) uwzględnienie nowego systemu ocen jakości powietrza;
- d) uwzględnienie nowego systemu ocen jakości wód powierzchniowych i podziemnych;
- e) wprowadzenie nowych standardów jakości gleb i ziemi;
- f) aktualizacji zagadnień ochrony powierzchni ziemi i ochrony przed hałasem;
- g) obszarów ograniczonego użytkowania;
- h) stref przemysłowych;
- i) przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- j) ustaleń dotyczących systemu pozwoleń ekologicznych, w tym pozwoleń zintegrowanych;
- k) nowych wymagań lokalizacyjnych, dotyczących składowisk odpadów;
- l) rejonizacji systemu gospodarki odpadami;
- m) problematyki przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym.

Dziedzictwo kulturowe

W dziedzinie tej wprowadzono kilkanaście zmian rzutujących na potrzebę aktualizacji niektórych ustaleń planu lecz nie są to zmiany strukturalne, wywołujące potrzebę zasadniczej korekty całej problematyki.

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Dz. U. z 2003r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zmianami:

- a) rozszerzono katalog form sprawowania ochrony zabytków, wprowadzono pojęcie tzw. parku kulturowego, który byłby tworzony w celu utrzymania i wyeksponowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zachowaną zabudową charakterystyczną dla miejscowej tradycji budowlanej, kompetencje w tym zakresie projekt powierza radzie gminy (*zaktualizować ustalenia planu*);
- b) precyzyjnie określono w projekcie procedury dotyczące samego wpisu do rejestru zabytków jak też procedury dotyczące skreśleń, wprowadzono dodatkowo możliwość wpisania do rejestru zabytków tzw. wartości niematerialnych związanych z zabytkiem nieruchomym, takich jak nazwy geograficzne lub historyczne nazwy zabytku;
- c) przewiduje się prowadzenie przez wojewódzkich konserwatorów zabytków wojewódzkiej ewidencji zabytków, ujęte byłyby w niej zabytki nieruchome i ruchome z terenu danego województwa, w tym wpisane do rejestru zabytków, umieszczenie w ewidencji zabytku ruchomego wymagać będzie zgody jego właściciela; na szczeblu centralnym krajową ewidencję zabytków prowadziłyby generalny konserwator zabytków, ponadto ewidencja musiałaby być prowadzona w poszczególnych gminach;
- d) w sprawach dotyczących zagospodarowania i użytkowania zabytków ustalono zasady korzystania z tychże zabytków i związane z tym obowiązki ich właścicieli i posiadaczy, równocześnie wojewódzcy konserwatorzy zabytków zostali zobowiązani do wydawania

tw. zaleceń konserwatorskich na wniosek właścicieli zabytków, które byłyby pomocne dla właściwego postępowania z zabytkami;

- e) przypisano wojewódzkim konserwatorom zabytków uprawnienia, szczegółowo je określając, do prowadzenia kontroli nad prawidłowością sprawowania przez właścicieli opieki nad zabytkami, przewidziano w tym zakresie możliwość stosowania procedur zbliżonych do tych, jakie stosuje Inspekcja Ochrony Środowiska i nadzór budowlany; zrezygnowano z generalnej zasady, iż wywóz zabytków za granicę jest zabroniony, będzie on możliwy na podstawie pozwolenia lub zaświadczenia wydawanego przez wojewódzkiego konserwatora zabytków, proponuje się, aby pozwolenia na wywóz za granicę wymagały zabytki mające więcej niż 55 lat, a w przypadku zabytków techniki mające więcej niż 25 lat;
- f) określa się również postępowanie w sprawie restytucji zabytków, jakie czynności prawne zobowiązane jest podjąć państwo należące do Unii Europejskiej w przypadku gdy na jego terytorium znajdzie się zabytek wywieziony niezgodnie z prawem z terytorium innego państwa — członka Unii Europejskiej;
- g) określa się także zasady pomocy finansowej dla właścicieli lub posiadaczy zabytków wpisanych do rejestru zabytków, którzy prowadzą przy nich prace konserwatorskie lub roboty budowlane;
- h) w projekcie ustawy stworzono jednolity i komplementarny system planowania i programowania działań ochronnych w stosunku do zabytków, minister kultury opracowywać będzie co 4 lata krajowy program ochrony nad zabytkami wskazujący zasady prowadzenia polityki konserwatorskiej, równocześnie generalny konserwator zabytków będzie zobowiązany do sporządzenia 4-letniego krajowego programu opieki nad zabytkami.

Ustawa daje realne szanse utworzenia Parku Kulturowego Doliny Kamiennej oraz innych parków kulturowych. Ponadto wprowadza obowiązek opracowania krajowego programu opieki nad zabytkami.

Podsumowując, stwierdza się, że ustalenia z zakresu dziedzictwa kulturowego w obowiązującym planie nie uległy zasadniczej dezaktualizacji. Jednak zmiany w polskim prawodawstwie wymagają wprowadzenia do zapisów tego dokumentu ww. korekt i uzupełnień.

Systemy transportowe

Ustawa z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych (Dz. U. 1985 nr 14, poz. 60 z późniejszymi zmianami) — dotyczy zakresu zmian wprowadzonych po 2002 r.:

- a) zmieniono zapis ustawy dotyczący możliwości zachowania rezerw terenowych pod inwestycje drogowe w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; aktualnie zmiana ta nie ma większego znaczenia z powodu braku na przeważającej części województwa planów miejscowych (szacowane pokrycie planami 0,5%);
- b) w „Planie ...” jak i w „Kompleksowym programie rozwoju sieci drogowej Województwa Świętokrzyskiego” przyjęto realizację zadań inwestycyjnych w oparciu o rozwiązania z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin i tylko częściowo ze „Studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin”; wygaśnięcie ważności planów miejscowych w wielu przypadkach powoduje brak możliwości zabezpieczenia jakichkolwiek korytarzy, ponieważ część „Studiów ...” pominęła potrzebę zachowania docelowych rezerw na przełożenie tras dróg;
- c) zmodyfikowano artykuł 35 ustawy, który zobowiązuje zarządców dróg do opracowywania i przekazywania gminom planów modernizacji i rozbudowy dróg w celu wprowadzenia zadań inwestycyjnych do planów miejscowych (np.: „Koncepcja przebudowy dróg

krajowych nr 9 i 42 na odcinku Skarżysko Kam. — Opatów na parametry dwujezdniowej drogi ruchu przyspieszonego).

Uchwała Nr 106/03 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 8 maja 2003 r. w sprawie nadania numerów drogom powiatowym oraz drogom gminnym na terenie województwa świętokrzyskiego (Dziennik Urzędowy Województwa Świętokrzyskiego Nr 202, Poz. 1855):

- a) Urząd Marszałkowski nadał nowe numery drogom kategorii powiatowej i gminnej (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 28 lutego 2000 r. w sprawie numeracji i ewidencji dróg oraz obiektów mostowych — Dz.U. z 2000 r. Nr 32 poz. 393 z późniejszymi zmianami);
- b) w „Planie..” i „Kompleksowym programie...” istnieją stare numery dróg powiatowych, co może utrudnić odczytanie ich przebiegu przy podejmowaniu decyzji realizacyjnych.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 maja 2004 r. w sprawie sieci autostrad i dróg ekspresowych (Dz. U. 2004 Nr 128 poz.1334) — zmiana rozporządzenia z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie ustalenia sieci autostrad, dróg ekspresowych oraz dróg o znaczeniu obronnym oraz wcześniejszego z 29 września 2001 r.:

- a) potrzeba wprowadzenia docelowej drogi ekspresowej nr S-74 o przebiegu: S12 (Sulejów) — Kielce — Opatów — Tarnobrzeg — Stalowa Wola — S19 (Nisko); droga ta istniała w rozporządzeniu z 1996 r., lecz została w trakcie sporządzania „Planu ...” pozbawiona tej rangi (Rozporządzenie RM z dnia 29 września 2001 r.), przywróciło ją rozporządzenie z dnia 26 sierpnia 2003 r.

Ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg krajowych (Dz. U. 2003 nr 80 poz. 721):

- a) ustawa, która będzie obowiązywać do 31 grudnia 2007 roku ma na celu maksymalne uproszczenie procedur związanych z realizacją dróg krajowych, zwłaszcza dróg ruchu szybkiego (lokalizacja, nabywanie nieruchomości pod drogi, realizacja inwestycji) — jej rozwiązania ze względu na wagę tych dróg dla regionu muszą się znaleźć w planie;
- b) w sytuacji braku planów miejscowych rezerwujących teren lub chociażby korytarzy pod przyszłe przebiegi dróg krajowych (i nie tylko), inwestor (GDDKiA) powinien opracować dokumentację dla przewidywanych do realizacji i modernizacji odcinków dróg, a następnie poinformować o tym właściwe organa do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; wykonanie tego obowiązku przez inwestora pozwoliłoby wykonać niezbędne dla dalszego cyklu inwestycyjnego plany miejscowe oraz na bardziej precyzyjne wrysowanie zadań inwestycyjnych w rysunku „Planu ...”.

Odnotować zmiany przebiegu dróg krajowych i wojewódzkich — na podstawie art. 5i art. 6, *Ustawy o drogach publicznych*:

- a) nr 9 w gminie Brody Iłżeckie, Kunów i m. Ostrowcu Św.
- b) nr 42 na terenie miasta Końskie,
oraz dróg wojewódzkich:
- c) nr 728. nr 749 w Końskich,
- d) nr 754 w Ostrowcu Św.,
- e) nr 744 w Starachowicach.

Zmiany te wynikają z realizacji zadań inwestycyjnych na drogach krajowych i wojewódzkich w okresie 1998–2003.

Podsumowując powyższe zmiany prawne należy stwierdzić, że są one istotne dla konkretnych rozwiązań planistycznych, nie powodują jednak potrzeby generalnej korekty planu.

Infrastruktura techniczna

Ustawa Prawo Wodne z dn. 18 lipca 2001 r., do chwili obecnej była zmieniana kilkanaście razy. Najważniejszymi postanowieniami, jakie należy uwzględnić przy aktualizacji planu są przepisy dotyczące ochrony przeciwpowodziowej oraz zasad gospodarowania wodami. Są to następujące zagadnienia:

- a) zlewniowa gospodarka wodami;
- b) nie powodowanie pogorszenia stanu ekologicznego wód i ekosystemów od nich zależnych, a także marnotrawstwa energii wody;
- c) przeznaczenie wód podziemnych nie tylko na zaopatrzenie ludności w wodę, ale także na potrzeby produkcji artykułów żywnościowych oraz farmaceutycznych.

Ustawa wprowadza obowiązek zgodnego z jej brzmieniem określenia obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi. Wyznaczenie strefy przepływów wezbrań powodziowych, a przez to uaktualnienie ustaleń planu jest zależne od wykonania „Studium zagrożenia powodziowego” przez właściwego Dyrektora Regionalnego Gospodarki Wodnej. W chwili obecnej dla obszaru województwa zostały opracowane jedynie dwa studia powodziowe — dla rzeki Kamiennej oraz Świśliny.

Istotne wydaje się również ustanowienie nowego instrumentu — programu wodno-środowiskowego kraju, który ma określać działania zmierzające do poprawy lub utrzymania dobrego stanu wód w poszczególnych dorzeczach. Do chwili obecnej nie został jednak opracowany.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu prowadzenia interpretacji wyników stanu tych wód — wniosło istotne zmiany co do klasyfikacji wód. Wprowadzono 5 klas czystości wód powierzchniowych i podziemnych, w miejsce poprzedniej — trzystopniowej klasyfikacji. W 2004 r., WIOŚ w Kielcach podał wyniki pomiarów jakości zwykłych wód powierzchniowych w województwie świętokrzyskim wg nowej klasyfikacji i należy uaktualnić je w planie.

Prawo Energetyczne wnosi między innymi nowe zapisy związane z wykorzystaniem energii odnawialnej. Jest to przede wszystkim obowiązek zakupu wytwarzanej na terytorium RP energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii przyłączonych do sieci. Obowiązek ten dotyczy wszystkich przedsiębiorców energetycznych zajmujących się obrotem energią elektryczną. Wytwarzanie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii podlega koncesjonowaniu. Dodatkowo obowiązki w zakresie planowania energetycznego przejęły samorządy gminne. Opracowują one *projekt założeń i projekt planu zaopatrzenia w energię dla terenu gminy*. Powyższe postanowienia należy ująć w „Planie”, jako istotne zmiany związane z kierunkami działań w zakresie energetyki na terenie województwa świętokrzyskiego.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dn. 9 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku zakupu energii elektrycznej i ciepła wytworzonych w odnawialnych źródłach energii, reguluje łączny ilościowy udział energii elektrycznej wytwarzanej w odnawialnych źródłach energii i sprzedawanej odbiorcom w całkowitej rocznej sprzedaży przez dane przedsiębiorstwo do 2014 r. Udział ten ma wynosić nie mniej niż: 3,1 % - w 2005 r., 3,6 % - w 2006 r., 4,3 % - w 2007 r., 5,4 % - w 2008 r., 7,0 % - w

2009, 9,0 % - w 2010 r. i 9,0 % - w 2014 r. Powyższe zapisy należy umieścić w „Planie ...”, gdyż wpływają one znacząco na zmianę kierunków w zakresie rozwoju energetyki województwa świętokrzyskiego.

Wnioski do „Planu ...”

Zmiany w prawodawstwie wodnym należy uznać za istotne, zmieniające w dużym zakresie ustalenia planu.

Rynek pracy, demografia

Nowelizacja ustawy „Kodeks pracy” (Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy Dz. U. z 1974r. Nr 24 poz. 141 z późniejszymi zmianami):

- a) zapis dotyczący równego traktowania kobiet i mężczyzn z tytułu wypełniania takich samych obowiązków, zakaz dyskryminacji w zatrudnieniu ze względu na płeć, wiek, orientację seksualną, niepełnosprawność, religię, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, czy czas zatrudnienia;
- b) obowiązek przeciwdziałania mobbingowi;
- c) możliwość podpisywania umowy na zastępstwo; jeżeli zachodzi konieczność zastępstwa pracownika w czasie jego usprawiedliwionej nieobecności, pracodawca może na jego miejsce zatrudnić inną osobę na podstawie umowy o pracę na czas określony; przepis ten może być stosowany w takich przypadkach jak długa choroba pracownika, urlop macierzyński albo wychowawczy;
- d) warunki zatrudnienia pracowników skierowanych do pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z państwa będącego członkiem Unii Europejskiej.

Wnioski do „Planu ...”

Nowelizacja kodeksu pracy wynika z potrzeby zmian mających na celu pełne dostosowanie polskiego prawa do przepisów Unii Europejskiej. Niewątpliwie wartym odnotowania jest zauważona w ww. dokumencie potrzeba objęcia pracowników gwarancjami równego traktowania i niedyskryminacji ze względu na płeć, wyznanie, religię, niepełnosprawność, wiek, orientację seksualną. Wszyscy pracownicy powinni być równo traktowani w zakresie nawiązania i rozwiązania stosunku pracy, warunków zatrudnienia, awansowania oraz dostępu do szkolenia w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Ustawa o zatrudnianiu socjalnym z 13 czerwca 2003 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 122 poz. 1143 z późn. zmianami):

- a) nacisk na edukację i aktywizację środowisk marginalizowanych zawodowo i społecznie, a także na wspieranie zatrudnienia dla tych grup; nowa regulacja ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od alkoholu w procesie leczenia, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców;
- b) oferta zatrudnienia socjalnego, rozumianego jako uczestnictwo w „inkubatorach społecznych” — Centrach Integracji Społecznej — lub jako wspierane zatrudnienie socjalne u przedsiębiorców, w Centrach Integracji Społecznej bądź w ramach własnej działalności gospodarczej w formie spółdzielni; Centra Integracji Społecznej będą finansowane m.in. z dochodów własnych samorządu wojewódzkiego i gminnego, przeznaczonych na realizację programów profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, ze środków Funduszu Pracy, z dochodów uzyskiwanych z działalności produkcyjnej, handlowej lub usługowej, zasobów instytucji tworzącej, pochodzących ze zbiórek, darowizn lub innych źródeł;

poszczególne zadania Centrum mogłyby być wspierane dodatkowymi środkami z: Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa i środków Unii Europejskiej.

Wnioski do „Planu ...”

Należy zaakcentować w tym dokumencie możliwości aktywizacji środowisk zmarginalizowanych zawodowo i społecznie tj. np.: bezrobotnych od 36 miesięcy, bezdomnych, byłych więźniów, uzależnionych od alkoholu i narkotyków, uchodźców, poprzez zatrudnienie w Centrach Integracji Społecznej, których zadaniem będzie przyuczanie do pełnienia ról społecznych, kształcenie umiejętności zawodowych, nauka racjonalnego gospodarowania posiadanymi finansami.

Nowelizacja przepisów o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Ustawa z dnia 22 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy — Karta Nauczyciela, ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, ustawy o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy, ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz ustawy o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji publicznej. Dz. U. z 2000 r. Nr 122 poz.1323 z późn. zmianami).

Zmiany mają na celu zwiększanie aktywności zawodowej pozostających bezpracy i objęcie większej liczby osób programami dla bezrobotnych, zwiększy się również rola samorządów w aktywizacji bezrobotnych. W ustawie:

- a) sprecyzowano warunki, na jakich dofinansować można z Funduszu Pracy szkolenia na wniosek bezrobotnego;
- b) umożliwiono osobom, którym brakuje dwóch lat do uzyskania świadczeń przedemerytalnych, dopracowanie brakujących lat do stażu pracy przy pracach interwencyjnych;
- c) umożliwiono refundację przez Fundusz Pracy kosztów egzaminów do uzyskania określonych uprawnień zawodowych, certyfikatów lub tytułów;
- d) umożliwiono samorządowi wojewódzkiemu rozdzielanie między samorządy powiatowe środków z Funduszu Pracy na finansowanie programów aktywnego przeciwdziałania bezrobociu oraz na inne fakultatywne zadania;
- e) rozszerzono kompetencje samorządu o: organizowanie i finansowanie szkoleń ze środków Funduszu Pracy dla kadr urzędów pracy danego województwa, określanie, po zasięgnięciu opinii wojewódzkich rad zatrudnienia, wykazu zawodów, za które może być dokonana refundacja, programowanie i uczestniczenie w realizacji projektów dotyczących rozwoju zasobów ludzkich, finansowanych z europejskich funduszy przedakcesyjnych i strukturalnych;
- f) znowelizowano też przepisy dla bezrobotnych, absolwentów i agencji pośrednictwa.

Wnioski do „Planu ...”

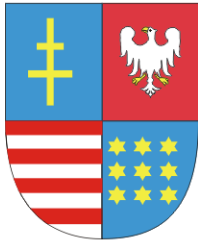
Zachodzi potrzeba wprowadzenia pewnych korekt i uzupełnień treści niektórych ustaleń „Planu ...”.

Należy szczególnie zaktualizować zadania samorządu wojewódzkiego w kwestiach związanych ze zwalczaniem bezrobocia.

Wprowadzić nowe inicjatywy zatrudnienia socjalnego, wskazać możliwości dopracowania brakujących do stażu pracy lat, poprzez udział w pracach interwencyjnych dla osób, którym brakuje 24 miesięcy do uzyskania świadczeń przedemerytalnych.

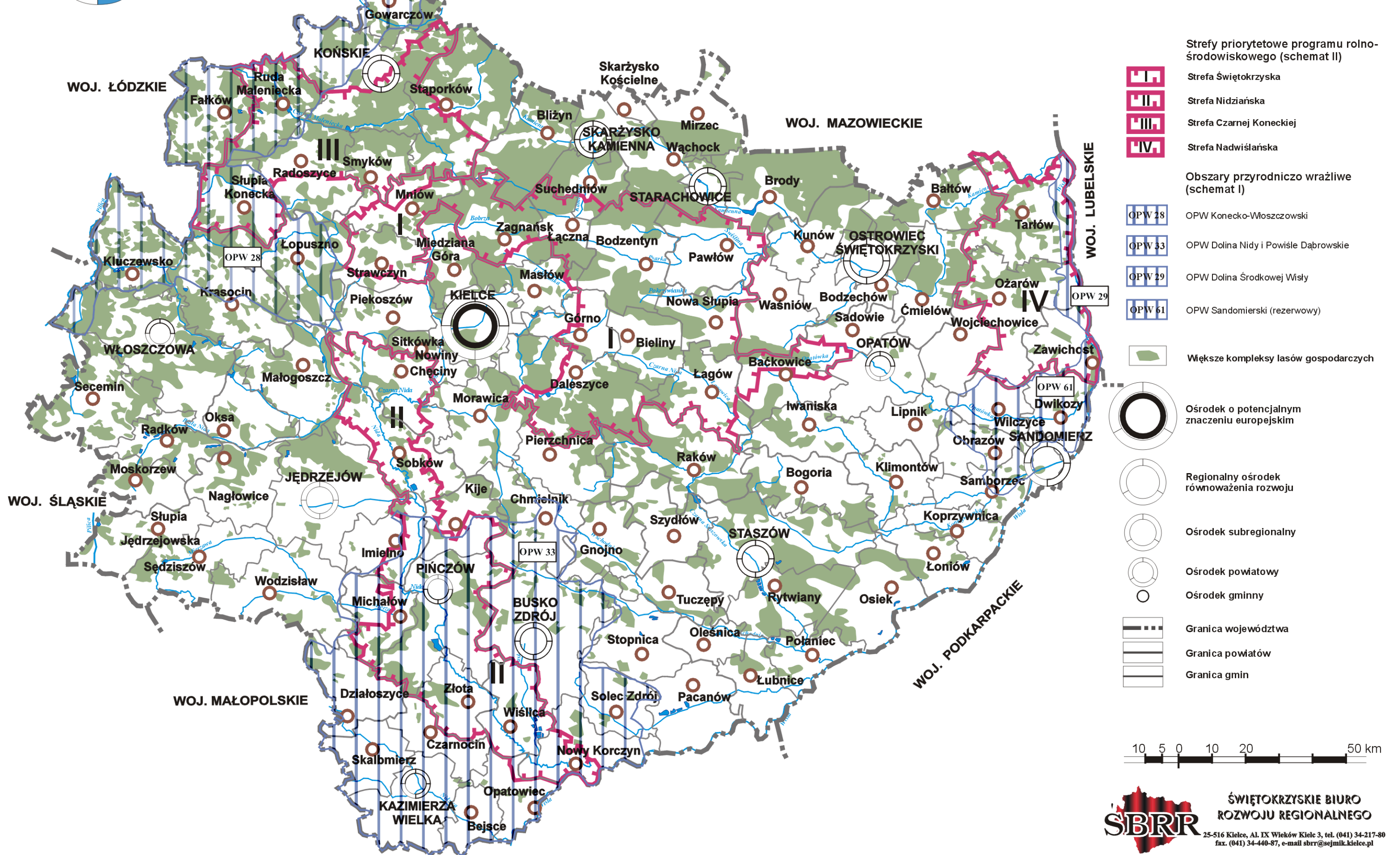
Problematyka rolnicza, leśna oraz rozwoju obszarów wiejskich

Ustawa z dnia 3 lutego 1995 o ochronie gruntów rolnych i leśnych (wnioski ze zmian dokonanych po 2002 r.):

RAPORT O STANIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

STREFY PRIORYTETOWE PROGRAMU ROLNO-ŚRODOWISKOWEGO W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM /SCHEMAT I i II/

- a) ustalenia planu w zakresie ochrony gruntów rolnych należy poszerzyć o wymóg zapobiegania degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej powstającym na skutek działalności nierolniczej i masowych ruchów ziemi;
- b) do przeciwdziałania degradacji gleb, w tym erozji, zobowiązany jest właściciel gruntów rolnych, w tym gruntów zrehabilitowanych na cele rolne (do egzekwowania tych postanowień upoważniony jest właściwy starosta).

Ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 o kształtowaniu ustroju rolnego państwa:

- a) wprowadza pojęcie „gospodarstwa rodzinnego” o dopuszczalnym maksimum obszarowym do 300 ha (za gospodarstwo rolnicze uznaje się gospodarstwo o powierzchni min. 1 ha UR),
- b) przez nieruchomość rolną rozumie się nieruchomość w rozumieniu Kodeksu Postępowania Cywilnego z wyłączeniem nieruchomości, położonych na obszarach przeznaczonych w planach miejscowych na cele inne niż rolne,
- c) postępowanie scaleniowe lub wymienne przeprowadza się jeśli udział gruntów Zasobu WRSP przekracza 10% projektowanego obszaru scalenia i grunty te nie mogą być racjonalnie zagospodarowane bez scalenia.

Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o rolnictwie ekologicznym i z dnia 10 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach (zmiany tej ustawy po 2002 r.):

- a) obie ustawy precyzują kryteria organizacji pożądanых form gospodarowania w rolnictwie i ustalają zasady wsparcia ze środków publicznych;
- b) ich treść odnosząca się do zagospodarowania przestrzennego powinna być wprowadzona do planu.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 20 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy na wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania objętych planem rozwoju obszarów wiejskich.

W rozporządzeniu ponad połowa gmin województwa zaliczona została do I względnie II strefy ONW nizinnych, a jedna gmina (Łączna) do I strefy ONW górskich (to jest do stref o mało i najmniej korzystnych w kraju warunkach gospodarowania). Pozwala to każdemu producentowi rolnemu użytkującemu gospodarstwo rolne o pow. 1 ha UR ubiegać o stosowne wsparcie finansowe przysługujące w obrębie tych stref.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 14 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i dobrostanu zwierząt na obszarach objętych planem rozwoju obszarów wiejskich.

Główne postanowienia odnoszące się do planu województwa to:

- a) Schematem II programu rolnośrodowiskowego (*ukierunkowany na ochronę środowiska rolniczego i krajobrazu*) obejmuje 4 strefy priorytetowe: Czarnej Koneckiej, Nidziańskiej, Świętokrzyską i Nadwiślańską o łącznej pow. 186 tys. ha UR.
- b) Każdy producent rolny, posiadający gospodarstwo o areale min 1 ha UR może zawrzeć umowę (i opracować plan rolnośrodowiskowy), na podstawie której będzie wykonywał w swoim gospodarstwie płatne działania na rzecz środowiska polegające generalnie na zapobieganiu sukcesji leśnej i utrzymaniu użytków rolnych (zwłaszcza łąk i pastwisk) w dostatecznej kulturze rolnej.
- c) Dodatkowo od roku 2007 trzy strefy OPW (na podobnych warunkach) objętem zostaną, schematem I tego programu ukierunkowanym na ochronę przyrody na obszarach przyrodniczo wrażliwych. Są to OPW Konecko – Włoszczowski, OPW Dolina Nidy i

Powiat Dąbrowski (wspólna z woj. małopolskim), OPW – Małopolski Przełom Wisły (wspólnie z woj. lubelskim i mazowieckim) oraz w rezerwie OPW Opatowsko – Sandomierskie.

Podsumowanie

- a) Znaczne środki UE przewidziane na różnorodne działania w zakresie wsparcia sektora rolnego i obszarów wiejskich zarówno z programów przedakcesyjnych (Sapard) jak i z Funduszu Gwarancji i Reorientacji Rolnej, obejmujące między innymi: wsparcie rozwojowych gospodarstw rolniczych, przetwórstwa rolno –spożywczego, odnowy wsi, scaleń gruntów i melioracji wodnych, aktywizacji społeczności wiejskich (program Lider), zalesień gruntów, programów rolnośrodowiskowych itp., powinny zostać umiejętnie skoncentrowane w planie na obszarach i w gospodarstwach posiadających przesłanki do zwiększenia areału oraz intensyfikacji produkcji rolnej, ukierunkowanej na wytwarzanie „zdrowej żywności”, agroturystyki czy też towarowej produkcji mleczarskiej (w strefach surowcowych większych zakładów mleczarskich). Tylko koncentracja tych środków (uwzględniająca efekt synergii) może stać się rzeczywistym impulsem korzystnych zmian w rolnictwie na większych obszarach i przynieść wymierne korzyści społeczne i gospodarcze. Rozproszenie środków pomocowych, przy ograniczonej kwotowo ich wielkości na poszczególne działania, może nie przynieść oczekiwanych rezultatów w skali województwa.
- b) Zmiany w problematyce rolniczej należy uznać za dość gruntowne. Następuje, bowiem dostosowanie zarządzania i wsparcia tego sektora do unormowań obowiązujących w UE.

Rozporządzenie RM z dnia z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na zalesianie gruntów rolnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich.

Płatność na zalesianie jest udzielana producentowi rolnemu będącemu osobą fizyczną albo spółdzielni produkcji rolnej, którzy spełniają łącznie następujące warunki:

- a) zostali wpisani do ewidencji producentów, stanowiącej część krajowego systemu ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności,
- b) zobowiązali się do: zalesienia działek rolnych, na których do dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności była prowadzona działalność rolnicza,
- c) zobowiązali się do pielęgnacji założonej uprawy leśnej, przez okres 5 lat od dnia wykonania zalesienia.

Producent rolny (spółdzielnia) zakłada uprawę leśną w odległości co najmniej: 1,5 m od granicy sąsiedniej działki użytkowanej jako grunt leśny, 3 m od granicy sąsiedniej działki użytkowanej jako grunt rolny stanowiącej własność innego podmiotu.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 października 2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na zalesianie gruntów rolnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich.

Płatność na zalesianie jest udzielana producentowi rolnemu do działek rolnych, w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności:

- a) użytkowanych jako grunty orne, trwałe użytki zielone albo sady, które zostały przeznaczone do zalesienia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (w rozporządzeniu wykluczono odłogi);
- b) stanowiących własność tego producenta rolnego;
- c) powierzchni co najmniej 0,3 ha i szerokości nie mniejszej niż 20 m.

Do dnia 31 grudnia 2005 r. warunek, o którym mowa w punkcie 2, uważa się za spełniony (*grunty zostały przeznaczone do zalesienia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego*), jeżeli przeznaczenie działek rolnych do zalesienia nie jest sprzeczne z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Do wniosku o przyznanie płatności składanego do dnia 31 grudnia 2005 r. dołącza się wypis z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczący działek ewidencyjnych, na których są położone działki rolne przeznaczone do zalesienia lub zaświadczenie potwierdzające, że przeznaczenie działek rolnych do zalesienia nie jest sprzeczne z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

(Powyższe postanowienia rozwiązują problem realizacji zalesień w roku 2005 i dają czas na przygotowanie planów miejscowych, określających tereny do zalesienia).

Wnioski do „Planu ...”

Zmiany w problematyce leśnej są umiarkowane i nie wymagają głębszych korekt planu.

Obszary wydobycia i przetwórstwa surowców mineralnych

Aktualność „Planu ...” w świetle zgodności z obowiązującymi przepisami prawa dotyczącego gospodarki surowcami mineralnymi jak: Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27.04.2001 r. (Dz.U. 2001 Nr 62, poz. 627 z późniejszymi zmianami), Prawo Geologiczne i Górnicze (tekst jednolity Dz.U.z 2005r. Nr 228, poz.1947) oraz Ustalenia o Planowaniu i Zagospodarowaniu Przestrzennym (27.03.2003 r. DZ.U. Nr80 poz.717 z późniejszymi zmianami) jest na ogół wystarczająca. Wprowadzone w okresie realizacji tego dokumentu zmiany prawne nie wnoszą nowych rozwiązań do wojewódzkiej gospodarki przestrzennej.

5. OCENA ZGODNOŚCI USTALEŃ „PLANU ...” Z OBOWIĄZUJĄCYMI DOKUMENTAMI PROGRAMOWYMI, SPORZĄDZONYMI NA SZCZEBLU KRAJOWYM I WOJEWÓDZKIM

W okresie realizacji planu (2002–2005) na szczeblu krajowym i wojewódzkim powstało kilkadziesiąt dokumentów programowych, o charakterze długofalowym i średniookresowym (2007–20013), które posiadają charakter kompleksowy bądź dotyczą poszczególnych polityk sektorowych i dziedzin rozwoju społeczno-gospodarczego. Łączą je wspólne płaszczyzny odniesienia:

- a) potrzeba dostosowania polskiego systemu programowania do obowiązującego w UE,
- b) konieczność zagospodarowania funduszy pomocowych WE kierowanych na różne obszary wsparcia,
- c) wprowadzenie spójnego systemu monitorowania realizacji tych dokumentów, wymaganych prawodawstwem UE.

Wśród analizowanych strategii, programów i planów do oceny aktualności planu województwa wybrano te najnowsze (sporządzone w 2005 r), które rzutują bezpośrednio na ustalenia planu województwa i zostały przyjęte przez właściwe organy szczebla krajowego i wojewódzkiego, bądź znajdują się w zaawansowanej fazie legislacji.

Na zagospodarowanie przestrzenne regionu w najbliższych kilkunastu latach decydujący wpływ wywierają będą cztery strategiczne dokumenty krajowe.

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007–2013 (NPR) stanowiący średniookresową koncepcję modernizacji gospodarki krajowej, która spaja wszystkie przedsięwzięcia i działania rozwojowe w celu racjonalnego rozdysponowania środków strukturalnych UE. Jest

dokumentem nadrzędnym i skupia działania podejmowane w trzech wymiarach: strukturalnym, przestrzennym i regionalnym.

NPR dostrzegając peryferyzację niektórych regionów, które w coraz większym stopniu ograniczają potencjał rozwoju Kraju zakłada, że rozwój społeczno - gospodarczy w przyszłości musi respektować zasadę wyższej spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym oraz być zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju. Jednym z priorytetów planu będzie ekonomiczna waloryzacja przestrzeni przy zapewnieniu niezbędnej ochrony zasobów przyrodniczych. Priorytet ten obejmuje działania odnoszące się m.in. do: kształtowania sieci osadniczej oraz głównych sieci infrastrukturalnych, rewitalizacji terenów przemysłowych, racjonalizacji gospodarki zasobami geologicznymi, regulację dostępu do zasobów przyrodniczych, zabezpieczenie zasobów dyspozycyjnych wody oraz zwiększenie lesistości. Za najważniejsze przedsięwzięcia i działania przestrzenne, które powinny być wprowadzone (lub uwypuklone) w planie województwa uznaje się:

- a) ograniczenie presji urbanizacyjnej oraz rewitalizacja miast i terenów przemysłowych,
- b) eliminowanie konfliktów przestrzennych w rozwoju infrastruktury liniowej,
- c) wspieranie przekształceń obszarów problemowych w kierunku aktywizacji ich potencjałów rozwoju,
- d) wzmocnienie sił własnych ponadregionalnych ośrodków wzrostu,
- e) wspieranie rozwoju obszarów rolniczych,
- f) aktywizacja subregionalnych i regionalnych ośrodków rozwoju z jednoczesnym promowaniem sieciowego modelu współdziałania,
- g) wspieranie rozwoju struktur funkcjonalno-przestrzennych,
- h) otwarcie nowych perspektyw dla rejonów przygranicznych.

Mimo zagrożenia pogłębieniem się przestrzennej polaryzacji kraju NPR przewiduje (zgodnie z założeniami Strategii Lizbońskiej) koncentrację działań rozwojowych w wybranych centrach metropolitalnych, do których zalicza się: Warszawę, Kraków, Poznań, Wrocław, Trójmiasto, Aglomerację Katowicką Szczecin i Łódź. Jednocześnie kilka innych ośrodków wielkomiejskich ma pewne szanse na rozwinięcie się w nich funkcji metropolitalnych — Lublin i Białystok (które uznaje za potencjalne metropolie) oraz Rzeszów, Olsztyn i układ binarny Bydgoszcz — Toruń (w aneksie nr 1 do NPR doszły również Kielce).

Z drugiej strony przewiduje skuteczne przeciwdziałanie negatywnym skutkom metropolizacji poprzez wywołanie efektu „dyfuzji innowacyjności i rozwoju” z metropolii na pozostałe obszary pozametropolitalne. Stąd też priorytetem polityki regionalnej państwa powinna być rewitalizacja miast oraz przyjęcie zestawu działań umożliwiających przenoszenie impulsów rozwojowych z metropolii w ich regionalne otoczenie, a zwłaszcza na obszary wiejskie. Tym samym w wojewódzkiej polityce przestrzennej zachodzi konieczność wyodrębnienia trzech rodzajów obszarów (metropolitarne, miejskie oraz wiejskie) i określenie właściwych dla tych obszarów mechanizmów i metod stymulowania rozwoju.

NPR w ostatecznej wersji zachował zbliżony do określonego w planie program budowy dróg ekspresowych i nie wywołuje potrzeby istotnych korekt w nadrzędnej sieci drogowej.

Narodowa Strategia Rozwoju regionalnego na lata 2007–2013 (NSRR) określa kierunki polityki regionalnej państwa na obszarze województwa integrujące rozwój społeczno-gospodarczy kraju z rozwojem poszczególnych regionów we współpracy z samorządem wojewódzkim. Zadaniem tej polityki jest wyrównywanie szans rozwojowych regionów w celu osiągnięcia spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w wymiarze krajowym i europejskim. NSRR przyjmuje również, że jednym z wyznaczników współczesnego modelu rozwoju kraju będzie metropolizacja, który polega na skupieniu w największych ośrodkach

Ponadwojewódzkie struktury funkcjonalno - przestrzenne obejmujące województwo świętokrzyskie

Struktury przewidywane do wsparcia w NSRR

2.1.2. Kierunek działań:

Wzmocnienie impulsów rozwojowych o znaczeniu ponadregionalnym na obszarze oddziaływania VI Paneuropejskiego Korytarza Transportowego

Obszar docelowy: województwa dolnośląskie, pomorskie, kujawsko - pomorskie, łódzkie, opolskie, śląskie, małopolskie, mazowieckie, świętokrzyskie, warmińsko - mazurskie, wielkopolskie

2.1.3. Kierunek działań:

Budowa pasma rozwojowego na obszarze oddziaływania III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego

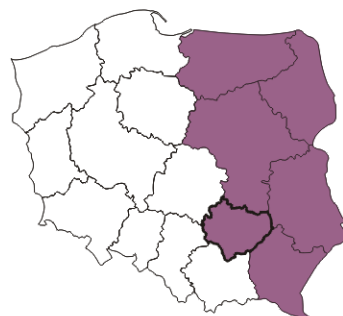
Obszar docelowy: województwa dolnośląskie, opolskie, śląskie, małopolskie, podkarpackie, lubelskie, świętokrzyskie

2.2.2. Kierunek działań:

Działania na rzecz rozwoju obszarów górskich i podgórskich

Obszar docelowy: województwa dolnośląskie, opolskie, śląskie, świętokrzyskie, małopolskie, podkarpackie,

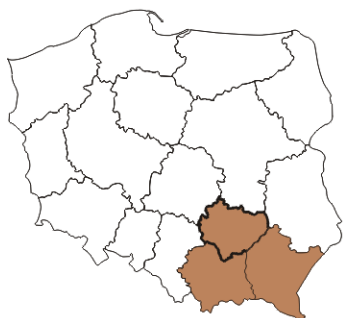

2.2.2. Kierunek działań:

Wzmocnienie działań na rzecz rozwoju wschodnich obszarów kraju poprzez koncentrację wysiłków na podniesieniu dostępności komunikacyjnej województw przygranicznych

Obszar docelowy: województwa wschodnie - warmińsko - mazurskie, podlaskie, mazowieckie, lubelskie, świętokrzyskie, podkarpackie

Struktury proponowane do wsparcia z NSRR

Kierunek działań:

Przyspieszenie zmian strukturalnych w rolnictwie na obszarach silnego rozdrobnienia struktury gospodarstw rolniczych i ukrytego bezrobocia agrarnego

Obszar docelowy: województwa południowo - wschodnie, małopolskie, podkarpackie, świętokrzyskie

miejskich – metropoliach, najważniejszych funkcji społecznych, gospodarczych i administracyjnych. Procesowi temu towarzyszyć powinno dążenie do wyrównywania szans rozwojowych obszarów, które bez pomocy państwa są skazane na marginalizację lub długotrwałe problemy rozwojowe. Będzie to osiągnięte m.in. w wyniku; większej spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej, budowy ponadwojewódzkich struktur funkcjonalno-przestrzennych, wsparcia obszarów problemowych, zwiększenia mobilności społeczeństwa, wykorzystania walorów przyrodniczo-kulturowych dla aktywizacji turystyki, poszerzenia perspektyw rozwoju regionów wschodnich, podejmowania współpracy transgranicznej i międzyregionalnej.

„Wyrównywanie szans”, będzie się koncentrować na rozwiązywaniu problemów wynikających z dysproporcji społeczno – gospodarczych i występowania barier hamujących rozwój.

W ustalonej w tym dokumencie strukturze obszarów wsparcia należy wnieść do planu 4 obszary obejmujące województwo świętokrzyskie:

a) obszar VI Paneuropejskiego Korytarza Transportowego (efektywne włączenie się województwa do tego obszaru wymagać będzie budowy odcinka drogi ekspresowej S-7 Warszawa — Kielce — Kraków oraz modernizacji linii kolejowej nr 8 do szybkości 160 km/h);

b) obszar w zasięgu III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego (włączenie się województwa w zagospodarowanie tego obszaru wymaga modernizacji powiązania drogowego Kielce — Busko-Zdrój — Tarnów, w ciągu drogi krajowej nr 73 wraz z budową przeprawy mostowej na Wiśle w Nowym Korczynie);

c) obszar działań na rzecz rozwoju obszarów górskich i podgórszych — wymaga modernizacji w/w powiązania drogowego oraz krajowego programu aktywizacji turystyki na obszarach położonych poza renomowanymi centrami turystycznymi (ze szczególnym uwzględnieniem agro i ekoturystyki oraz wsparcia lokalnych inicjatyw, dotyczących budowy zbiorników retencyjnych o funkcjach turystycznych);

d) obszar wzmocnienia działań na rzecz rozwoju wschodnich obszarów kraju — jego uaktywnienie wymaga budowy drogi ekspresowej S-74 Łódź — Rzeszów oraz przepraw mostowych na Wiśle w rejonie Sandomierza i Połańca.

Nie uwzględniono dotychczas propozycji uznania naszego województwa (jak i innych województw południowo-wschodnich) jako krajowego „obszaru problemowego rolnictwa” ze względu na rozdrobnioną strukturę agrarną i wysoki poziom ukrytego bezrobocia na wsi.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPZK) — analizie poddano II, poprawioną wersję tego dokumentu). Podtrzymuje ona przyjęty w poprzedniej „Koncepcji polityki..” model równoważenia rozwoju, który będzie realizowany przez kształtowanie węzłów, nisz, pasm i stref aktywności przedsiębiorczości i innowacji w miejscach, które wybierane będą przez mechanizmy gospodarki rynkowej. Polityka państwa stymulowałaby rozwój tych struktur dążąc jednocześnie do ich aktywizującego oddziaływania na całą strukturę przestrzenną kraju oraz do stopniowego kształtowania na tej podstawie „ogniw równowagi”. Należy podkreślić fakt, że mechanizmy, które mają zapewnić tę równowagę są bardzo ogólnikowe i praktycznie nie obejmują województwa świętokrzyskiego. Wyraźnie, bowiem preferują obszary metropolitalne, które najsilniej są powiązane z europejskim systemem „Eurocity”, główne pasma rozwoju (oparte na paneuropejskich korytarzach infrastruktury), a także obszary problemowe Śląska i położone w pasie północnym i wschodnim. Są to:

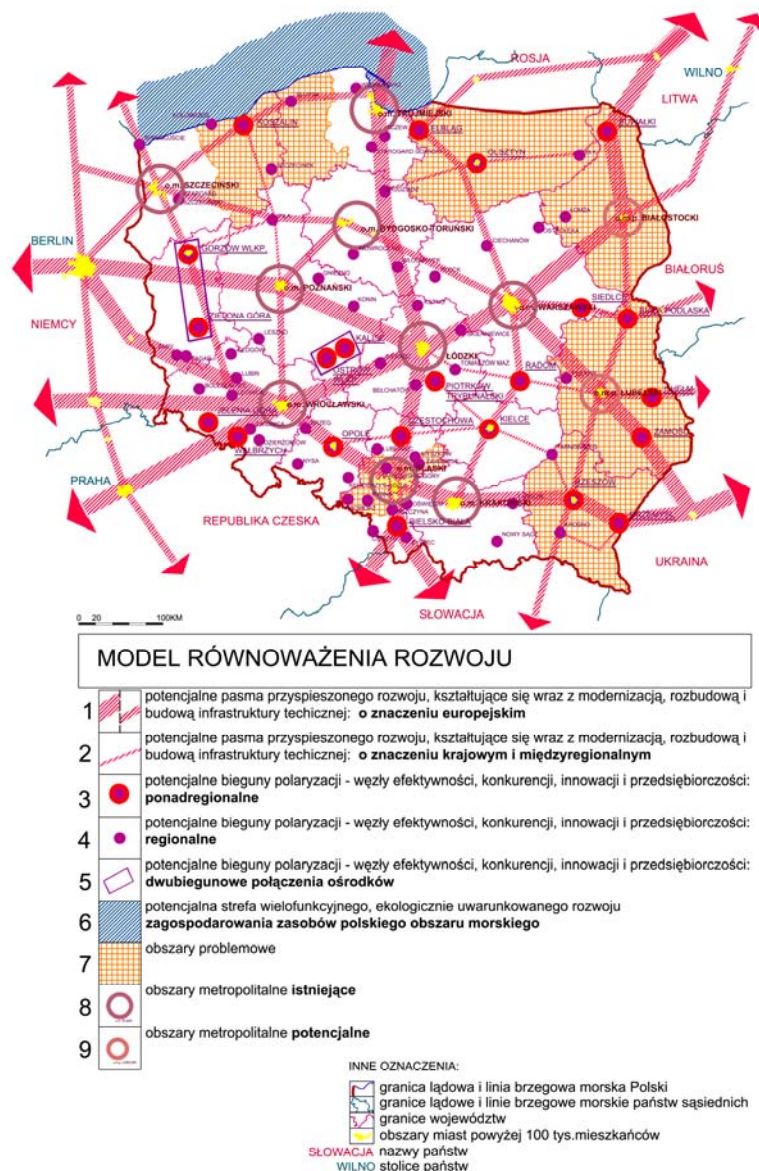
a) regiony wschodnie (województwa: warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie i podkarpackie);

b) środkowe Pomorze (podregiony: koszaliński i słupski);

c) Górny Śląsk (podregiony: centralny śląski oraz rybnicko-jastrzębski).

W tej sytuacji praktycznie żaden z liczących się obszarów wsparcia nie obejmuje województwa świętokrzyskiego (jedyne, przebiegające przez nasze województwo pasmo o znaczeniu europejskim związane z drogą ekspresową S-7 tak naprawdę posiada znaczenie międzyregionalne, gdyż nie zostało przedłużone do granicy ze Słowacją w Chyżnem). Znaczenia krajowe na obszarze naszego regionu przypisano, natomiast pasmom wzdłuż drogi ekspresowej S-74 i S-78 (na odcinku Jędrzejów — Częstochowa).

Nie zostały również uwzględnione argumenty i wnioski z obowiązującego planu województwa dotyczące m.in. zaliczenia Ostrowca Świętokrzyskiego i Sandomierza do grupy regionalnych biegunów wzrostu (potencjalnych biegunów polaryzacji o znaczeniu regionalnym). Świadczy o tym przyjęty w tym dokumencie model równoważenia rozwoju Kraju. Nie przewiduje się również budowy dużych zbiorników wodnych, w tym zbiornika „Chęciny” o podstawowym znaczeniu dla gospodarki wodnej województwa. W tej sytuacji (przy braku wsparcia tej inwestycji w innych programach) celowość jej utrzymywania w planie będzie trudna do uzasadnienia.

Wśród naczelných dyrektyw krajowej polityki przestrzennej należy w planie uwzględnić:

- a) wzmocnienie funkcji metropolitalnych w obszarach metropolitalnych oraz ich powiązań międzynarodowych;
- b) utrzymanie historycznie ukształtowanych, policentrycznych obszarów metropolitalnych i dużych miast, które powinny stanowić podstawę do jakościowego wzmocnienia regionalnych ośrodków obsługi, równomiernie rozmieszczonych i zaspokajających popyt społeczny w zakresie najwyżej zorganizowanych usług, infrastruktury biznesu, kultury, nauki, szkolnictwa wyższego, zdrowia i handlu;
- c) utrzymanie względnie równomiernego rozmieszczenia miast średnich, spełniających rolę wielofunkcyjnych ośrodków usług wyższego rzędu, specjalizujących się w produkcji przemysłowej w skali kraju i będących rozwiniętymi węzłami komunikacji o znaczeniu krajowym i regionalnym, które powinno umożliwiać nie tylko kształtowanie dobrych warunków życia ludności oraz efektywnych rozwiązań technicznych i funkcjonalno-przestrzennych w tych ośrodkach lecz także, ich kulturowe oraz gospodarcze oddziaływanie na zaplecze;
- d) zachowanie względnie gęstej sieci równomiernie rozmieszczonych miast małych i rozwiniętych demograficznie osiedli wiejskich, które powinno ułatwiać organizację racjonalnej obsługi zaplecza rolniczego na szczeblu lokalnym (szczególnie ważnym dla sprawnego funkcjonowania rolnictwa) a także rekreacji, gospodarki leśnej oraz poprawy warunków życia ludności wiejskiej.

W KPZK wyróżniono trzy zwarte obszary problemowe o zasięgu krajowym, z których żaden nie obejmuje świętokrzyskiego:

- a) regiony wschodnie (województwa: warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie i podkarpackie)
- b) środkowe Pomorze (podregiony koszaliński i słupski);
- c) Górny Śląsk (podregiony; centralny śląski oraz rybnicko-jastrzębski).

Podsumowując, należy stwierdzić, że ewentualne przyjęcie przez Sejm RP tego dokumentu w obecnym kształcie nie jest korzystne dla naszego województwa i będzie wymagało wprowadzenia do planu kilkunastu niekorzystnych dla województwa rozwiązań i ustaleń. Należy podkreślić fakt, że podobne stanowisko reprezentował kilkakrotnie Konwent Marszałków.

Krajowy program operacyjny — „Spójność terytorialna i konkurencyjność regionów” (STiKR) finansowany z funduszu rozwoju regionalnego — obszar zastosowania tego dokumentu określa wspólny z NPR horyzont czasowy (2007–2013).

Cele programu będą osiągnięte w wyniku realizacji bardzo istotnych dla województwa priorytetów:

- a) wsparcia infrastruktury o znaczeniu ponadregionalnym,
- b) wzmocnienia rozwoju funkcji metropolitalnych,
- c) rozwoju budownictwa społecznego,
- d) pomocy technicznej.

W ramach tego dokumentu przewiduje się przygotowanie i wprowadzenie w życie kompleksowych strategii transportu publicznego obszarów metropolitalnych (9 głównych miast kraju), potencjalnych obszarów metropolitalnych (Lublin, Białystok i Rzeszów — wyznaczonych w KPZK), a także dwóch rozwijających się ośrodków miejskich w regionach Polski wschodniej (Kielce i Olsztyn).

Program zakłada też, że jednym z głównych warunków wzrostu gospodarczego w tych ośrodkach jest rozwój infrastruktury regionalnych portów lotniczych, rozbudowa i modernizacja infrastruktury edukacyjnej o znaczeniu krajowym (uniwersytety) i

międzynarodowym, unowocześnienie zakładów opieki zdrowotnej o znaczeniu ponadregionalnym, rozbudowa infrastruktury kongresowej, konferencyjnej i wystawienniczej, sportowej o znaczeniu krajowym, rewitalizacji obszarów miejskich oraz wspomaganie rozwoju budownictwa społecznego. **Wpisanie się do tych działań powinno być jednym z priorytetów planu województwa. Nadrzednym priorytetem wynikającym z planu powinien być także rozwój funkcji metropolitalnych w rozwijającym się ośrodku miejskim, za jaki program uznaje Kielce.** Wykorzystanie tej szansy, w sytuacji, gdy inne, dostępne projekty programów i koncepcji krajowej nie przewidują w stolicy województwa rozwoju funkcji metropolitalnych (w oparciu o plan województwa i strategię jego rozwoju różne organy województwa, wielokrotnie, lecz niestety bezskutecznie wnioskowały do KPZK o zaliczenie obszaru funkcjonalnego Kielc do potencjalnych metropolii krajowych) należy uznać za kluczowy motyw aktualizacji tego dokumentu, który powinien znaleźć odbicie w możliwie szybkim uszczegółowieniu ustaleń dotyczących obszaru funkcjonalnego Kielc oraz strategicznych kierunków działań w porozumieniu z samorządem Kielc i zainteresowanymi gminami. Niezbędne jest, więc jak najszybsze, wspólne ustalenie granic obszaru rozwijającego się ośrodka miejskiego i sprecyzowanie konkurencyjnych projektów inwestycyjnych, stymulujących rozwój preferowanych w programie funkcji metropolitalnych. Tylko wówczas można będzie sprostać konkurencji większych ośrodków krajowych zaliczonych do rozwijających się lub potencjalnych metropolii.

Strategia rozwoju województwa świętokrzyskiego do 2020 roku (projekt)

Jest to już druga edycja nadrzędnego względem planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego dokumentu wojewódzkiego, sporządzana w oparciu o nowy model programowania, który wprowadza konieczność zintegrowania polityk sektorowych na poziomie regionalnym, określenia płaszczyzn współpracy międzywojewódzkiej a przede wszystkim uwzględnienia działań wspieranych z funduszy UE. W modelu tym Samorząd Województwa Świętokrzyskiego uzyskał możliwość sformułowania potrzeb i oczekiwań naszego województwa pod adresem opracowywanej równoległe Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego, dokumentu rządowego związanego ściśle ze strategiami województw, który precyzuje długofalowe cele i kierunki polityki rozwoju regionalnego państwa oraz ogólne zasady wyodrębniania obszarów wsparcia. Polityka zawarta w „Strategii...” (podobnie jak w najważniejszych dokumentach krajowych) jako cel generalny przyjmuje „wzrost atrakcyjności województwa dla zintegrowanego rozwoju społeczno – gospodarczo - przestrzennego”. Biorąc pod uwagę mniej korzystne dla województwa uwarunkowania zewnętrzne strategia dostrzega również potrzebę wzrostu atrakcyjności województwa i polepszenia warunków inwestowania. Tak zmodyfikowany cel generalny wymagał pewnej modyfikacji celów warunkujących i priorytetów realizacyjnych. Wśród obecnie proponowanych na czoło wysuwają się następujące cele warunkujące:

- a) przyspieszenie rozwoju bazy ekonomicznej i wzrostu innowacyjności województwa,
- b) rozwój zasobów ludzkich,
- c) ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody i dóbr kultury,
- d) wzmocnienie potencjału instytucjonalnego województwa w odniesieniu do rozwoju regionalnego,
- e) rozwój systemów infrastruktury technicznej i społecznej,
- f) aktywizacja rolnictwa i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich.

Wśród istotniejszych zmian należy dostrzec zważnienie problematyki zagospodarowania przestrzennego (strategia adoptuje określone w planie, główne elementy struktury funkcjonalno przestrzennej oraz powiązania i problemy międzywojewódzkie dając „zielone światło” do ich pogłębienia i konkretyzacji w nowej edycji planu województwa).

„Strategia” oceniając dotychczasowe zagospodarowania środków pomocowych przewiduje równocześnie stworzenie bardziej dogodnych warunków do ich absorpcji między innymi drogą usprawnienia instytucjonalnego i tworzenia podstaw budowy nowoczesnej gospodarki. Wśród rozwojowych sektorów gospodarki dostrzega nowoczesne rolnictwo, turystykę, poprawę globalnej sytuacji na rynku pracy oraz rozbudowę infrastruktury społecznej. Nowymi elementami są:

- a) instytucjonalne przygotowanie województwa do realizacji polityki rozwoju regionalnego,
- b) wzmocnienie kadr administracji regionalnej,
- c) zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego,
- d) nacisk na rozwój systemów informatycznych i rozwój mieszkalnictwa,
- e) przechodzenie ludności wiejskiej do zawodów pozarolniczych.

Cele i priorytety „Strategii” obejmują, zatem bardzo szerokie spektrum zagadnień społecznych, gospodarczych i ekologicznych oraz odnoszą się praktycznie do całości problematyki zagospodarowania przestrzennego na wszystkich poziomach planowania. W sytuacji niedoboru środków inwestycyjnych niezbędnym wydaje się, więc zoptymalizowanie hierarchii ważności tych zadań, a także ich koncentracja na obszarach i w dziedzinach zapewniających największe korzyści dla regionu. Z drugiej strony projekt „Strategii ...” nie ujmuje ważnej dla województwa inwestycji jaką jest zbiornik „Chęciny”.

Wnioski do „Planu ...”

- a) Uchwalenie strategii (stanowiącej zgodnie z przepisami o planowaniu przestrzennym jedną z podstaw merytorycznych planu województwa) wymusza niejako aktualizację planu województwa.
- b) Pewna modyfikacja celów i priorytetów strategii będzie z pewnością rzutować na potrzebę modyfikacji celów planu i niektórych działań priorytetowych.
- c) Podobnie jak strategia plan województwa musi położyć dużo większy nacisk na absorpcję środków pomocowych.
- d) Konieczne będzie usprawnienie systemu monitorowania planu i wpisania go w wojewódzki system monitoringu (plan może służyć warstwą przestrzenno-graficzną).
- e) Zbyt mało uwagi poświęca się takim dziedzinom jak: pobudzenie aktywności społecznej, wsparcie ciekawych inicjatyw lokalnych, sprecyzowaniu zadań kluczowych, warunkujących rozwój województwa, zahamowaniu wysoce niekorzystnych tendencji demograficznych, rozwojowi obszaru funkcjonalnego Kielc i największych miast regionu.
- f) Brak ujęcia zbiornika „Chęciny” w dokumencie „Strategii ...” oznacza wycofanie tej inwestycji z planu województwa.

Regionalny program operacyjny województwa świętokrzyskiego na lata 2007–2013 (projekt dokumentu wojewódzkiego).

Podstawowe priorytety tego programu to:

- a) rozwój nowoczesnej infrastruktury komunikacyjnej,
- b) rozwój regionalnej infrastruktury ochrony środowiska,
- c) wspieranie inwestycji kulturalnych, turystycznych i sportowych,
- d) podniesienie jakości usług publicznych, wsparcie sektora badawczo-rozwojowego,
- e) wzmocnienie regionalnych i subregionalnych ośrodków wzrostu i lokalnych systemów infrastruktury technicznej,
- f) podniesienie poziomu innowacyjności,
- g) promocja przedsiębiorczości i gospodarki opartej na wiedzy,
- h) wzrost wiedzy i rozwój społeczeństwa obywatelskiego,

Wnioski do „Planu ...”

- a) Ujęte w programie priorytety nawiązują do głównych obszarów wsparcia rozwoju regionalnego i powinny w całości znaleźć odbicie w planie.
- b) Zbyt szerokie spektrum działań może spowodować jednak pewne zagrożenie (rozprasza środki i zmniejsza efekt synergii).
- c) Być może pewna koncentracja przestrzenna wzmocniłaby te efekty.

Przedstawiona wyżej ocena zgodności planu z projektami strategii i programu operacyjnego, ze względu na trwające konsultacje społeczne posiada charakter ogólny i będzie uszczegółowiona w toku aktualizacji planu województwa, tym bardziej, że na płaszczyźnie tych dokumentów trwa jeszcze wymiana opinii i informacji.

Poniżej omówiono, również konieczne zmiany ustaleń planu, wynikające z najważniejszych programów sektorowych i branżowych.

Ochrona środowiska

W omawianej dziedzinie miała miejsce zasadnicza zmiana celów priorytetów ekologicznych i kierunków działania, co znalazło wyraz w nowych programach, politykach i innych dokumentach programowych szczebla rządowego i krajowego. Podstawowy, rządowy dokument w dziedzinie ochrony środowiska jakim jest **II Polityka Ekologiczna Państwa** był znany jeszcze w trakcie prac nad „Planem ...”. Jednak **Program Wykonawczy** do tego dokumentu oraz **Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003–2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007–2010** zostały przyjęte przez Sejm RP już po uchwaleniu planu i nie było możliwości wprowadzenie postanowień tych dokumentów.

Ponadto już po uchwaleniu „Planu ...” weszło w życie szereg nowych dokumentów programowych, które w sposób istotny rzutują na potrzebę wprowadzenia do niego korekt i uzupełnień. Najważniejsze z nich to:

1. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami;
2. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski;
3. Sektorowy program operacyjny — ochrona środowiska i gospodarka wodna;
4. Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania bioróżnorodności wraz z programem działań;
5. Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej wraz z Programem Wykonawczym;
6. Strategia Rozwoju Energetyki Odnawialnej;
7. Polityka klimatyczna Polski;
8. Strategia redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020;
9. Program rządowy dla terenów poprzemysłowych;
10. Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych;
11. Krajowy program zwiększenia lesistości;
12. Strategia ochrony obszarów wodno-błotnych w Polsce;
13. Krajowa strategia ochrony środowiska przed trwałymi zanieczyszczeniami organicznymi;
14. Krajowa strategia ograniczania emisji metali ciężkich;
15. Koncepcja systemu gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce;
16. Krajowy plan rozdziału uprawnień do emisji CO₂;
17. Strategia zarządzania substancjami zubożającymi warstwę ozonową.

Programy te wprowadzają w życie powołane wyżej przepisy z zakresu ochrony środowiska.

Ustawa POŚ oraz ustawa o odpadach zobowiązały sejmiki województw do uchwalenia wojewódzkich programów ochrony środowiska i wojewódzkich planów gospodarki odpadami. Dokumenty te zostały uchwalone przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego w 2003 r. Uwzględniają one zapisy Polityki Ekologicznej Państwa oraz innych programów

krajowych w tym zakresie i są podstawą działań Samorządu Województwa w zakresie polityki ekologicznej. Ich ustalenia powinny się znaleźć w nowej wersji „Planu ...”.

Głównym założeniem „Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego” jest uzyskanie stałej i zauważalnej poprawy jakości wszystkich komponentów środowiska. Proponuje on spójny, w układzie wojewódzkim i krajowym, system działań proekologicznych wzajemnie się uzupełniających. Brak ich realizacji lub realizacja fragmentaryczna (wrywkowa) spowoduje, że założone w nim cele nie zostaną osiągnięte, a nawet może nastąpić pogorszenie się jego stanu. Z kolei głównym celem przyjętym w „Planie gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” jest osiągnięcie odpowiednich standardów w gospodarce odpadami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Sukcesywna realizacja wyznaczonych w tych dokumentach zadań i konsekwentne dążenie do osiągnięcia założonych celów pozwolą na:

- a) uzyskanie dalszej poprawy stanu środowiska i dobrych wskaźników w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi;
- b) uzyskanie większych korzyści gospodarczych i społecznych z tytułu właściwego wykorzystania znacznych zasobów bioróżnorodności (ekoturystyka, rolnictwo ekologiczne);
- c) uporządkowanie gospodarki odpadami w województwie świętokrzyskim i osiągnięcie odpowiednich standardów w tym zakresie.

Wnioski do „Planu...”

Głównym wyznacznikiem zmian w „Planie ...” powinny być ustalenia „Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego” oraz „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego”. Najważniejsze zagadnienia, które powinny być uwzględnione lub zaktualizowane w nowym „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego” w związku z jego zgodnością z programami szczebla krajowego i wojewódzkiego z zakresu ochrony środowiska, to w szczególności:

- a) zagadnienia ekologizacji rolnictwa i wdrożenie programów rolno-środowiskowych;
- b) ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń do powietrza i rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych;
- c) przejście na całościowe gospodarowanie zasobami wodnymi realizowane zlewniowo;
- d) uzyskanie i utrzymanie wysokiej jakości wód powierzchniowych poprzez budowę i rozbudowę kanalizacji sanitarnej (wyposażenie wszystkich aglomeracji w sieci kanalizacyjne dla ścieków komunalnych zakończone oczyszczalniami ścieków);
- e) budowa i rozbudowa kanalizacji deszczowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą;
- f) skuteczna ochrona dobrego stanu jakościowego wód podziemnych z jednoczesną racjonalizacją struktury ich zużycia;
- g) realizacja wojewódzkiego programu małej retencji;
- h) wdrożenie rejonowych systemów gospodarki odpadami w regionie;
- i) powstanie sieci nowoczesnych zakładów gospodarowania odpadami, w skład których wejdą: sortownia, kompostownia i składowisko odpadów;
- j) powstanie centralnego składowiska odpadów wraz z instalacjami do odzysku i unieszkodliwiania odpadów na terenach zdegradowanych górnictwem siarkowym;
- k) budowa centralnego składowiska odpadów zawierających azbest lub wydzielenie osobnych kwater na składowiskach komunalnych;
- l) przystosowanie cementowni i elektrociepłowni do spalania paliw alternatywnych;
- m) przebudowa lub likwidacja i rekultywacja składowisk odpadów nie spełniających prawnych wymogów ochrony środowiska;
- n) budowa gminnych punktów zbierania odpadów niebezpiecznych;
- o) usuwanie wyrobów zawierających azbest;

- p) oszczędne i racjonalne korzystanie z zasobów surowców mineralnych oraz zminimalizowanie niekorzystnych skutków ich eksploatacji;
- q) ograniczenie uciążliwości hałasu i promieniowania elektromagnetycznego;
- r) stworzenie skutecznego systemu zapobiegania awariom przemysłowym oraz zmniejszanie negatywnych skutków dla środowiska w przypadku ich wystąpienia;
- s) podniesienie świadomości ekologicznej wszystkich grup społeczeństwa.

Dziedzictwo kulturowe

Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004–2013 jest dokumentem tworzącym ramy dla nowoczesnego mecenatu państwa w sferze kultury. Kultura, rozwijana także w celu niwelowania dysproporcji rozwojowych pomiędzy różnymi regionami, przyczyniać się będzie niewątpliwie do poprawy spójności społecznej. Jako dziedziny priorytetowe wybrano: dbałość o rozwój sztuki współczesnej, rozwój czytelnictwa i wzrost znaczenia książki, wspieranie roli szkół artystycznych w kształtowaniu kadr współczesnej kultury, rozwój instytucji kultury pełniących ważne funkcje w przekazie kulturowym czy wreszcie troska o kulturowe dziedzictwo narodowe. Są one zogniskowane na sprawach najważniejszych dla ciągłości i zmiany kultury polskiej w nadchodzących latach. Wśród celów tego dokumentu na lata 2004–2013, które należy wpisać do planu należy wymienić:

- a) wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań w systemie organizacji działalności kulturalnej i w systemie upowszechniania kultury,
- b) zmniejszenie dysproporcji regionalnych w rozwoju kultury,
- c) wzrost uczestnictwa i wyrównanie szans w dostępie do szkolnictwa artystycznego, dóbr i usług kultury,
- d) poprawa warunków działalności artystycznej,
- e) efektywna promocja twórczości,
- f) zachowanie dziedzictwa kulturowego i aktywna ochrona zabytków,
- g) zmniejszenie luki cywilizacyjnej poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury kultury.

Instrumentami realizacji strategii są m.in. **Narodowe Programy Kultury** tj.: „Promocja czytelnictwa i rozwój sektora książki”, „Rozwój instytucji artystycznych”, „Znaki czasu”, „Wspieranie debiutów i rozwój szkół artystycznych – Maestria” oraz „Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego”.

Narodowy program kultury „Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego na lata 2004–2013”

Wśród proponowanych działań programowych, w planie należy uwzględnić:

- a) budowę nowoczesnych rozwiązań organizacyjno-finansowych w sferze ochrony zabytków
- b) poprawę warunków instytucjonalnych, prawnych i organizacyjnych w sferze dokumentacji i ochrony zabytków;
- c) zrównoważone „urynkowanie zabytków”;
- d) wykształcenie zachęt dla przedsiębiorców i osób fizycznych do inwestowania w zabytki.

Przewiduje się też rozszerzenie zakresu działania Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków oraz regionalnych Ośrodków Badań i Dokumentacji Zabytków o:

- a) systematyczne zbieranie danych na temat liczby i rodzajów zabytków w Polsce,
- b) tworzenie internetowej bazy danych dotyczącej zabytków,
- c) badanie potrzeb w regionach w sferze ochrony zabytków,
- d) budowanie strategii ochrony zabytków w Polsce,
- e) określanie wytycznych dla wojewódzkich konserwatorów zabytków w sferze realizacji przyjętej strategii,

- f) określanie najważniejszych i najpilniejszych potrzeb w sferze ochrony zabytków i przedstawianie ich Ministrowi Kultury w formie rocznego raportu,
- g) przeprowadzanie analiz ilościowych i jakościowych efektów ochrony zabytków (w tym wydatkowanych środków publicznych),
- h) digitalizacja istniejącej dokumentacji zabytków,
- i) systematyczne dokumentowanie zabytków (dla których dokumentacja jest niepełna lub nie istnieje),
- j) opiniowanie dla Ministra Kultury wniosków o udzielenie dotacji na działania w sferze ochrony zabytków przez instytucje publiczne i prywatne,
- k) internetowe upowszechnianie informacji o zabytkach,
- l) pośredniczenie w odwoływaniu się od decyzji wojewódzkich konserwatorów zabytków przez inwestorów i użytkowników nieruchomości zabytkowych poprzez opiniowanie tych odwołań.

Ponadto zakłada się m.in. kompleksową rewaloryzację zabytków i ich adaptację na cele kulturalne, turystyczne, edukacyjne, rekreacyjne i inne cele społeczne, opracowanie programu „Polskie regiony w europejskiej przestrzeni kulturowej”, zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości, podnoszenie świadomości społecznej w sferze ochrony dziedzictwa kulturowego, ochronę i zachowanie dziedzictwa kulturowego przed nielegalnym wwozem, wywozem i przewozem przez granice.

Wnioski do „Planu...”

Wdrożenie założeń strategii może mieć niebagatelny wpływ na rozwój nie tylko kultury w naszym regionie, ale także i turystyki, poprzez: stworzenie pełnej dokumentacji zabytków, rewaloryzację i adaptację na cele kulturalne i turystyczne zabytków o znaczeniu europejskim, ogólnopolskim i regionalnym, zwiększenie udziału sektora komercyjnego w rewitalizacji zabytków, utworzenie regionalnych kolekcji dzieł sztuki współczesnej. Przewidywany program działań daje wreszcie szansę przełamania kryzysu w tej dziedzinie zagospodarowania i powinien być w całości wpisany do planu.

Narodowy Program Kultury „Ochrona Zabytków i Dziedzictwa Kulturowego na lata 2004–2013 (NPK) jest dokumentem służącym wdrożeniu Narodowej Strategii Rozwoju Kultury w latach 2004-2013 w sferze spuścizny kulturowej Polski. Program ten powinien być traktowany jako plan działań i służyć sformułowaniu wytycznych do wdrażania, a także przygotowania dokładnych harmonogramów działań. Ze względu na brak danych, co do skali finansowania Narodowego Planu Rozwoju z budżetu Unii Europejskiej NPK ma tylko określony plan działania na lata 2004-2006. Na etapie wdrażania ma być zarządzany na poziomie krajowym przez Departament Ochrony Zabytków Ministerstwa Kultury, a wdrażany głównie przez Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków. Jednocześnie większość zadań realizacyjnych zostanie powierzona podmiotom regionalnym, w tym departamentom edukacji i kultury urzędów marszałkowskich, wojewódzkim urzędom ochrony zabytków i ich delegaturom oraz regionalnym ośrodkom ochrony i dokumentacji zabytków. Funkcję instytucji pośredniczącej ma pełnić Narodowe Centrum Kultury.

Wnioski do „Planu ...”

Województwo świętokrzyskie zajmuje 10 miejsce w kraju ze względu na liczbę zabytków wpisanych do rejestru ogółem (dane w województwie znajduje się 3,7% ogólnej liczby zabytków w Polsce). Pod względem liczby obiektów ruchomych wpisanych do rejestru województwo posiada 2,7% ogólnej liczby tego typu zabytków w Polsce i zajmuje ostatnie, 16 miejsce w kraju. Pod względem liczby zabytków techniki wpisanych do rejestru województwo posiada ok. 2% ogólnej liczby tych zabytków w kraju i zajmuje 8 pozycję w

kraju. Region zajmuje 13 miejsce w kraju ze względu na liczbę zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru. Ogółem w województwie znajduje się 2,8% ogólnej liczby tego typu zabytków w Polsce. Należy tu również zaznaczyć, iż na przełomie 4 lat (1998–2002) nie wpisano do rejestru żadnych nowych zabytków archeologicznych z woj. świętokrzyskiego.

Z 25 obiektów i obszarów zabytkowych uznanych w Polsce za pomniki historii, jeden — neolityczne pole eksploatacyjne krzemienia pasiastego Krzemionki Opatowskie, znajduje się na terenie województwa świętokrzyskiego.

Posiadamy najniższe w kraju wydatki budżetów jednostek samorządów terytorialnych na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego, (województwo świętokrzyskie klasyfikuje się na przedostatniej pozycji, natomiast biorąc pod uwagę wysokość wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca — na ostatniej pozycji w kraju).

W „Planie ...” należy podkreślić potrzebę wykorzystania funduszy strukturalnych, a także innych funduszy i środków finansowych (m.in.: Program Kultura 2000, SPO, ZPORR, inicjatywy wspólnotowe) w celu nie tylko ochrony, ale i aktywizacji dziedzictwa kulturowego (m.in. rewaloryzacji i modernizacji zabytków nieruchomych, realizacji imprez i przedsięwzięć kulturalnych promujących).

Potrzebna jest większa mobilizacja społeczności lokalnej do aktywnych działań na rzecz zachowania i udostępnienia dziedzictwa kulturowego itp.). Istotnym wydaje się również podkreślenie potrzeby stworzenia lepszych warunków dla inwestorów prywatnych (możliwość stosowania różnego typu ulg i zwolnień podatkowych, zachęcających do finansowania kultury).

Program operacyjny "Dziedzictwo kulturowe" — istnieje możliwość skorzystania z ww. programu przez jednostki samorządowe w celu poprawy stanu zachowania zabytków oraz rozwoju kolekcji muzealnych (budżet programu na rok 2005 wynosi 21 mln zł).

Program na rzecz zatrudnienia osób powyżej 50 roku życia — 50 Plus — negatywny wpływ na niekorzystną sytuację osób w wieku powyżej 50 roku życia na rynku pracy mają przede wszystkim następujące czynniki:

- a) niski poziom dopasowania popytu i podaży kwalifikacji na rynku pracy,
- b) postępowanie pracodawców, którzy zarówno z przyczyn subiektywnych jak i obiektywnych nie dostrzegają, albo nie mogą uzyskać w swojej firmie korzyści płynących z zatrudnienia osób starszych,
- c) łatwy dostęp do wcześniejszych emerytur i świadczeń przedemerytalnych.

Aktywne zarządzanie wiekiem, jest jednym z priorytetów Europejskiej Strategii Zatrudnienia. Zakłada ona, że z roku na rok coraz większa część obywateli Unii Europejskiej będzie aktywna zawodowo, a w 2010 roku pracować będzie, co najmniej połowa osób w wieku powyżej 55 lat.

Wnioski do „Planu ...”

Podsumowując należy stwierdzić, że w omawianej dziedzinie zagospodarowania przestrzennego aktualizacja planu jest konieczna i powinna być przeprowadzona pod kątem zwiększenia możliwości „wpisania się” w liczne programy krajowe.

Turystyka

„Program rozwoju turystyki w województwie świętokrzyskim na lata 2001–2004” stracił ważność, dlatego też w 2005 roku opracowane zostały „Uwarunkowania rozwoju turystyki w województwie świętokrzyskim”, które stanowią pierwszy etap, obecnie opracowywanej „Strategii rozwoju turystyki w województwie świętokrzyskim”. Strategia ta

ma wejść w życie w 2006 roku i po zatwierdzeniu przez władze województwa, należało by uwzględnić jej założenia w aktualizowanym planie zagospodarowania przestrzennego.

Poza tą Strategią powstało kilka programów rozwoju turystyki o charakterze lokalnym (np. Busko-Zdrój, Sandomierz), nie wnoszących znaczących zmian do planu województwa.

W „Strategii Gospodarki Wodnej”, zatwierdzonej we wrześniu b.r., znajduje się propozycja utworzenia turystycznego szlaku wodnego Wisły od Krakowa do Gdańska. Jest to zadanie o wyraźnym odniesieniu do polityki rozwoju regionalnego, które należy uwzględnić w aktualizowanym „Planie...”.

Gospodarka wodna

„Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego”

„Program ...” wprowadza zmodyfikowane do standardów UE zasady i ramy działań dotyczących ochrony wód, oraz przywrócenia wysokiej jakości wód powierzchniowych. Zapisy tego dokumentu są obecnie podstawą działań Samorządu Województwa Świętokrzyskiego i powinny być uwzględnione przy aktualizacji „Planu ...”.

Ponadto należy uaktualnić:

- a) procentowe udziały poszczególnych klas czystości rzek (nb. klasy czystości zamieszczone w ww. „Programie ...” również się zdezaktualizowały ponieważ wprowadzono jednolity system ocen UE — raport WIOŚ za 2004 r., podaje już klasyfikacje wód powierzchniowych według nowych kryteriów oceny);
- b) długość sieci kanalizacyjnej i wodociągowej (w km) i ich procentowy udział;
- c) dane dotyczące istniejących i proponowanych zbiorników retencyjnych.

„Program małej retencji dla województwa świętokrzyskiego”

W chwili obecnej (po zatwierdzeniu „Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego”) program uległ modyfikacji, część zbiorników została zrealizowana, a część została zmieniona. Przyjęto do realizacji 87 zbiorników o łącznej pojemności 40 mln m³. W aktualizacji planu należy uwzględnić obecnie obowiązujący „Program małej retencji”. Jednak gdyby aktualizacja nie wyprzedziła nowego „Programu ...”, planowanego na koniec lipca 2006 (w chwili obecnej trwają prace nad powyższym opracowaniem) do „Planu ...” powinny być przyjęte zbiorniki w nim zawarte. Obecnie do „Planu ...” należy wprowadzić 11 zrealizowanych już zbiorników wodnych (Szymanowice, Borków, Topiołki, Krasna, Skalmierz, Umer, Cedzyna, Bidziny, Solec Zdrój, Ceber, Wilków), przewidzianych w dotychczasowym „Programie ...”.

„Strategia Gospodarki Wodnej” (krajowy dokument branżowy) określa podstawowe kierunki i zasady działania umożliwiające realizację idei trwałego i zrównoważonego rozwoju w gospodarowaniu zasobami wodnymi w Polsce.

Wśród zapisów „Strategii ...”, które powodują potrzebę aktualizacji „Planu ...”, w części dotyczącej kierunków polityki przestrzennej, znajduje się zadanie inwestycyjne o charakterze międzywojewódzkim to jest przygotowanie szlaku wodnego Wisły od Krakowa do ujścia dla celów turystycznej żeglugi pasażerskiej.

„Krajowy Program oczyszczania ścieków” stanowi transpozycję tzw. „Dyrektywy ściekowej” UE do prawodawstwa polskiego. Głównym jego celem jest wyposażenie aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków komunalnych.

Jako ostateczne terminy wyposażenia aglomeracji w oczyszczalnie ścieków komunalnych, przyjęto:

- a) 31 grudnia 2010 dla aglomeracji o RLM wynoszącej 15 000 i powyżej,
- b) 31 grudnia 2015 dla aglomeracji o RLM wynoszącej 2000-15000.

W trakcie negocjacji z UE w sektorze „Środowisko” Polska uzyskała jednak zgodę państw członkowskich Unii na okres dostosowawczy w zakresie wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków sięgający 2015 r. (nie będą w pełni zastosowane do 31 grudnia 2015 r. wymagania wynikające z art. 3, 4, 5 (2) i 7 dyrektywy 91/271/EWG).

Powyższe zapisy należy w umieścić w „Planie ...”, jako kierunki działań w zakresie gospodarki wodnej.

Ograniczenie zagrożeń od powodzi i dla czystości wód — ramowy wykaz zadań na lata 2007–2013 (RZGW Kraków, kwiecień 2005)

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie, w ramach prac związanych z przygotowaniem „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007–2013”, przedstawił identyfikację potrzeb i propozycję przedsięwzięć inwestycyjnych dotyczących gospodarki wodnej w województwie. Do planowanych inwestycji w ramach kompleksowego programu poprawy gospodarki wodnej w zlewniach należą między innymi:

- porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej poprzez budowę: wodociągów, kanalizacji, oczyszczalni ścieków i zbiorników małej retencji,
- renaturalizacja odcinka doliny rzeki Nidy pomiędzy Rębowem a Motkowicami.

Podano również propozycję zakresu budowy oraz odbudowy lub modernizacji wałów przeciwpowodziowych wzdłuż istotnych dla kształtowania zasobów wodnych regionu oraz rolnictwa następujących koryt rzek i cieków: Nidy, Wisły, Czarnej Staszowskiej, Kanału Strumień, Opatówki, Koprzywianki.

Na Białej Nidzie rekomendowany jest również zbiornik wielozadaniowy (miejscowość Chęciny, gmina Chęciny), natomiast na Czarnej Staszowskiej (miejscowość Kurozwęki, gmina Staszów) oraz na Nidzie (miejscowości Pińczów, Sobowice, Motkowice, gmina Pińczów) suche zbiorniki przeciwpowodziowe (jest to obecnie jedyny sygnał wskazujący na potrzebę rezerwacji terenu pod zbiornik „Chęciny” i ww. zbiorniki „krajowe”).

Ze względu na to, że dokument ten posiada charakter otwarty należy monitorować inwestycje proponowane w opracowaniu i ewentualne ich podjęcie uwzględnić w zapisach „Planu ...”.

Pismo Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach dotyczące dysproporcji między długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

„Plan ...” należy uzupełnić o analizę danych w zakresie długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej dla obszarów wiejskich, opracowaną przez Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w latach 2002–2005 (obowiązujący dokument zawierał dane z US Kielce). Najważniejsze zmiany danych statystycznych w stosunku do roku 2000, są następujące:

- a) długość sieci wodociągowej zwiększyła się o 20%,
- b) długość sieci kanalizacyjnej zwiększyła się o 35%,
- c) zużycie wody wzrosło o 6%.

„Pogram budowy wodociągu regionalnego — Nida 2000”

Ujęcie powierzchniowe na Nidzie wraz ze stacją uzdatniania wody w Nowym Korczynie zostało oddane do użytku i należy to uwzględnić przy aktualizacji „Planu ...”

Systemy transportowe

Plany województw ościennych

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r. wprowadziła obowiązek opiniowania projektu „Planu...” przez właściwe organy województw ościennych, podczas gdy poprzednia ustawa takiego wymogu nie stawiała. W tej sytuacji nie została

wprowadzona do planu propozycja przełożenia drogi krajowej nr 73 na odcinku Busko-Zdrój — Dąbrowa Tarnowska z obecnej na nowy przebieg poprzez Nowy Korczyn (projektowana przeprawa mostowa na Wiśle) pomimo wcześniejszego zapewnienia, że taka zmiana będzie uwzględniona. Trasa tej drogi po stronie woj. świętokrzyskiego nie uległa zmianie, a propozycja woj. tarnowskiego (przed jego likwidacją) nie uzyskała aprobaty władz woj. małopolskiego. W międzyczasie podjęte zostały kroki ze strony GDDKiA zmierzające do budowy obwodnicy Dąbrowy Tarnowskiej (planowane rozpoczęcie inwestycji 2007), co spowodowało, że poprzedni przebieg przestał być aktualny.

„Kompleksowy program rozwoju sieci drogowej województwa świętokrzyskiego”
Program zawiera podstawowe, potencjalne zadania umieszczone w „Planie...”, lecz ma szerszy zakres (oprócz zadań krajowych finansowanych centralnie zawiera zadania samorządu wojewódzkiego i wybrane przedsięwzięcia samorządów powiatowych). W zakresie sieci dróg gminnych program jedynie sygnalizuje potrzebę rozwoju tej kategorii dróg jak również sugeruje pewne przekwalifikowania kategorii.

Zawiera też pewien harmonogram (proponowaną kolejność) realizacji poszczególnych zadań na sieci dróg krajowych i wojewódzkich, co było wykorzystywane przy sporządzaniu wyciągów informacyjnych z planu dotyczących wybranej sieci dróg powiatowych z podaniem sugestii pożądanej klasy technicznej drogi.

Oceniając w tym świetle aktualność planu można stwierdzić, że za wyjątkiem dat realizacji poszczególnych zadań, które są opóźnione (z wielu przyczyn — głównie niewłaściwego ich przygotowania) jest on w miarę aktualny. Nie mniej weryfikacja „Kompleksowego programu...” jest już niezbędna i powinna być dokonana w okresie opracowywania aktualizacji planu. Powinna ona uwzględnić: zmiany kategorii dróg, zadania, które uzyskały wsparcie finansowe UE, nową numerację dróg powiatowych i wybranych gminnych, a także programy opracowane przez starostwa powiatowe oraz wyniki pomiaru ruchu planowanego na sieci dróg w 2005 r.

Ocena aktualności obowiązującej Strategii Rozwoju Województwa

Aktualnie obowiązująca „Strategia ...”, rzutująca na ustalenia planu zawiera zadania, które nie zostały potwierdzone lub przyjęte w dokumentach rządowych i samorządowych województwa. Nasuwają się następujące uwagi:

- a) nie czyni się starań o zaliczenie drogi nr 9 do klasy dróg ekspresowych;
- b) droga ekspresowa S-74 obok połączenia województwa z Ukrainą otworzy korytarz transportowy na Bałkany;
- c) trasy drogowe z Warszawy do Rzeszowa przez Opatów (nr 9), z Sandomierza do Warszawy i Krakowa (nr 79) i z Kielc do Tarnowa są przewidywane do przebudowy na drogi ruchu przyspieszonego (GP) a nie na drogi ekspresowe. Droga Kielce — Ostrowiec Św. z uwagi między innymi na warunki terenowe nie jest przewidywana nawet do kategorii GP.

Projekt „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2020 roku”

W ww. projekcie przedstawiając propozycje płaszczyzn i obszarów współpracy w rozwiązywaniu problemów przygranicznych — w sektorze transportu zawarto następujące uwagi:

- a) wspólne z woj. śląskim i lubelskim uzasadnienie potrzeby realizacji drogi ekspresowej S-78 łączącej drogę ekspresową S-7 (Jędrzejów) z autostradą A-1 dla poprawy funkcjonowania krajowego korytarza transportowego łączącego lubelskie, świętokrzyskie i śląskie;

- b) wspólne z województwami ościennymi starania o szybką realizację dróg ekspresowych S-7 (woj. mazowieckie i woj. małopolskie) i S-74 (woj. łódzkie i woj. podkarpackie, woj. lubelskie);
- c) poprawa powiązań międzywojewódzkich na obszarach rozdzielonych Wisłą poprzez wspólne starania na rzecz budowy przepraw mostowych w Solcu (lubelskie, mazowieckie), Koźmierzowie, Połańcu (podkarpackie) i Nowym Korczynie (małopolskie);
- d) koordynacja działań z woj. małopolskim przy przełożeniu trasy drogi krajowej nr 73 z obecnej (przez Szczucin) na nową (przez N. Korczyn);
- e) stworzenie warunków (m.in.: rezerwacja terenów) do szybkiej przebudowy dróg krajowych nr 9, 42, 74, 77, 79, na pełne parametry dróg głównych ruchu przyśpieszonego;
- f) przebudowa dróg wojewódzkich do pełnych parametrów dróg głównych dla uaktywnienia współpracy graniczących ze sobą obszarów województw: mazowieckiego (nr 728, 744, 749, 754), lubelskiego (755, 759), podkarpackiego (758, 872), małopolskiego (768, 776, 783), śląskiego (795), łódzkiego (742, 746, 785, 786);
- g) wspólne starania o modernizację linii kolejowych nr 4 (CMK), nr 8 (Warszawa — Kraków) nr 64 (Psary — Kozłów) nr 61 (Kielce — Czarncza), łączących metropolie i ośrodki krajowe;
- h) zagospodarowanie potencjału transportowego linii kolejowej szerokotorowej (LHS) w relacjach krajowych i międzynarodowych (lubelskie, podkarpackie, świętokrzyskie, małopolskie, śląskie), które są na ogół zgodne z ustaleniami planu.

„Narodowy Plan Rozwoju 2007-2013” (projekt) — wprowadza nowy harmonogram budowy autostrad i dróg ekspresowych na lata 2007–2013. Uwzględniono trzy trasy dróg ekspresowych przebiegających przez teren województwa świętokrzyskiego. W zamierzeniach na lata 2007-2013 (budowa rozpoczęta po 2007r.) wpisano realizację następujących odcinków dróg ekspresowych:

- a) **S-7** odcinek Radom — Kielce — Kraków (200 km),
- b) **S-46** odcinek Kłódzko — Opole — Częstochowa — Kielce — Lublin — Włodawa (515 km),
- c) **S-74** odcinek Piotrków Trybunalski-Nisko (215 km).

Wnioski do „Planu ...”

Po raz pierwszy w NPR pojawiła się propozycja realizacji drogi S-46 (Lublin — Kielce — Częstochowa — Opole), która jest inicjatywa oddolną kilku województw (brak jest jednak dokładnego jej przebiegu). W żadnym z dokumentów (poza projektem strategii) nie uwzględnia się natomiast drogi S-78, zapisanej w obowiązującym planie i koncepcji polityki krajowej.

Rolnictwo i Leśnictwo

Z chwilą wejścia Polski do UE zmieniły się zasady funkcjonowania rolnictwa oraz wsparcia tego sektora, które zostało dostosowane do rozwiązań stosowanych w krajach europejskich. Wykorzystanie środków pomocowych (nie licząc dopłat bezpośrednich, których uzyskanie wiąże się z prowadzeniem gospodarstwa i corocznym składaniem wniosków przez właścicieli) zależy będzie od inicjatyw, pomysłów oraz opracowania konkurencyjnych projektów aplikacyjnych na wszystkich poziomach wdrażania (gospodarstwo rolne, społeczność wiejska, cała gmina lub jej część). Działania te będą następnie ściśle monitorowane i rozliczane. W tej sytuacji zachodzi potrzeba skorelowania ustaleń studium z w/w dokumentami programowymi, a szczególnie z następującymi obszarami wsparcia przewidzianymi w tych programach.

Główne programy i plany rzutujące na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich

- a) Sektorowy Program Operacyjny — Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004–2006 (dokument przyjęty przez Radę Ministrów 9.06.2004 r.);
- b) Plan rozwoju obszarów wiejskich na lata 2004–2006 (dokument przyjęty przez Radę Ministrów 2.03.2004 r.) (*stanowiący podstawę wsparcia finansowego najważniejszych działań w rolnictwie do 2007 r. i później*);
- c) Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004–2006 (dokument przyjęty przez Radę Ministrów 16.03.2004 r.);
- d) „Strategia rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa na lata 2007–2013” (z elementami prognozy do roku 2020) — Warszawa, wrzesień 2004 r. — projekt.

Podstawowe cele, priorytety i zadania wynikające z tych dokumentów, które powinny znaleźć odbicie w planie województwa są następujące:

- a) Poprawa efektywności ekonomicznej i produktywności gospodarki rolno-spożywczej (inwestycje w gospodarstwach rolnych, ułatwienie startu młodym rolnikom, różnicowanie działalności rolniczej, poprawa przetwórstwa i marketingu, rozwój i ulepszenie infrastruktury technicznej związanej z rolnictwem, scalanie gruntów, gospodarka rolniczymi zasobami wodnymi w tym melioracje, renty strukturalne, zalesianie gruntów rolnych, wspieranie gospodarstw niskotowarowych).
- b) Poprawa dochodów w rolnictwie i na wsi (wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, wspieranie bezpośrednio gospodarstw).
- c) Poprawa bezpieczeństwa żywności oraz rynkowe ukierunkowanie produkcji (dostosowanie się do wymogów rynku i preferencji konsumentów, szukanie nisz rynkowych, innowacyjność produkcji).
- d) Wielofunkcyjność rolnictwa (rozwój i zachowanie poza produkcyjnych funkcji rolnictwa poprzez: ochronę środowiska na obszarach wiejskich, zachowanie różnorodności biologicznej i krajobrazu, odnowę wsi oraz zachowanie i ochronę dziedzictwa kulturowego, wspieranie przedsięwzięć rolno-środowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt, przywracanie potencjału produkcji leśnej, wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, pilotażowy program Leader+).
- e) Ograniczenie bezrobocia ludności wiejskiej (rozwój pracochłonnych działów produkcji, przesunięcie nadwyżki siły roboczej do innych działów, ułatwienie startu młodym rolnikom, renty strukturalne dla przekazujących gospodarstwo).
- f) Poprawa warunków życia ludności oraz funkcji gospodarczych i społecznych wsi (podniesienie atrakcyjności wsi, rozwój i ulepszenie infrastruktury związanej z rolnictwem, dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów Unii Europejskiej, odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego).

Porównując ww. zakres priorytetów i działań do zamieszczonych w planie można stwierdzić, że większość z nich znalazła już miejsce w tym dokumencie, nie mniej ich ranga i hierarchia wymaga dość zasadniczej korekty. W tej sytuacji wpisanie ustaleń planu w obecny układ priorytetów w omawianej dziedzinie zagospodarowania wydaje się w pełni uzasadnione.

Wśród planów i programów krajowych oraz wojewódzkich, które wnoszą nowe treści do planu województwa w zakresie **problematyki leśnej** należy wymienić:

- a) Plan rozwoju obszarów wiejskich na lata 2004 - 2006 (dokument przyjęty przez Radę Ministrów 2.03.2004 r. - *stanowiący podstawę wsparcia finansowego zalesienia gruntów rolnych do 2007 i później*).

- b) Krajowy Program Zwiększenia Lesistości — maj 2003 r. (dokument przyjęty przez RM, lecz nie posiadający charakteru programu zadań rządowych).
- c) Wytyczne Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31.07.2003 r. w sprawie ustalenia granicy rolno – leśnej (*precyzują szczegółowe zasady wyznaczania tej granicy i są niezbędne do korekty obszarów do zalesienia, określonych w planie*).
- d) Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego (w części dotyczącej wojewódzkiego programu zwiększenia lesistości).

Generalne wnioski wynikające z powyższych dokumentów:

- a) Główną dziedziną gospodarki leśnej związana integralnie z planem są kierunki polityki zalesieniowej. Sposób zagospodarowania lasów istniejących (o ile nie przewiduje się przeznaczenia lasów na cele nieleśne) określają bowiem plany urzędzenia lasów, będące podstawowymi dokumentami gospodarki leśnej.
- b) Z chwilą akcesji Polski do UE finansowanie zalesień musi się odbywać na podstawie Rozporządzenia Rady WE nr 1257/1999, które przewiduje korzystne płatności dla właścicieli zalesiających swoje grunty (*przy zalesieniu areалу 10 ha płatności te mogą zapewnić podstawę finansową egzystencji rodziny rolniczej*).
- c) Do województw o wysokich preferencjach zalesieniowych zaliczono w kolejności: wielkopolskie, kujawsko-pomorskie, łódzkie, mazowieckie, podlaskie, lubelskie i świętokrzyskie.
- d) Obowiązujący „Krajowy program zwiększenie lesistości” — prócz usystematyzowania zadań gospodarki leśnej w skali województwa wprowadza preferencje zalesieniowe w układzie miast i gmin, które należy uwzględnić w planie.
- e) Z wojewódzkiego programu zwiększenia lesistości należy do planu województwa przetransponować zadania zalesieniowe, gdyż zawarte w planie uległy dezaktualizacji. Zachować można natomiast (po niewielkiej modyfikacji) obszary koncentracji zalesień wskazane na planszy kierunków polityki przestrzennej.

Obszary wydobywania i przetwórstwa surowców mineralnych

Problematyka rekultywacji terenów posiarkowych

Jednym z głównych zadań rządowych, służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych była rekultywacja terenów po eksploatacji siarki. Ponieważ rekultywacja złoża po otworowej eksploatacji siarki, Grzybów-Gacki była już mocno zawansowana, główny nacisk położono w planie na rekultywację terenu po odkrywkowej eksploatacji siarki złoża Piaseczno. W tej sprawie nastąpiły dość znaczące zmiany. Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 14 maja 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad wykorzystania środków budżetowych przeznaczonych na rekultywację górnictwa siarki, Kopalnia Machów została zobowiązana do wykonania prac zabezpieczających oraz przedsięwzięć zapobiegających zagrożeniom związanych z likwidacją kopalni. W zakres tych prac wchodziła także likwidacja wyrobiska Piaseczno i ochrona terenów zagrożonych podtopieniem. Decyzją Nr 5 Ministra Skarbu Państwa z dnia 25 lutego 2004 r. w sprawie wyposażenia przedsiębiorstwa państwowego, pod nazwą Kopalnia Siarki Machów w Tarnobrzegu, dnia 28 lutego 2004 r. kopalni tej formalnie przekazano Piaseczno. W maju 2005 r. powstał Program Likwidacji Kopalni Siarki Machów, (skonsolidowanego przedsięwzięcia w obszarach „Machów-Piaseczno”, „Jeziórko”, „Grzybów”), a 14 września 2005 r. nastąpiła akceptacja tego programu przez Ministra Gospodarki i Pracy. Kopalnia Siarki Machów w Tarnobrzegu na podstawie tego programu przedłożyła do zatwierdzenia w Ministerstwie Gospodarki i Pracy w dniu 2 czerwca 2005 r. „Plan likwidacji kopalni siarki Machów na 2006 r.”, który obejmuje także tereny po byłej eksploatacji złoża Piaseczno. Przy aktualizacji Planu... należy uwzględnić powyższe zmiany.

6. OCENA AKTUALNOŚCI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Zmiany, jakie zaszły w zagospodarowaniu przestrzennym województwa w ciągu ostatnich kilku lat charakteryzowały się zauważalnym wzrostem polaryzacji przestrzeni regionu, wynikającej z jednej strony z szybszego rozwoju większych miast i obszarów podmiejskich, zwłaszcza Kielc i gmin podkieleckich, z drugiej zaś ze stagnacji, a nawet recesji, niektórych gmin peryferyjnych w północno-zachodniej części województwa, posiadających najłabsze warunki rozwoju.

Był to jednocześnie okres nasilania się konfliktów przestrzennych, wynikających z zaostrzającej się konkurencji o przestrzeń i jej walory. Szczególnym popytem cieszyły się atrakcyjnie położone tereny mieszkaniowe w strefach centralnych największych miast i w strefach podmiejskich, w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów o najwyższych walorach przyrodniczo-krajobrazowych. Konflikty funkcjonalne zachodziły również między utrzymywanym z coraz większym trudem charakterem publicznym przestrzeni, a zawłaszczaniem jej na cele komercyjne i dążeniem do osiągania jak największych zysków ze sprzedaży korzystnie usytuowanych działek budowlanych.

Zmniejszanie się przestrzeni publicznej, na rzecz zabudowy mieszkaniowej i przedsiębiorczości komercyjnej jest obecnie stałym zjawiskiem, obserwowanym w nowej generacji planów miejscowych, sporządzanych najczęściej dla niewielkich powierzchniowo terenów, w oderwaniu od otaczającej je przyrody i krajobrazu. Często stosowaną praktyką jest przeznaczanie na cele budowlane kolejnych działek rolnych, które poprzedni projektant zachował w dotychczasowym użytkowaniu, ze względu na niekorzystne warunki ekofizjograficzne. Grozi to nieodwracalną dewastacją najcenniejszych fragmentów rodzimej przyrody i przerwaniem powiązań ekologicznych. Symptomatyczny jest, przy tym stały wzrost ceny terenów inwestycyjnych, spowodowany ostrym niedoborem planów miejscowych oraz wysokim, odłożonym popytem mieszkaniowym.

Do zjawisk wysoce niekorzystnych należy, również pogłębiający się proces depopulacji społeczeństwa spowodowany ujemnym saldem migracji i dalszym spadkiem urodzeń oraz wyczerpująca się przepustowość głównych tras wylotowych z największych ośrodków miejsko-przemysłowych.

Pozytywnym elementem zagospodarowania przestrzeni województwa są natomiast liczne przykłady ciekawych inicjatyw społecznych, prowadzące do wzrostu atrakcyjności turystycznej lub wyrównywania dysproporcji cywilizacyjnych. Coraz szerszym strumieniem napływają również środki pomocowe Unii Europejskiej, które stopniowo zmieniać będą krajobraz przestrzeni gospodarczej i wyzwalają już nowe inicjatywy rozwojowe w wielu istotnych dla naszego regionu dziedzinach zagospodarowania.

6.1. Ocena jakości podstawowych elementów sieci osadniczej województwa

System osadniczy województwa, należy do najbardziej stabilnych elementów planu, które nie uległy większym zmianom w krótkim horyzoncie czasu. Jedną z niewielu zmian był niewielki wzrost powierzchni województwa w rejonie Skarżyska Kamiennej w wyniku przyłączenia do świętokrzyskiego trzech wsi z woj. mazowieckiego. Do najważniejszych uwarunkowań ewolucji tego systemu, które utrwaliły się w okresie realizacji planu i powinny być uwypuklone w toku aktualizacji planu należą:

- a) spadek liczby ludności wszystkich miast województwa w tym Kielc, krajowego ośrodka równoważenia rozwoju;
- b) brak większych postępów w procesie metropolizacji Kielc mimo intensywnych starań samorządu województwa (a ostatnio również samorządu miasta i 10 gmin podkieleckich) o uznanie obszaru funkcjonalnego stolicy województwa za potencjalną metropolię (jak już

wspomniano pewne nadzieje budzi zaliczenie miasta Kielce w krajowym programie operacyjnym - tzw. 17, „Spójność terytorialna i konkurencyjność regionów” **do grupy dwóch rozwijających się ośrodków miejskich w regionach Polski wschodniej**, razem z Olsztynem, dla których przewiduje się wzmocnienia rozwoju funkcji metropolitalnych oraz budownictwa społecznego).

- c) utrzymująca się stagnacja małych miast obsługujących obszary wiejskie w południowej części regionu a także dużych ośrodków miejskich nad Kamienną, które mimo pewnych symptomów przełamania kryzysu przestarzałej bazy ekonomicznej nadal odczuwają silny niedobór czynników aktywizacji i nie są w stanie same przełamać zjawisk kryzysowych;
- d) utrzymywanie się stosunkowo niskiego poziomu usług publicznych w ochronie zdrowia, kulturze i opiece społecznej mimo pozytywnych wyjątków rozwoju wysokiego standardu usług niektórych placówek wojewódzkich;
- e) narastające problemy komunikacyjne spowodowane niedoborem obwodnic miast i przestarzałą infrastrukturą drogową;
- f) regres usług turystyczno-wypoczynkowych wokół większych miast, (zdekaptalizowana baza rekreacyjna nie zapewnia pożądanego standardu wypoczynku i rekreacji mimo rosnących szybko potrzeb i narastającego ruchu turystycznego);
- g) brak dostatecznego postępu w aktywizacji rynku pracy szczególnie w małych miastach i na obszarach wiejskich, które nie posiadają własnych potencjałów rozwoju (słabe gleby, regres sektora usługowego);
- h) pogarszający się stan techniczny zabudowy centrów i osiedli mieszkaniowych (tzw. blokowisk) w dużej części ośrodków miejskich, której towarzyszy pogarszająca się jakość przestrzeni publicznej oraz symptomy widocznej dysproporcji w standardzie zamieszkiwania;
- i) utrzymujące się zapóźnienie cywilizacyjne obszarów wiejskich, którego przejawem jest znacznie niższe niż w miastach wyposażenie gospodarstw domowych w urządzenia sanitarne i nowoczesne instalacje grzewcze, a także w infrastrukturę chroniącą środowisko naturalne.

Województwo jest obecnie regionem społecznie zróżnicowanym. Szacunkowa skala rozpiętości PKB na jednego mieszkańca mimo, że nie należy do największych w kraju waha się w granicach 2,5/3,5:1.

Propozycje podstawowych korekt i uzupełnień w ustaleniach planu w zakresie osadnictwa

Wpisanie się regionu świętokrzyskiego w ogólnoeuropejski proces metropolizacji, wydaje się nieodzownym warunkiem awansu stolicy województwa w krajowym systemie osadnictwa oraz pozyskania dodatkowych środków pomocowych z FRR. Wymaga to jednak wykorzystania wszystkich szans, jakie stwarza wspomniane wcześniej zaliczenie Kielc do grupy rozwijających się ośrodków miejskich przewidywanych do lokalizacji niektórych funkcji metropolitalnych. Oprócz kontynuowania intensywnych starań o utrzymanie tej pozycji w „Koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju” celowe jest jak najszybsze sprecyzowanie granic obszaru funkcjonalnego Kielc oraz opracowanie etapowego programu osiągnięcia standardów „Eurocity” w porozumieniu z samorządami gmin metropolitalnych, które zadeklarowały w tym zakresie daleko idącą współpracę. Szczególnie istotne będzie przy tym sprecyzowanie w tym obszarze docelowego układu komunikacyjnego dróg nadrzędnych (w tym szczególnie tras obwodowych) oraz lokalizacja funkcji metropolitalnych i prestiżowych, które z jednej strony posiadają największe szanse rozwoju, zaś z drugiej wpisują się w programy pomocowe przewidywane dla tego rodzaju ośrodków. Celowe wydaje się przy tym ponowne przeanalizowanie usytuowania lotniska regionalnego pod Kielcami tak, aby uzyskać bardziej atrakcyjny lokalizacyjnie obszar realizacji tej inwestycji,

mogący przyciągnąć potencjalnych inwestorów i przekonać „planistę krajowego” do uwzględnienia Kielc w ogólnopolskiej sieci lotnisk regionalnych.

W świetle postulatów zgłaszanych przez samorządy dużych miast nad Kamienną, które intensywnie poszukują dodatkowych impulsów rozwoju, wskazane byłoby zdynamizowanie dotychczasowych kierunków zagospodarowania tej części Aglomeracji Świętokrzyskiej i podjęcie starań o zaliczenie Ostrowca Świętokrzyskiego oraz Starachowic do regionalnych ośrodków równoważenia rozwoju. Równocześnie celowe byłoby zakwalifikowanie tej części Aglomeracji do obszaru wielokierunkowej aktywizacji społeczno-gospodarczej, opartej o lokalne potencjały wzrostu i zasoby dziedzictwa kulturowego. Wymagać to będzie podjęcia szeregu działań programowych jak m.in.:

- a) usprawnienie lokalnego systemu komunikacyjnego (z uwagi na silną obudowę drogi krajowej nr 42 oraz częściowo drogi nr 9, stanowiących obecnie główną oś transportową, należy rozważyć powrót do koncepcji północnej obwodnicy tych miast);
- b) wsparcia ciekawych projektów rozwojowych o charakterze ponadlokalnym;
- c) zapewnienia rozwoju ważniejszych usług publicznych o standardzie wojewódzkim i krajowym.

Ponadto uzupełnienia wymagają następujące zapisy planu:

- d) dotyczące rewitalizacji zdegradowanych obszarów przemysłowych, które będą objęte wsparciem krajowym (obszary te występują we wszystkich miastach aglomeracji świętokrzyskiej i stwarzają duże problemy funkcjonalne i finansowe, nie zostały jednak dostatecznie rozpoznane i wyartykułowane w planie województwa);
- e) związane z osiągnięciem wymaganych standardów w zakresie infrastruktury komunalnej (określonych w dyrektywach UE);
- f) dotyczące organizacji wdrażania regionalnego systemu innowacyjności w głównych ośrodkach miejskich (poziom innowacyjności stał się jednym z głównych kryteriów konkurencyjności gospodarki);
- g) odnoście przyspieszenia w tych ośrodkach rozwoju różnych form szkolnictwa wyższego i usług wyższego rzędu, w sposób skorelowany z potrzebami województwa i rejonu obsługi.

Nowego odniesienia wymaga również zauważalna stagnacja potencjalnych miast i niektórych ośrodków gminnych oraz niedostateczny zakres inicjatyw zmierzających do uzyskania (przywrócenia) praw miejskich.

6.2. System powiązań komunikacyjnych

Ocena aktualności ustaleń planu w zakresie podstawowego układu komunikacyjnego

W świetle monitoringu czynników rzutujących na rozwój nadrzędnego układu drogowego województwa, łączącego go z największymi aglomeracjami i paneuropejskimi korytarzami transportowymi należy postawić tezę, że nie uległ on większym zmianom, zmieniającym koncepcję co do przebiegu i ważności dla województwa niektórych, projektowanych tras ekspresowych. Układ ten tworzą nadal drogi międzynarodowe E-77, E-371 oraz krajowe nr 73, 74, 78.

Drogi nr 7 i 74 są zaliczone do przyszłego układu dróg ekspresowych i aby mogły spełnić normatywne warunki techniczne wymagają znacznej przebudowy. Proces ten już się zapoczątkował poprzez realizację obwodnicy Jędrzejowa, przełożenie trasy w Skarżysku Kam. oraz przesądzoną realizację węzła północnego Kielc. Powstała również wstępna koncepcja rozwiązania węzła drogowego w rejonie Domaszowic. W projekcie „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2020 roku” jako jeden z obszarów współpracy wymieniono wspólne z woj. śląskim i lubelskim uzasadnienie potrzeby realizacji drogi ekspresowej S-78 łączącej drogę ekspresową S-7 (Jędrzejów) z autostradą A-1 dla poprawy funkcjonowania krajowego korytarza transportowego, łączącego lubelskie, świętokrzyskie i

śląskie. Jednak w obecnie obowiązującym układzie docelowym wg rozporządzenia RM w sprawie sieci autostrad i dróg ekspresowych (Dz. U. nr 128, poz. 1334) z przebiegających przez teren województwa świętokrzyskiego wpisane są tylko drogi S-7 i S-74. Natomiast w „Narodowym Planie Rozwoju na lata 2007-2013” pojawiły się plany drogi ekspresowej S-46, tzw. Szlaku Staropolskiego, łączącego Kłodzko z Białorusią. Przebieg tej drogi (w części wschodniej) jest przewidywany w ciągach innych dróg ekspresowych, dzięki czemu ma ona szansę powstać wcześniej. Rozpoczęcie prac projektowych jest zaplanowane na lata 2009–2013. W NPR 2007–2013 nie uwzględniono natomiast planowanej drogi S-78 Siewierz — Jędrzejów. W projekcie „Koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju” — brak jest, z kolei dróg S-46 i S-78. Ponadto w 2005 roku podjęto prace koncepcyjne nad wschodnią obwodnicą Kielc, która ma stanowić część przyszłej drogi S-46.

Nie uległa zmianie ranga głównych węzłów komunikacyjnych. Również znaczenie i przebieg korytarzy transportowych pozostały nadal aktualne. Gęstość dróg o twardej nawierzchni nadal utrzymuje województwo w czołówce kraju (3 miejsce po śląskim i małopolskim). Sieć ta po wykonaniu niezbędnych modernizacji oraz jej dogęszczeniu na obszarach zaniedbanych, stwarza warunki do rozwoju gospodarczego opartego o wykorzystanie zasobów surowcowych i walorów turystycznych.

Sieć kolejowa województwa jest na ogół wystarczająca przy obecnym stopniu jej wykorzystania, zwłaszcza, że w ostatnim okresie nastąpił dalszy spadek przewozów towarowych i drastyczny spadek przewozów pasażerskich, zwłaszcza na liniach regionalnych — zamknięte zostały linie: Kielce — Połaniec, Kielce — Busko-Zdrój, Skarżysko-Kamienna — Ostrowiec Świętokrzyski.

Lotnisko w Masłowie ze względu na silne ograniczenie przestrzenne i presję urbanizacyjną ma jedynie możliwość stać się portem lokalnym, a nie jak założono poprzednio portem regionalnym. Należy przy tym zaznaczyć, że najnowsze projekty dokumentów rządowych nie przewidują w Kielcach lotniska o znaczeniu regionalnym.

Główne rezerwy, tkwiące w układzie komunikacyjnym pozostają te same (tj. potencjał przewozowy linii kolejowych, dwutorowych, zelektryfikowanych z dużą stacją rozrządową w Skarżysku-Kam., a także linii szerokotorowej LHS oraz gęstej sieci dróg o nawierzchni twardej nie wymagającej praktycznie rozbudowy (a jedynie poprawy nawierzchni i poszerzeń jezdni).

Walory układu komunikacyjnego województwa, jak również główne zagrożenia rozwoju tego układu pozostają w dalszym ciągu aktualne.

Poprawę (choć w skali województwa nieznaczoną) odnotowano w inwestycjach dotyczących obwodnic obszarów zurbanizowanych, zagrożonych licznymi kolizjami ruchu tranzytowego i lokalnego. W ostatnich latach oddano do użytku obwodnicę w Kijach oraz część obwodnicy miejscowości Małogoszcz, usprawniono przebieg drogi nr 9 przez Ostrowiec Św. oraz drogi nr 7 przez Skarżysko-Kamienną (budowa węzła drogowo-kolejowego) i Jędrzejów (ukończono obwodnicę).

Obszary problemowe w zakresie komunikacji tworzą nadal gminy położone poza bezpośrednim zasięgiem dróg krajowych i wojewódzkich, obsługiwane drogami o niskich klasach (niestety na drogach powiatowych wnioskowanych w planie do zmiany kategorii na wojewódzkie nie prowadzono modernizacji) oraz tereny miast będących węzłami komunikacyjnymi, w których brak jest rozdzielenia ruchu tranzytowego od lokalnego, a także na ulicach niskich klas, przechodzących przez ich centra (Opatów, Końskie).

Aktualnym problemem do rozwiązania są też kolizje z obszarami parków krajobrazowych, które wystąpią przy realizacji dróg ekspresowych w rejonie Tokarni, Mniowa i Suchedniowa. Projektowany na obszarach otulin parków krajobrazowych przebieg

przełożeń tras związany z przebudową na parametry dróg ekspresowych (odc. Skarżysko-Kamienna — Barycz na S-7 oraz odc. Mniów — Kielce i Górno — Łagów na S-74), stwarza potrzebę szczególnie starannej oceny ich wpływu na środowisko i przyjęcia rozwiązań kompromisowych.

Szansa wykorzystania centralnego położenia województwa poprzez realizację wielofunkcyjnego centrum logistycznego, zlokalizowanego w Kieleckim Węźle Komunikacyjnym na terenach gminy Miedziana Góra komplikuje się poprzez nieprzemyślane działanie władz tejże gminy, która opracowując plan miejscowy tego obszaru likwiduje utrzymywaną od lat na ten cel rezerwę terenu zamieniając ją na źle skomunikowane, kolejne tereny mieszkaniowe.

Wnioski i propozycje dotyczące modyfikacji celów

Zasadnicze cele polityki przestrzennej w zakresie komunikacji drogowej i kolejowej nie uległy zmianie i nadal są aktualne.

Natomiast w komunikacji lotniczej kluczowym warunkiem zwiększenia atrakcyjności Kielc i regionu świętokrzyskiego jest zapewnienie dogodnych, bezpośrednich połączeń lotniczych z odległymi ośrodkami krajowymi i europejskimi poprzez docelową realizację portu lotniczego spełniającego standardy krajowych portów lotniczych i wpisanego do sieci krajowej.

Wnioski i propozycje dotyczące modyfikacji zasad i kierunków rozwoju systemu komunikacyjnego

Ogólne założenia rozwoju sieci transportowych.

Świętokrzyskie pozostaje nadal poza ustaloną już w skali krajowej siecią paneuropejskich korytarzy transportowych, którą stanowią główne ciągi drogowe (autostrady skupiające przewozy międzynarodowe) i linie kolejowe oraz rozmieszczone na nich węzły (centra logistyczne). Dla włączenia województwa w globalne procesy rozwojowe niezmiernie ważne jest, zatem jak najszybsze połączenie regionu z międzynarodowymi centrami logistycznymi siecią krajowych korytarzy transportowych, opartych na będących częściowo w realizacji drogach ekspresowych oraz modernizowanych liniach kolejowych. Pomimo, że droga nr S-7 i linia kolejowa nr 8 Warszawa — Kraków nie leżą w ww. korytarzach międzynarodowych w ostatnim czasie nastąpiło przełamanie impasu. Aktualne dokumenty rządowe przewidują realizację do 2013 roku dwujezdniowej drogi ekspresowej na odcinku z Warszawy do Jędrzejowa oraz jednojezdniowego odcinka pomiędzy Jędrzejowem a Krakowem (w tym odc. Szczepanowice — Kraków po nowym przebiegu). W planach drogi S-74 zapisano budowę dwujezdniowego odcinka z Kielc (ul. Świętokrzyska) do Cezyny (2007). Sprawa realizacji dalszych odcinków tej drogi w rejonie Kielc może się skomplikować poprzez przedłużające się dyskusje, co do jej przebiegu w obszarze ośrodka wojewódzkiego. Nadal nie wiadomo czy podjęta będzie realizacja nie uwzględnionej obecnie w żadnym dokumencie krajowym drogi S-78 (wcześniej planowana realizacja miała się rozpocząć po 2007 od północnego obejścia Jędrzejowa).

Dla linii kolejowej nr 8 zapaliło się „zielone światło” gdyż znajduje się w przededniu podjęcia decyzji, co do realizacji drugiego toru na odcinku Warszawa — Warka — Radom, Umożliwiłoby to uzyskanie na tym fragmencie trasy prędkości komunikacyjnej $V=160$ km/h, co skróciłoby przejazd z Kielc do Warszawy z ok. 3 do 2 godzin. Gdyby realizacja tego zadania nastąpiła w najbliższych latach pomysł realizacji szybkiego połączenia z Kielc do Warszawy poprzez CMK musiałby ulec przesunięciu na dalsze lata.

Główne korytarze transportowe województwa

Aktualne pozostaje założenie, że rozwój województwa będzie się odbywał w oparciu o ukształtowane i dobrze wyposażone korytarze transportowe. Nie występują, bowiem przesłanki przestrzenne i ekonomiczne, zmieniające zasadniczo układ tych korytarzy. Jedyne wątpliwości nasuwa przewidywany poprzednio korytarz krajowy: Lublin — Kielce — Jędrzejów — Katowice, który miał się kształtować wzdłuż projektowanej drogi ekspresowej S-78 oraz zmodernizowanej linii kolejowej: Kielce — Włoszczowa — CMK i szerokotorowej — LHS. Ze względu na niejasną sytuację, co do podjęcia realizacji tej drogi powstaje pytanie o rangę wytypowanego korytarza. Natomiast w sytuacji pojawienia się projektu nowej drogi ekspresowej S-46 należy uwzględnić jej przebieg w sieci korytarzy transportowych na terenie województwa.

Pozostałe drogi krajowe służące usprawnieniom głównych powiązań transportowych z systemem krajowym (drogi: nr 9, 73, odcinki dróg: nr 74, 77, 79), również powinny być dostosowane do przenoszenia dużego ruchu pojazdów ciężkich. Aktualny jest również problem realizacji przepraw mostowych przez Wisłę.

Komunikacja drogowa

Zasady realizacji polityki przestrzennej pozostałyby prawie niezmiennie. Dodatkowym zagadnieniem, które powinno być uwzględnione w „Planie ...” po wcześniejszym umieszczeniu w „Strategii ...” są ścieżki rowerowe międzynarodowe (2 trasy) oraz ścieżki regionalne.

Podstawowym kierunkiem polityki przestrzennej będzie nadal sukcesywna realizacja fragmentów dróg ekspresowych, na odcinkach dróg krajowych o wyczerpującej się przepustowości, polegająca na etapowej rozbudowie przekroju na dwujezdniowy lub budowie odcinków po nowym przebiegu.

Drogi S-78 i S-46 musiałyby być uprzednio umieszczone w rozporządzeniu RM, a następnie powinny być wystudiuwane ich przebiegi (GDDKiA). W sprawie drogi S-78, prawdopodobnie zabiegać o wpisanie do rozporządzenia będzie woj. śląskie. W I etapie przewidywana jest budowa północnej obwodnicy Jędrzejowa a następnie obejścia Nagłowic, Jaranowic, Chlewic oraz dobudowa drugiej jezdni na pozostałych odcinkach.

Na pozostałej sieci dróg krajowych postulowane w „Planie...” zadania nie uległy zmianie.

Opracowane zostało z inicjatywy władz samorządowych, studium dla odc. dróg nr 9 i 42 od Skarżyska-Kam. do Opatowa, które czeka na zaakceptowanie przez GDDKiA. Do odcinków dróg, które mają opracowane materiały do uzyskania lokalizacji inwestycji należą: odc. drogi nr 9 na docelowym obejściu Ostrowca Św., odc. drogi nr 73 od Wiśniówki do Woli Morawickiej, nr 74 obejście Ożarowa, nr 77 w Sandomierzu.

Również sieć dróg wojewódzkich za wyjątkiem drobnych korekt nie wymaga zmian.

Problemem może stać się zapisana w planie zasada doprowadzenia wszystkich dróg wojewódzkich do parametrów dróg głównych z uwagi na gęstą i położoną blisko jezdni zabudowę w dobrym stanie technicznym. Część dróg sieci uzupełniającej (drogi znaczenia obronnego i obciążone mniejszym ruchem) mogłaby mieć obniżoną klasę do drogi zbiorczej.

Również poważnym problemem może być zachowanie rezerw pod przełożenia tras zwłaszcza tych, które są planowane w dalszej perspektywie (po 2015 r), z uwagi na brak planów miejscowych, które chroniły (choć nie zawsze) te tereny przed zabudową. Zarząd dróg wojewódzkich nie posiada aktualnie opracowań (poza bieżącymi realizacjami np. „Mała Pętla Świętokrzyska”), które mogłyby posłużyć do wykonania planów miejscowych. Bez ich wykonania ujęcie tych dróg w planach miejscowych będzie trudne (przebiegi tras będą się znacznie różnić od dotychczasowych).

Aktualne są propozycje zmian kategorii dróg powiatowych na wojewódzkie z jednym wyjątkiem, polegającym na wydłużeniu drogi wojewódzkiej z Wodzisławia do Niegosławic (droga nr 768).

Zarząd Województwa nie przedłożył do uchwalenia Sejmikowi zmiany kategorii wnioskowanych w „Planie...” dróg, co powoduje brak dalszych działań, odnośnie podjęcia ich modernizacji do odpowiednich parametrów technicznych.

Wskazane byłoby również podjęcie decyzji, co do zwrócenia się do Ministra Transportu i Budownictwa o zmianę kategorii drogi wojewódzkiej nr 765 Chmielnik — Osiek na krajową (przedłużenie drogi nr 78).

Komunikacja kolejowa

Zasady realizacji polityki przestrzennej są nadal aktualne. Należy zweryfikować kierunki zagospodarowania przestrzennego w zakresie transportu kolejowego dotyczące dwóch zadań:

- a) budowy łącznicy kolejowej Górki Szczukowskie — Kostomłoty dla odciążenia Kielc od uciążliwego, tranzytowego ruchu towarowego (PKP nie jest zainteresowana tym zadaniem),
- b) przebudowy linii kolejowej znaczenia państwowego Kielce — Czarncza wraz z wykonaniem łącznicy kolejowej we Włoszczowie dla uzyskania szybkiego i dogodnego połączenia (poprzez CMK) Kielc z Warszawą, Katowicami, i Krakowem (przeanalizować przesunięcie w czasie tej realizacji w aspekcie szybkiej modernizacji linii nr 8).

Komunikacja lotnicza

Należy ponownie przeanalizować propozycje nowych lokalizacji lotniska w gminach podkieleckich, z uwzględnieniem uwarunkowań, które stwarzałyby możliwość budowy portu lotniczego o parametrach umożliwiających zaliczenie tego lotniska do sieci portów krajowych.

Wnioski do aktualizacji w planie

„Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego” w zakresie komunikacji nie uległ zasadniczej dezaktualizacji. Nie mniej pewne korekty zapisów są konieczne i wynikają z potrzeby dostosowania ich do zmieniających się przepisów prawnych i ustaleń programowych.

Poniżej zestawiono listę zaistniałych zmian jak również działań niezbędnych do zapewnienia aktualności planu;

- a) zmianie uległy przebiegi dróg nr 9, w Brodach Hżeckich i Kunowie nr 9, nr 754 w Ostrowcu Św., nr 42, nr 728, nr 749 w Końskich, nr 744 w Starachowicach;
- b) przywrócono drodze nr 74 klasę drogi ekspresowej S-74;
- c) do NPR 2007-2013 wpisano drogę ekspresową S-46, pominięto S-78;
ponadto należy:
 - a) zaopiniować z władzami ościennych województw przebieg, kategorię i klasę dróg oraz rangę korytarzy transportowych;
 - b) opracować zapisane w „Strategii...” programy i zaktualizować już opracowane m.in. „Kompleksowy Program Rozwoju Sieci Drogowej Województwa Świętokrzyskiego”;
 - c) podjąć próbę zablokowania pomysłów gmin: Miedzianej Góry i Piekoszowa do likwidowania rezerw terenów pod centrum logistyczne w Kostomłotach;
 - d) podjąć kroki, wspólnie z województwami śląskim, lubelskim i ewentualnie opolskim doprowadzenia do uznania odcinka drogi nr 78 Siewierz — Jędrzejów za docelową, realizowaną etapami, drogę ekspresową S-78;

- e) uwzględnić w „Planie...” po wcześniejszym zapisaniu ich w „Strategii ...” system ścieżek międzynarodowych (2 trasy), krajowych i regionalnych;
- f) podjąć decyzję (Zarząd Województwa), co do podniesienia kategorii dróg postulowanych w „Planie...” (8 odc. dróg powiatowych i 1 droga wojewódzka);
- g) spowodować podjęcie przez władze PKP decyzji, co do celowości utrzymywania rezerw dla łącznicy kolejowej Dobromyśl — Kostomłoty.

6.3. Ochrona środowiska

Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

W zakresie uwarunkowań do zapisów „Planu ...” należy wprowadzić:

- a) utworzone 2 obszary OSO NATURA 2000 oraz projektowane obszary SOO;
- b) nowy system ocen jakości powietrza;
- c) nowy system oceny jakości wód powierzchniowych i podziemnych;
- d) aktualne dane odnośnie jakości środowiska (WIOŚ, US);
- e) aktualne dane w zakresie form ochrony przyrody.

Ponadto w nowej wersji „Planu ...” należy pominąć problem mogilników, gdyż w województwie wszystkie mogilniki zostały już zlikwidowane i zrehabilitowane.

Cele i priorytety polityki przestrzennej

Zamieszczone w poprzedniej wersji „Planu ...” cele warunkujące i priorytety polityki przestrzennej są w dalszym ciągu aktualne.

Zasady i kierunki polityki przestrzennej

Główny cel polityki przestrzennej oraz zasady jego realizacji w dziedzinie ochrony środowiska są w dalszym ciągu aktualne.

W zakresie kierunków polityki przestrzennej należy w szczególności wprowadzić:

- a) odstępianie od koncepcji poszerzenia obszaru Świętokrzyskiego Parku Narodowego;
- b) utworzenie projektowanych obszarów SOO sieci NATURA 2000;
- c) utworzenie 2 projektowanych i 2 proponowanych rezerwatów;
- d) wdrażanie programów rolno-środowiskowych;
- e) przejście na całościowe gospodarowanie zasobami wodnymi realizowane zlewniowo;
- f) uzyskanie i utrzymanie wysokiej jakości wód powierzchniowych poprzez budowę i rozbudowę kanalizacji sanitarnej (wyposażenie wszystkich aglomeracji w sieci kanalizacyjne dla ścieków komunalnych zakończone oczyszczalniami ścieków);
- g) budowa i rozbudowa kanalizacji deszczowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą;
- h) skuteczna ochrona dobrego stanu jakościowego wód podziemnych z jednoczesną racjonalizacją struktury ich zużycia;
- i) ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń do powietrza i rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych;
- j) wdrożenie rejonowych systemów gospodarki odpadami w regionie;
- k) ograniczenia lokalizacyjne dla składowisk odpadów;
- l) budowa gminnych punktów zbierania odpadów niebezpiecznych;
- m) powstanie centralnego składowiska odpadów wraz z instalacjami do odzysku i unieszkodliwiania odpadów na terenach zdegradowanych górnictwem siarkowym;
- n) budowa centralnego składowiska odpadów zawierających azbest lub wydzielenie osobnych kwater na składowiskach komunalnych;
- o) przebudowa lub likwidacja i rekultywacja składowisk odpadów nie spełniających prawnych wymogów ochrony środowiska;
- p) przystosowanie cementowni i elektrociepłowni do spalania paliw alternatywnych;
- q) oszczędne i racjonalne korzystanie z zasobów surowców mineralnych oraz zminimalizowanie niekorzystnych skutków ich eksploatacji;
- r) ograniczenie uciążliwości hałasu i promieniowania elektromagnetycznego;

- s) stworzenie skutecznego systemu zapobiegania awariom przemysłowym oraz zmniejszenie negatywnych skutków dla środowiska w przypadku ich wystąpienia;
- t) podniesienie świadomości ekologicznej wszystkich grup społeczeństwa.

Wnioski do „Planu...”

Przedstawiona w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego” problematyka ochrony środowiska jest już w znacznej mierze zdezaktualizowana. Zachodzi pilna konieczność uzupełnienia i poprawienia tego dokumentu w szczególności w odniesieniu do aktualnych przepisów prawnych opartych o dyrektywy Unii Europejskiej oraz krajowych i regionalnych programów, planów i polityk (w szczególności „Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego” i „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego”).

6.4. Gospodarka wodna — systemy infrastruktury technicznej

Gospodarka wodna:

W związku wejściem w życie nowych przepisów Prawa Wodnego należy uaktualnić uwarunkowania zewnętrzne w tym nadrzędną zasadę *gospodarowania wodami*, które powinno być prowadzone *zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, uwzględnianą w regulowaniu warunków korzystania z wód, ochrony tych wód i zarządzania nimi*.

Jedną z fundamentalnych spraw jest też kwestia własności wód (omówiona już w ocenie zgodności planu z obowiązującym prawodawstwem). Nowym elementem w zakresie wykonywania uprawnień właścicielskich Skarbu Państwa jest powierzenie *Marszałkom Województwa odpowiedzialności nie tylko za wody służące rolnictwu, ale także wszystkie inne wody powierzchniowe, dla których ustawa nie wskazała dysponenta*. Oznacza to, że systematycznie powinny zniknąć „wody bezpańskie” — będące własnością Skarbu Państwa.

Ponadto należy zaktualizować następujące ustalenia planu:

- a) wzrosła długość sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w stosunku do zapisów „Planu ...”,
- b) zwiększyła się ilość dokumentacji hydrogeologicznych dla Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, co pociąga za sobą korektę granic GZWP naniesionych w „Planie ...”.
- c) zrealizowano nowe zbiorniki retencyjne, co wpłynęło na zwiększenie retencji środowiskowej,
- d) zmieniła się dysproporcja pomiędzy siecią wodociągową a kanalizacyjną (w poprzedniej edycji „Planu ...” na 100 km sieci wodociągowej przypadało 14 km sieci kanalizacyjnej, a według danych za 2003 rok na 100 km sieci wodociągowej przypada 19 km sieci kanalizacyjnej); powyższą analizę należy również uzupełnić o długości tych sieci dla obszarów wiejskich, które zostały opracowane przez Świętokrzyski Urząd Wojewódzki.

W zakresie celów i kierunków polityki przestrzennej należy wprowadzić obowiązek zlewniowego gospodarowania zasobami wodnymi i odnotować zakończenie realizacji ujęcia wody w Nowym Korczynie dla potrzeb wodociągu Nida 2000.

Ponadto należy **rozważyć celowość utrzymywania w planie budowy zbiornika „Chęciny”**. Inwestycja ta nie znalazła, bowiem poparcia w żadnym dokumencie rządowym. Jedynie RZGW Kraków w opracowaniu „Ograniczenie zagrożeń od powodzi i dla czystości wód – ramowy wykaz zadań na lata 2007 – 2013” rekomenduje do realizacji zbiornik na Białej Nidzie w gminie Chęciny. Celowe wydaje się również odnotowanie postępu w zakresie realizacji zbiorników małej retencji, a także posiadających aspekty przestrzenne kierunków działań Samorządu Województwa wynikających z „Programu ochrony zasobów wodnych dla województwa świętokrzyskiego”.

Gazyfikacja

Polityka i program gazyfikacji województwa nie uległy istotnym zmianom. Plan należy jedynie zaktualizować w zapisie dotyczącym poziomu gazyfikacji województwa oraz ze względu na podjęcie realizacji gazociągu magistralnego Busko-Zdrój — Jędrzejów — Włoszczowa. Ponadto należy skorygować wpisy o:

- a) doprowadzeniu magistralnego gazociągu wysokiego ciśnienia do Elektrociepłowni Kielce, gdyż odstąpiono od realizacji tej inwestycji (pismo Elektrociepłowni Kielce z dnia 06.06.2005, nr ES/675/2005),
- b) budowie gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Secemin — Radków — Moskorzew, gdyż województwo śląskie odstąpiło od realizacji gazociągu wysokoprężnego Częstochowa — Szczekociny — Secemin, który miał zasilać powyższe gminy.

Elektroenergetyka

Należy wprowadzić zapis o zwiększeniu ilościowego udziału energii elektrycznej wytwarzanej w odnawialnych źródłach energii w stosunku do całkowitej jej produkcji (wg. obligatoryjnych kryteriów procentowych). Ponadto z uwagi na podjęcie opracowania programu reelektryfikacji woj. świętokrzyskiego należy monitorować jego realizację w celu ewentualnego skorygowania zapisów planu. Istnieje, również konieczność skorygowania ustaleń o potrzebie budowy bloku energetycznego w Elektrociepłowni Kielce, opalanego gazem sieciowym, gdyż odstąpiono od realizacji tej inwestycji (pismo Elektrociepłowni Kielce z dnia 06.06.2005, nr ES/675/2005).

W poprzedniej edycji „Planu...” nie były przedstawione na planszach projektowane linie 110 kV, które posiadają znaczenie ponadlokalne. W świetle zebranych wniosków z zakładów energetycznych staje się jednak uzasadnione ich graficzne przedstawienie przy aktualizacji tego dokumentu, z uwagi na ww. charakter tych inwestycji.

Inwestycje w zakresie linii energetycznych wysokiego napięcia 110 kV wnioskowane pismami Zakładów Energetycznych.

Lp.	Nazwa zadania	Rok rozpoczęcia inwestycji	Pismo
ZEORK S.A. – Okręg Radomsko-Kielecki			
1	Modernizacja stacji systemowej Kielce-Piaski	2005	TR/M/5018/04
2	Modernizacja linii 110 kV Piaski-Małogoszcz	2006	
3	Budowa linii drugostronnego zasilania GPZ Nowa Słupia	2009	
Rzeszowski Zakład Energetyczny ZE S.A.			
4	Budowa GPZ Iwaniska wraz z liniami zasilającymi 110 kV (wpięcie w istniejącą linię 110 kV Klimontów-Opatów)	do 2015	1. TO8/12655/PŚ-0/1149/37273/2004 z dnia 0208.2004 2. TO-11/1174/PS-0/36748/2004 z dnia 28.07.2004
5	GPZ Zawichost wraz z liniami zasilającymi 110 kV (wpięcie w istniejącą linię 110 kV Ożarów Osiedle-Annopol)	po 2015	
6	GPZ Ćmielów wraz z liniami zasilającymi 110 kV (wpięcie w istniejącą linię 110 kV Ostrowiec-Sandomierz)	po 2015	
7	GPZ Bogoria wraz z liniami zasilającymi: 110 kV Bogoria – Iwaniska 110 kV Bogoria-Staszów	po 2015	
8	Budowa linii 110 kV Ożarów Osiedle - Ożarów Cementownia	po 2010	
Zakład Energetyczny Częstochowa S.A			
9	Brak budowy nowych stacji 110/15 kV oraz linii 110 kV		DK/ET/6160/2004
Polskie Sieci Elektroenergetyczne - Wschód			
10	Budowa linii 400 kV Kielce - Rogowiec	po 2015	DTU/WD/1592/2004
11	Prace remontowo-modernizacyjne na linii 220 kV Kielce — Radkowiec		

13	Prace remontowo-modernizacyjne na linii 220 kV Połaniec — Radkowice		
----	---	--	--

Telekomunikacja

W „Planie ...” należy dodać zapis o zapewnieniu powszechnego, szybkiego i bezpiecznego dostępu do Internetu poprzez kompleksową informatyzację województwa. Rozwiązanie tego zagadnienia stanowi zatwierdzony projekt „e-świętokrzyskie”.

6.5. Dziedzictwo kulturowe

Specyfika kulturowa regionu jest ujęta w Planie w sposób wyczerpujący. Należałoby jedynie uzupełnić zapisy w tym zakresie o ewentualne cenne znaleziska w zakresie archeologii, zabytków nieruchomych i ruchomych, a także inicjatywy lokalne dotyczące rewaloryzacji i adaptacji cennych zasobów dziedzictwa kulturowego. Dodatkowo nowa ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. wprowadziła pojęcie „dóbr kultury współczesnej” oraz usankcjonowała pojęcie „parku kulturowego” w związku z czym zachodzi potrzeba uwzględnienia tych zagadnień (na terenie województwa utworzono uchwałą nr XXII/209/2005 Rady Miejskiej w Końskich z dnia 28 lutego 2005r. pierwszy park kulturowy – Park Kulturowy Miasta Końskie, który należy wnieść do Planu).

Do szans w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego należy dodać zapis dotyczący możliwości wykorzystania pozabudżetowych źródeł finansowania kultury, funduszy strukturalnych, a także innych funduszy i środków finansowych (m.in.: Program Kultura 2000, SPO, ZPORR, inicjatywy wspólnotowe), w celu nie tylko ochrony, ale i aktywizacji dziedzictwa kulturowego (m.in. rewaloryzacji i modernizacji zabytków nieruchomych, realizacji imprez i przedsięwzięć kulturalnych promujących zagadnienia ochrony dziedzictwa kulturowego, mobilizacji społeczności lokalnej do aktywnych działań na rzecz zachowania i udostępnienia dziedzictwa kulturowego itp.). Istotnym wydaje się również wskazanie możliwości poszukiwania nowych źródeł finansowania działań, a także stworzenia lepszych warunków dla inwestorów prywatnych (różnego typu ulgi i zwolnienia podatkowe). Celowym wydaje się również wpisanie do planu systemu korzyści z wdrożenia Narodowej Strategii Rozwoju Kultury i jej programów operacyjnych. Do szans należy też zaliczyć większe uprawnienia gmin w zakresie ochrony cennych kulturowo obszarów. W akapicie dotyczącym problemów i zagrożeń wynikających ze stanu dóbr kultury należy zaktualizować dane dotyczące liczby zabytków nieruchomych i ruchomych.

Do zagrożeń zasobów dziedzictwa kulturowego należy dodać:

- a) zbyt niskie zainteresowanie samorządów wykorzystaniem środków unijnych w celu rewaloryzacji i adaptacji dziedzictwa kulturowego oraz brak aktywnych działań społeczności lokalnej ukierunkowanych na ten cel;
- b) niski poziom nakładów finansowych przeznaczonych na dziedzictwo kulturowe,
- c) niewystarczająca promocja dziedzictwa kulturowego regionu.

Główne zadania regionalnej polityki przestrzennej w zakresie zagospodarowania zasobów dziedzictwa kulturowego są nadal aktualne. Do priorytetowych obszarów działań samorządu województwa należy dodatkowo wpisać tworzenie warunków przestrzennych do wykorzystania funduszy unijnych oraz innych funduszy i środków finansowych na aktywne działania w zakresie promocji dziedzictwa kulturowego. Zasady realizacji celów należy uzupełnić o konieczność wprowadzenia zapisu dotyczącego ochrony dóbr kultury współczesnej (wymóg ustawowy).

Do kierunków polityki przestrzennej należy dodać zapisy:

- a) Rewitalizacja śródmieścia Kielc, obszarów przemysłowych, powojkowych i obiektów użyteczności publicznej.
- b) Kształtowanie ładu przestrzennego w zagospodarowaniu obszarów miejskich, poprawa wizerunku miast.

Priorytety działalności rewaloryzacyjnej na wyodrębnionych obszarach problemowych tj. Aglomeracja Staropolska, Płyta Lessowa, „Obszar wydobywania i przetwórstwa surowców mineralnych”, Suburbia zostały w Planie określone w sposób wystarczający. Ewentualnie można zastanowić się nad ich drobną korektą ich granic i uzupełnieniem kierunków działań.

Dodatkowo należy rozważyć:

- a) uzupełnienie w zapisach „Planu ...” podczas jego aktualizacji: wagę odkrycia w Słonowicach (monumentalne grobowce, starsze od egipskich piramid), które dzięki udostępnieniu, ewentualnie odtworzeniu w pobliżu miejsca odkrycia oraz odpowiedniej promocji ma szansę stać się magnesem ściągającym turystów nie tylko z kraju, ale i z zagranicy; wagę pińczowskiej synagogi, która ze względu na unikalne polichromie (prawdopodobnie najstarsze w Polsce) została zakwalifikowana przez znawców historii sztuki do najcenniejszych tego typu obiektów w kraju; propozycję promocji Wiślicy na regionalne (krajowe i europejskie) Centrum Kultury Słowiańskiej, pod warunkiem gruntownego uatrakcyjnienia strefy zabytkowej oraz strefy przestrzeni publicznej; podanie pozytywnych przykładów rewaloryzacji i adaptacji wybitnych elementów dziedzictwa kulturowego.
- b) Istotnym wydaje się poruszenie problemu rekultywacji wyeksploatowanych kamieniołomów, które powinna być prowadzona w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju, przy uwzględnieniu unikalnego charakteru terenów i możliwości zagospodarowania na różne cele (turystyczno-rekreacyjne, dydaktyczne, sportowe, parkowe a nawet biznesowe).
- c) Należałoby położyć większy nacisk na konieczność ochrony zabytkowego budownictwa drewnianego poprzez” wdrożenie programu wsparcia ochrony zasobów zabytkowego i tradycyjnego budownictwa drewnianego (ochrona tradycyjnej zabudowy oraz propagowanie dobrych wzorców nowej architektury, pozytywnie kontynuujących tradycję jest szczególnie ważne teraz, gdy Polska przystąpiła do UE)
- d) Dostrzega się potrzebę poszerzenia ustaleń planu w zakresie mało rozpoznanych (lub znanych tylko lokalnie a posiadających wysoką atrakcyjność turystyczną) elementów dziedzictwa kulturowego (drogą podjęcia prac studialnych) oraz stosownego uzupełnienia zapisów w przyszłej edycji tego dokumentu.
- e) Zachodzi potrzeba mocniejszego zaakcentowania konieczności zharmonizowania z otoczeniem (pod względem programowym, funkcjonalnym i przestrzennym) projektowanych obiektów oraz dążenia do spójności przestrzeni i przełamania niekorzystnych trendów tj.:
 - postępującego wzrostu rozproszenia zabudowy,
 - dość powszechnej obudowy korytarzy drogowych obiektami mieszkalnymi, komercyjnymi, produkcyjnymi,
 - chaotycznego poszerzania się peryferii miejskich,
 - wzrostu stopnia chaosu przestrzennego oraz kolizyjności poszczególnych funkcji,
 - dewastowania dziedzictwa kultury przez bezmyślną działalność inwestycyjną.

6.6. Zagadnienia demografii

Większość wskaźników demograficznych dla województwa świętokrzyskiego wykazuje te same niekorzystne trendy procesów demograficznych co cały kraj (m.in. spadek ogółu mieszkańców głównie na skutek malejącego przyrostu naturalnego, rosnący udział w ludności w wieku poprodukcyjnym itp., spadek mobilności). W ocenie stanu istniejącego należy zaktualizować dane dotyczące: liczby mieszkańców województwa, procentowego udziału do ogółu ludności Polski, gęstości zaludnienia, liczby mieszkańców miast, obszarów feminizacji ewentualnie defeminizacji, udziału poszczególnych kategorii wiekowych do ogółu mieszkańców województwa.

Ogólna charakterystyka problemów demograficznych oraz zasadnicze tendencje zostały w Planie prawidłowo zidentyfikowane, jednak, co należy podkreślić — **sytuacja demograficzna uległa pogorszeniu**. Cechują ją

- a) Spadek liczby ludności spowodowany utrzymującym się ujemnym saldem migracji oraz ujemnym przyrostem naturalnym,
- b) Spadek wskaźnika reprodukcji, na co wpływa głównie malejąca liczba zawieranych małżeństw oraz spadek liczby urodzeń,
- c) Niski poziom urbanizacji,
- d) Znaczne zróżnicowanie w strukturze płci (obszary feminizacji i obszary defeminizacji),
- e) Postępujący proces starzenia się ludności województwa (rośnie liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu społeczeństwa, wpływa na to: malejący udział ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost długości życia),
- f) Niski wskaźnik urbanizacji.

Pozytywnym aspektem rozwoju demograficznego jest wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym, stanowiącej potencjalne zasoby pracy.

Przy aktualizacji Planu należałoby uwzględnić również problem małej mobilności ludności — zmniejszenie się migracji wewnętrznych na skutek recesji gospodarczej, bezrobocia i utrzymywania się niekorzystnej sytuacji w budownictwie mieszkaniowym. Należy także podkreślić potrzebę zwrócenia uwagi na konieczność zaangażowania wszystkich partnerów społecznych, w tym: organizacji pozarządowych i samorządów terytorialnych do promowania integracji społecznej.

Plan wskazuje również główne obszary problemowe, wymagające podjęcia niezbędnych działań, mających na celu złagodzenie negatywnych procesów. Są to obszary: zagrożone depopulacją — procesem wyludniania się na skutek dużego ujemnego przyrostu naturalnego oraz niekorzystnego salda migracji oraz obszary zagrożone procesem starzenia się ludności, charakteryzujące się wysokim udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym do ogółu ludności. Ponieważ tendencje rozwoju ludnościowego świadczą o postępującym procesie starzenia się społeczeństwa zarówno w kraju jak i w województwie należy monitorować dane na niższych szczeblach w celu wychwycenia zmian, które mogą prowadzić do konieczności przewartościowania niektórych obszarów problemowych np. zaliczenia większej części województwa do obszarów objętych problemem starzenia się społeczeństwa.

Dodatkowo celowym wydaje się uwzględnienie w Planie:

- a) położenia większego nacisku na konieczność przełamania niekorzystnych trendów demograficznych, głównie systematycznie malejącego przyrostu naturalnego nie gwarantującego prostej zastępowalności pokoleń,
- b) potrzeby poprawy jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji, podkreślenie możliwości kształcenia sieciowego – e – Learning, edukacji ustawicznej, oraz lepszego dostosowania systemu edukacji do rynku pracy m.in. kształtowanie postaw przedsiębiorczości

- c) uwzględnienia konieczności wzmocnienia i rozwijania świadczeń z zakresu rehabilitacji zdrowotnej, społecznej i zawodowej, (należy również podkreślić istnienie odpowiednich funduszy wspomagających aktywizację osób niepełnosprawnych takich jak np. „Pierwszy krok” oraz likwidację barier architektonicznych);
- d) stworzenia odpowiedniego systemu zachęt (atrakcyjne miejsca pracy, dostępność mieszkań) w celu zatrzymania wykształconej młodzieży w województwie;
- e) położenia większego nacisku na konieczność rozbudowy bazy lokalowej domów pomocy społecznej, hospicjów a także dostosowania opieki zdrowotnej do potrzeb osób w starszym wieku

6.7. Rynek pracy

Tendencje zmian w strukturze zatrudnienia w województwie świętokrzyskim są zbliżone do krajowych. Niestety województwo cechuje się wyższą od krajowej oraz najwyższą wśród województw południowo - wschodnich stopą bezrobocia. Należałoby się zastanowić nad wyznaczeniem przy aktualizacji Planu kolejnego obszaru problemowego związanego z marginalizacją i wykluczeniem społecznym. W przypadku szans i zagrożeń należy przeanalizować: udział bezrobotnych mieszkańców wsi, kobiet oraz osób dysfunkcyjnych i długotrwale bezrobotnych i z wyższym wykształceniem do ogółu bezrobotnych oraz udział ludności w wieku produkcyjnym do ogółu ludności. Szanse, które należy dodać to:

- a) wzrost zatrudnienia w sektorze usług,
- b) możliwości aktywizacji rynku pracy przy pomocy środków z funduszy unijnych.

Jeśli zaś chodzi o zagrożenia rynku pracy to wymienione w Planie następujące są nadal aktualne.

Większość celów i kierunków polityki przestrzennej pozostaje nadal aktualna. Główny cel w jakim jest kształtowanie struktur i powiązań przestrzennych, sprzyjających zwiększeniu zatrudnienia i powstawaniu nowych segmentów rynku pracy, należałoby uzupełnić zapisem — przy wykorzystaniu środków własnych oraz funduszy unijnych. Ogólny wyznacznik przekształceń w tej dziedzinie zagospodarowania jakim jest „Narodowa strategia wzrostu zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich do roku 2006” jest, bowiem nadal aktualny. Ponadto cel warunkujący, jakim jest tworzenie warunków do praktycznej nauki zawodu w ramach istniejącej bazy szkolnictwa należy uzupełnić o: tworzenie warunków do praktycznej nauki zawodu, w tym kształtowanie postaw przedsiębiorczości.

Do istniejących zasad należy wprowadzić następujące korekty:

- równe szanse dostępu do rynku pracy oraz należy dodać: do szkolnictwa i innych usług infrastruktury społecznej, oprócz :absolwentów, mieszkańców wsi, kobiet i osób dysfunkcyjnych także osób w wieku przedemerytalnym oraz środowisk marginalizowanych zawodowo i społecznie.

Dodać nowe zasady:

- większa dostępność do usług finansowych i konsultingowych dla sektora MSP
- aktywizacja rynku pracy przy wykorzystaniu funduszy unijnych oraz w oparciu o promocję przedsiębiorczości i innowacyjności przy wykorzystaniu systemów teleinformatycznych.

Kierunki polityki przestrzennej:

W dziedzinie rolnictwo i obszary wiejskie należy wprowadzić następujące zmiany:

- ograniczanie spodziewanego odpływu zasobów pracy ze wsi... uzupełnić o dodanie – „w oparciu o wykorzystanie lokalnych zasobów”... oraz likwidację zapóźnień cywilizacyjnych wsi;
- zapis dot. wielokierunkowej aktywizacji rynków pracy w małych miastach i ośrodkach wiejskich uzupełnić o_ oraz dostępności do szkolnictwa i innych usług infrastruktury społecznej (zwłaszcza do usług medycznych, uzdrowiskowych oraz pomocy społecznej) a także wsparcie działalności innowacyjnej oraz badawczo-rozwojowej na rzecz rolnictwa
- tworzenie korzystnych warunków terenowych, stymulujących rozwój różnych form zatrudnienia (alternatywne źródła dochodu, praca najemna w rolnictwie i w jego otoczeniu, turystyka i agroturystyka, zatrudnienie w nowych segmentach usług publicznych oraz w budownictwie komunalnym, drobnej wytwórczości itp.) dodanie zapisu: w tym produkcja wyrobów tradycyjnych i regionalnych
- zwiększenie mobilności w poszukiwaniu pracy, którą należy aktywizować poprzez umożliwienie zdobycia kwalifikacji, zwiększanie zasobów mieszkań komunalnych, informację zawodową, pośrednictwo pracy, szkolenia i szkoleniowe formy subsydiowanego zatrudnienia, wykorzystanie funduszy celowych i środków pomocowych itp. dodanie zapisu: stworzenie regionalnego systemu stypendialnego dla młodzieży pochodzącej z rodzin najuboższych i obszarów wiejskich

W kierunkach polityki odnoszących się do miast oraz obszarów silnie zurbanizowane należy wprowadzić następujące zmiany:

- tworzenie warunków do wzrostu zatrudnienia w dziedzinach usług, w których może powstać najwięcej miejsc pracy w wyniku akcesji Polski do Unii Europejskiej jak: usługi biznesowe i finansowe (konsulting, banki, brokerstwo, ochrona mienia), służba zdrowia, w tym: opieka paliatywna, ochrona środowiska, szkolnictwo wyższe, obsługa turystyki, przemysły wysokiej techniki, usługi komunalne, bezpieczeństwo publiczne; należy wykreślić: w których może powstać najwięcej miejsc pracy w wyniku akcesji Polski do Unii Europejskiej, oraz dodać brzmienie: oraz poprawa dostępu do tych usług, zwłaszcza dla środowisk wiejskich a także w przypadku usług finansowych dla MSP;
- równoważenie upadających rynków pracy w przestarzałych gałęziach przemysłu, drogą kształtowania nowych obszarów aktywności rynkowej uzupełnić zapisem: ukierunkowanych na transfer nowych technologii w tym informatycznych

6.8. Baza ekonomiczna województwa

Projekt „Strategii rozwoju województwa...” nieco inaczej, niż wcześniejsze dokumenty wojewódzkie rozkłada akcenty i formułuje priorytetowe kierunki działań w sferze gospodarczej, kładąc nacisk na politykę regionalną, innowacyjność (gospodarka oparta na wiedzy), rozwój zasobów ludzkich (edukacja i przebudowa rynku pracy), promocje lokalnej przedsiębiorczości oraz przygotowanie terenów pod inwestycje strukturalne. W tej sytuacji należy ściślej dostosować cele i priorytety planu do nowych zadań strategicznych w poszczególnych sektorach gospodarki. Niektóre z wymienionych zadań rozwija uchwalona wcześniej Regionalna strategia innowacji województwa świętokrzyskiego na lata 2005—2013 , której celem jest stworzenie systemu innowacji jako trwałego partnerstwa między przemysłem, instytucjami otoczenia biznesu, jednostkami naukowo badawczymi, administracją rządową oraz samorządami mieszkańców dla zdynamizowania działań innowacyjnych. W odróżnieniu od strategii województwa, która jest w fazie konsultacyjnej dokument ten formułuje zestaw projektów pilotażowych, które powinny być wdrożone w przestrzeń gospodarczą. Są to:

1. Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Spółka z o.o.
2. Utworzenie Parku Naukowo-Technologicznego w woj. Świętokrzyskim.

3. Budowa preinkubatora/inkubatora przedsiębiorczości w woj. świętokrzyskim (WSE i A w Kielcach).
4. Regionalna sieć innowacji i Transferu technologii (Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii).
5. Akademicki Ośrodek Badań Regionalnych (WSz Ek. i Adm. w Kielcach).
6. Portal Edukacyjny — Świętokrzyskie Centrum Edukacji na Odległość (WSZH im. Markowskiego w Kielcach).
7. Telemedycyna (Świętokrzyskie Centrum Onkologii).

Niektóre z projektów pilotażowych posiadają cechy zadań celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i ile zostaną przetworzone na inwestycje kubaturowe wymagające pozwolenia na budowę. Biorąc pod uwagę oba te dokumenty w planie należy więcej uwagi poświęcić zdolności podmiotów regionalnych do tworzenia i wdrażania nowych technologii. Uwzględniając kryteria oceny firm wysokiej techniki województwo świętokrzyskie plasuje się na jednej z ostatnich pozycji w kraju. Na 1000 firm produkcyjnych tylko 2,9 zalicza się do sektora wysokiej techniki, przy średniej krajowej 5,9. Ponad połowa najważniejszych wyrobów wytwarzanych przez przemysł należy do sektora niskiej techniki. Więcej uwagi należy poświęcić na sprecyzowanie nowych priorytetów w zakresie współpracy międzynarodowej i włączenia się regionu w proces integracji europejskiej. W tym celu właściwe byłoby poszukiwanie partnerów regionalnych wśród krajów Unii i wymiana doświadczeń na polu społeczno-gospodarczym oraz planowania przestrzennego. Dominującą cechą przestrzeni przemysłowej pozostaje nadal niska atrakcyjność dla kapitału zewnętrznego, mała otwartość na przyciągnięcie większych inwestorów, oraz niski poziom promocji zewnętrznej (dotyczy to również stref ekonomicznych).

W omawianych dokumentach formułuje się ponadto następujące priorytety:

- a) tworzenie otoczenia przyjaznego dla powstawania i rozwoju nowoczesnego biznesu, szczególnie sektora małych i średnich przedsiębiorstw oraz pozyskiwania kapitału pobudzającego rozwój gospodarczy,
- b) rozwój sieci instytucji i organizacji otoczenia biznesu,
- c) tworzenie nowoczesnej sieci obsługi kapitału,
- d) wspierania rozwoju nowoczesnych i innowacyjnych sektorów gospodarki,
- e) zwiększenie dostępu przedsiębiorstw do zewnętrznych źródeł finansowania,
- f) wspieranie transferu nowych rozwiązań do przedsiębiorstw celem poprawy konkurencyjności organizacyjnej, produktowej i technologicznej,
- g) dążenie do równowagi między poziomem koncentracji ludności a liczbą miejsc pracy i dywersyfikacją gałęziową lokalnych podmiotów gospodarczych, szczególnie w miastach zagrożonych monokulturą przemysłową (Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice i Skarżysko-Kamienna).

Wnioski do „Planu...”

Z analizy omawianych dokumentów wynika, że przyjęte w planie generalne cele i zasady kształtowania bazy ekonomicznej województwa, można (w dużej części) uznać za aktualne. Osiągnięcie celów restrukturyzacji i doprowadzenia do rentowności wybranych sektorów i przedsiębiorstw wymaga jednak skorygowania niektórych działań i dostosowania ich do wdrażanych programów pomocowych.

Do zadań, które należy wpisać (lub bardziej wyeksponować w planie) i stworzyć dla ich realizacji dogodne warunki przestrzenne zalicza się:

- a) przebudowę systemu tworzenia i wdrażania innowacji;
- b) rozwój kooperacji międzyregionalnej oraz zdrowej konkurencji pomiędzy regionami;
- c) podjęcie starań w zakresie rewitalizacji i zagospodarowania terenów poprzemysłowych;

- d) modernizację bazy turystyki wraz z tworzeniem podstaw rozwoju jej otoczenia (odnowa i udostępnienie dziedzictwa kulturowego, zdecydowana ochrona walorów przyrodniczo-krajobrazowych w strefach zagospodarowania turystycznego, udostępnienie turystyczne lasów, realizacja zintegrowanych projektów rozwoju produktów markowych, wsparcie lokalnych inicjatyw itp.);
- e) wsparcie aktywizacji społeczności lokalnych w aspekcie inicjowania i realizacji kompleksowych celów gospodarczych i wykorzystania miejscowych potencjałów;
- f) promocję gospodarczą województwa poprzez wskazanie obszarów, stref i miejsc inwestowania, które spełniają krajowe kryteria atrakcyjności;
- g) dużą szansę rozwoju otrzymało przetwórstwo rolno-spożywcze ukierunkowane na rynki zachodnie (chłodnictwo, mleczarstwo, przetwórstwo mięsa, przemysł jajczarski oraz przechowalnictwo), które zbywa tam prawie wszystkie produkty;
- h) nadal przed szansą stoi przemysł mat. Budowlanych;
- i) utrzymuje się brak perspektyw rozwoju tej funkcji w małych miasteczkach oddalonych od głównych korytarzy transportowych;
- j) szybko postępuje dekapitalizacja infrastruktury przemysłowej na niewykorzystywanych terenach poprzemysłowych (pojawiają się propozycje ich przeznaczenia na supermarkety, hurtownie, a nawet zalesienie);
- k) należy uwzględnić fakt, że znaczna część ośrodków miejskich województwa nie ma innej niż przemysł alternatywy rozwoju gospodarczego.

W dłuższej perspektywie filarem gospodarki (opartej na wiedzy) będzie przemysł wysokiej technologii, elektroniczny, paliw nuklearnych, energii odnawialnej, farmaceutyczny, biotechnologii, sprzętu telekomunikacyjnego oraz lotniczego i kosmicznego (brak informacji o przemyśle obronnym i rolno-spożywczym — głównych branżach przemysłowych w naszym regionie). Rozwojowi tej funkcji musi towarzyszyć skok w edukacji oraz w rozbudowie zaplecza B+R.

6.9. Turystyka

Turystyka winna się stać jedną z głównych dziedzin gospodarczych w województwie. Tym bardziej, że sprzyjają temu, zarówno walory przyrodniczo-krajobrazowe, liczne inicjatywy lokalne jak również coraz bardziej urozmaicona infrastruktura turystyczna, a co za tym idzie, ciekawsza oferta produktu turystycznego.

W części dotyczącej uwarunkowań rozwoju przestrzeni turystycznej plan należy zaktualizować o:

- a) nowo powstały turystyczny szlak konny,
- b) nowo powstałe piesze szlaki turystyczne,
- c) nowo powstałe rowerowe szlaki turystyczne,
- d) obszary o dużym nagromadzeniu gospodarstw agroturystycznych,
- e) obszary o znacznym skupieniu zabytków techniki.

Cele, priorytety, zasady i kierunki polityki przestrzennej zawarte w „Planie...” nie straciły na aktualności. Jednakże z uwagi na powstającą obecnie „Strategię rozwoju turystyki w województwie świętokrzyskim”, która będzie obowiązywała od 2006 roku, należy uaktualnić plan o zapisy zawarte w tej strategii. Ponadto część programową Planu trzeba uzupełnić o nowe trasy turystyki rowerowej o charakterze ponadgminnym:

- Starachowice — Wąchock — Wykus;
- Staropolski Okręg Przemysłowy — Dolina Kamiennej;
- Lasami Dookoła Włoszczowy;
- Ćmielów — Opatów — Sandomierz — Krzyżtopór — Korytnica — Sulisławice — Baranów Sandomierski (szlakiem architektury obronnej Ziemi Sandomierskiej);

- „Koneckie Kuźnice — Szlakiem Zabytków Techniki” — realizowany w trzech wersjach przebiegu tras;
- Kielce — Cezdyna;
- Zagnańsk — Lekomin — Barcza — Grabowa — Św. Katarzyna.

oraz wytyczenie wcześniej istniejącego szlaku wodnego na Nidzie, Brzegi — Sobków — Pińczów — Krzyżanowice — Wiślica — Nowy Korczyn.

Dodatkowo wnioskuje się o wniesienie do „Planu ...” kolejnych czterech szlaków turystyki pieszej: Wąchock — Starachowice — Kałków, Chańcza — Staszów — Pielaszów, Łączna — Stąporków — Diabla Góra oraz przełożenie trasy szlaku Gołoszyce — Annopol (jeśli przełożenie to będzie zatwierdzone i oznakowane w terenie).

Konieczne jest także uwzględnienie budowy sieciowego systemu, łączącego jednostki prowadzące działalność turystyczną oraz tworzenie lokalnych ośrodków informacji turystycznej. Wraz z rozwojem turystyki industrialnej wnioskuje się, ponadto stworzenie nowej, marki turystycznej atrakcyjnej, zarówno dla turysty krajowego, jak i zagranicznego - szlaku łączącego najciekawsze zabytki techniki naszego województwa i oznakować go jako szlak turystyki samochodowej i rowerowej. Należy też wspierać organizację większych obszarowo rejonów turystycznych na bazie renomowanych ośrodków.

Wnioski do planu

Plan należy uzupełnić o wymienione wyżej elementy infrastruktury turystycznej, zaś po opracowaniu „Strategii rozwoju turystyki...” — o cele i zadania wynikające z tego dokumentu.

6.10. Rolnictwo i zagospodarowanie obszarów wiejskich

Oceniając aktualność zawartych w planie uwarunkowań rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich można twierdzić, że są one na ogół prawidłowe gdyż nawiązywały do dostępnych już wówczas dokumentów strategicznych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, opartych na koncepcjach europejskich. Ze względu fakt, że w końcowym etapie prac nad planem rozpoczynano dopiero negocjacje traktatu akcesyjnego brak było jednak szczegółowych informacji, co do skali i rozmieszczenia wsparcia rolnictwa, jak również środków i instrumentów pomocowych, które będą kierowane na rozwój tych obszarów. Już w pierwszej fazie realizacji programów przedakcesyjnych (zwłaszcza programu SAPARD) wystąpił problem lokalizacji nowych inwestycji finansowanych z tych funduszy gdyż brakowało planów miejscowych (jednym z kryteriów uzyskania wsparcia jest na ogół zgodność inwestycji z planem miejscowym). Wymagało to stosowania doraźnych działań zapobiegawczych np. przyspieszonej lokalizacji w drodze decyzji urbanistycznej.

Podsumowując, można stwierdzić, że ogólne uwarunkowania zagospodarowania przestrzeni rolniczej są na ogół prawidłowe i zachowują aktualność, natomiast zmian i uzupełnień wymagają niektóre ustalenia szczegółowe zawarte w poszczególnych rozdziałach.

Wnioski i propozycje dotyczące modyfikacji uwarunkowań zewnętrznych:

- a) zachodzi potrzeba wprowadzenia uwarunkowań wynikających z wdrażanych, krajowych programów pomocowych, które znacząco zmieniają sytuację wyjściową rolnictwa;
- b) trzeba, też uwzględnić zmiany niektórych tendencji w strukturze przestrzeni rolniczej jak np.:
 - proces odłogowania gruntów mogą zmienić rosnące ceny ziemi rolniczej, oraz wzrost zainteresowania rolników zwiększeniem areału gospodarstwa (wpicie UE jest wyraźnie odczuwalne w większych obszarowo gospodarstwach kumulujących różne działania pomocowe);
 - rosnące obecnie potrzeby zalesieniowe mogą ulec przewartościowaniu z uwagi na wzrost opłacalności gospodarowania nawet na słabszych gruntach (ONW);

- szczególnego podkreślenia wymagają formy pomocy dla młodych rolników oraz pomoc dla instytucji wspomagających rolnictwo;
 - programy rolno-środowiskowe, które trzeba wpisać do planu) przyczynią się do ekologizacji przestrzeni rolniczej chroniąc ją jednocześnie przed zagospodarowaniem na cele nierolnicze;
- c) w świetle wyników PSR 2002 r. wymagają zmiany niektóre wskaźniki porównawcze rolnictwa zastosowane w różnych częściach „Planu ...”;
- d) należy rozpoznać możliwości eksportu art. (rolnych) związane z otwarciem rynków zachodnich na polskie towary żywnościowe;
- e) zbyt słabo są uwypuklone możliwości kooperacji rolnictwa na różnych obszarach transgranicznych, mogących uzyskać preferencje krajowe w ramach polityki rozwoju regionalnego.

Wnioski dotyczące zmian w uwarunkowania wewnętrznym:

- należy odnotować szybsze pogarszanie się struktury demograficznej ludności rolniczej (problem ten dotyczy szczególnie niektórych obszarów zachodnich i południowych, na których wymagane jest już podjęcie doraźnych działań zapobiegawczych);
- bardziej podkreślić problem produkcji i organizacji zagospodarowania biopaliw, w tym różnego rodzaju biomasy;
- należy uwypuklić problem szczególnie niskiej mobilności zawodowej i aktywności społecznej w rolnictwie (ograniczenia te wymagają zdecydowanych przeciwdziałań);
- brak widocznego postępu w organizacji grup producenckich oraz zintegrowanego rynku rolnego, brak działań zapobiegających erozji gleb, utrzymujący się niski poziom aktywności mieszkańców wsi, wolny postęp w dostosowywaniu przetwórstwa rolno-spożywczego do wymagań sanitarnych i jakościowych UE, brak instytucji wspomagających rozwój przedsiębiorczości na wsi, potrzeba rozwoju doradztwa rolniczego;
- z drugiej strony należy zauważyć dobre rezultaty rolnictwa w produkcji ogrodniczej i warzywniczej oraz hodowli trzody chlewnej, oraz niezły poziom absorpcji funduszy akcesyjnych (z programów wiejskich i ZPORR).

Wnioski dotyczące celów, zasad i kierunków polityki przestrzennej w rolnictwie

Cele i kierunki polityki przestrzennej w rolnictwie należałoby jak najszybciej zsynchronizować z ustaleniami wprowadzanych obecnie programów pomocowych, które skupiają większość środków publicznych kierowanych do tego sektora. Będą one decydować o kierunkach i skali przekształceń obszarów wiejskich. Zawarta w „Planie ...” struktura funkcjonalno-przestrzenna rolnictwa powinna zostać dostosowana do wymagań programów pomocowych, zaś kierunki podejmowanych działań powinny stymulować wykorzystanie środków pomocowych, prowadząc jednocześnie do maksymalizacji efektów społeczno-gospodarczych i przyrodniczych w większej skali obszarowej. Wśród propozycji zmian ustaleń planu należy wymienić:

- a) w ramach celów zagospodarowania obszarów wiejskich należy uwypuklić zrównoważony rozwój tych obszarów oraz poprawę konkurencyjności gospodarki rolno-żywnościowej wśród innych dziedzin gospodarki;
- b) kryteria dostępu wszystkich działań przewidzianych programami powinny rozmieszczone w przestrzeni (niektóre mają już ścisły wymiar przestrzenny) i uwzględnione w zagospodarowaniu poszczególnych stref i obszarów wsparcia;
- c) szczególną rolę należy przypisać programowi pilotażowemu Leader, który ma na celu pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i ich zaangażowanie w tworzenie lokalnych

strategii rozwoju obszarów wiejskich. (kompleksowej wizji przekształcenia swojej wsi lub obszaru);

- d) na terenach o słabszych warunkach glebowych powinny zostać wyeksponowane działania związane z uruchomieniem lub rozwojem działalności dodatkowej w rolnictwie w zakresie: agroturystyki; usług związanych z turystyką i wypoczynkiem usług na rzecz rolnictwa i gospodarki leśnej; prowadzone na małą skalę przetwórstwo produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych, sprzedaży bezpośredniej produktów pochodzących w większości z własnego gospodarstwa, wytwarzania materiałów energetycznych z biomasy (zagospodarowanie słomy, odpadów łąkowych, leśnych, itp.) oraz zakładanie plantacji roślin wieloletnich przeznaczonych na cele energetyczne, rzemiosła i rękodzielnictwa, drobnych usług na rzecz mieszkańców obszarów wiejskich; e-commerce – sprzedaży lub promocji przez internet produktów rolnych, oraz towarów i usług dostępnych w swoim środowisku działania;
- e) „Plan ...” powinien stworzyć dogodne warunki wkomponowania programów UE w studia gminne i plany miejscowe.

6.11. Leśnictwo i zagospodarowanie leśne

Ustalenie „Planu ...” w zakresie uwarunkowań rozwoju funkcji leśnej nie uległy zasadniczym zmianom, choć zmieniły się pewne akcenty w zakresie preferencji zalesieniowych. Nieco większe preferencje przyznaje się obecnie obszarom lepszych gleb położonych na silnych stokach i zagrożonych degradacją. Wyraźnie mniejsze obszarom o największej lesistości, na które kierowane będą programy rolnośrodowiskowe, których celem jest m. innymi ochrona przestrzeni otwartych. Na skutek upadku drobnotowarowego rolnictwa i naturalnej sukcesji lasu mogą one bezpowrotnie utracić enklawy tej przestrzeni predysponowane do rozwoju funkcji gospodarczych (turystyki, agroturystyki, większych obszarowo gospodarstw rolniczych wspomaganych dopłatami UE itp.).

Wnioski i propozycje do aktualizacji „Planu ...”

- a) nie zachodzi pilna potrzeba aktualizacji problematyki leśnej w zakresie uwarunkowań rozwoju tej funkcji;
- b) w przypadku podjęcia prac aktualizacyjnych należałoby uaktualnić jedynie niektóre dane liczbowe oraz szerzej odnieść się do rozwoju społecznych funkcji lasów oraz wykorzystania tych obszarów do aktywizacji funkcji turystyczno-rekreacyjnej;
- c) szerszej korekty wymaga, natomiast problematyka zalesieniowa tym bardziej, że obecna sytuacja w planowaniu miejscowym stała się barierą realizacji zalesień (brak planów miejscowych terenów do zalesienia zastąpiony został możliwością przeznaczenia gruntów na cele leśne na podstawie studium gminnego);
- d) w ustaleniach „Planu ...” dotyczących kierunków polityki zalesieniowej należy wykorzystać ustalenia zawarte w KPZL i wytycznych MriRW;
- e) za celowe uznaje się wprowadzenie zapisów dopuszczających możliwość uelastycznienia granicy rolno – leśnej w planach przeznaczenia terenów w taki sposób, aby można było również zalesiać niektóre grunty położone w obrębie obszarów najsłabszych gleb (pod warunkiem że nie spowoduje to kolizji z funkcją rolniczą), należy też przewidzieć możliwość rezygnacji z zalesień niektórych właścicieli gruntów wdrażających programy rolno-środowiskowe i inne programy rolnicze.

6.12. Obszary występowania i wydobywania udokumentowanych złóż kopalin

Ocena aktualności planu... obejmowała aktualizację danych, dotyczących złóż surowców mineralnych (stan zasobów tych złóż, ilość złóż eksploatowanych, dokumentowanie nowych zasobów, udostępnianie do wydobywania złóż do tej pory nie

eksploatowanych oraz ustalenie złóż, gdzie zakończono, zaniechano lub zaprzestano wydobycia). Ze stałego monitoringu tych zagadnień wynika, że nie zachodzi potrzeba wprowadzania istotnych korekt planu, które w znaczący sposób wpłynęłyby na ustalenia tego dokumentu. Zaobserwowane zmiany dotyczą zaniechania wydobycia lub podjęcia eksploatacji w niewielkich złożach surowców ilastych, piasków oraz udokumentowania wód mineralnych w nowym otworze – Welnin. Stan zagospodarowania dużych złóż, będących bazą surowcową dla przemysłu cementowego, wapienniczego i kruszyw łamanych w woj. świętokrzyskim, także uległ pewnym zmianom (część złóż została wyeksploatowana, udostępniono nowe, w części eksploatowanych złóż zmieniono granice OG i TG itp). Są to jednak zmiany, które nie wpłynęły na zasadniczy obraz stanu zagospodarowania surowców w województwie. Korekta planu w tej dziedzinie zagospodarowania będzie więc obejmować głównie część graficzną.

Cele i priorytety polityki przestrzennej wyszczególnione w planie nie straciły na aktualności. Oszczędne i racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych oraz poprawa stanu środowiska zmienionego w wyniku eksploatacji surowców powinny nadal być priorytetowe przy podejmowaniu decyzji dotyczących gospodarki złożami.

Również zasady i kierunki polityki przestrzennej dotyczące wydobycia kopalin sprecyzowane w tym dokumencie nie wymagają aktualizacji ponieważ wyczerpują tę problematykę uwzględniając zasadę zrównoważonego rozwoju.

W tej sytuacji zasadne jest stwierdzenie, że treść planu w omawianej dziedzinie zagospodarowania znacznym stopniu jest nadal aktualna. Różnice występują w stanie zagospodarowania złóż, nastąpiła także zmiana programu rekultywacji obszaru po byłej kopalni siarki Piaseczno (zagadnienia tej rekultywacji omówiono we wcześniejszym rozdziale raportu). Korekty granic wymaga, natomiast określony w planie obszar koncentracji wydobycia i przetwórstwa surowców mineralnych (granice te zostały uściślone w nowo opracowanej ekofizjografii województwa świętokrzyskiego).

6.13. Ocena aktualności planu w świetle analizy ustaleń studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miast i gmin

Analizą zgodności ustaleń zawartych w „studiach gminnych” w odniesieniu do treści „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa”, zostało objęte ponad 80% istniejących dokumentów studiów”. Pozwoliło to sformułować wnioski, które należałoby uwzględnić przy jego aktualizacji planu województwa, w układzie głównych dziedzin polityki przestrzennej.

Ochrona środowiska — w większości analizowanych „Studiów ...” temat potraktowano wyczerpująco, co być może jest związane z ostrymi wymaganiami podczas uzgodnień. Najczęściej występujące różnice dotyczą: nie uwzględnienia w studiach problematyki europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000 i systemu przyrodniczego ECONET-PL (brak tych zagadnień wiąże się z wcześniejszym sporządzeniem „Studium ...” niż opracowanie tych koncepcji). „Podobnie jest z ustaleniami „Programu ochrony środowiska dla woj. świętokrzyskiego” i „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego”. Założenia zawarte w tych programach nie zostały ujęte w żadnym ze „studiów gminnych”, ani też w „Planie ...” z racji ich późniejszego terminu opracowania. Dość istotną różnicą jest też postulowane w „Studiach ...” podniesienie rangi ochronnej doliny Kamiennej, czego „Plan ...” nie przewiduje. W świetle dużych zmian w polityce ekologicznej państwa, ustalenia w tej dziedzinie zagospodarowania powinny być gruntownie zmienione zarówno w planie jak i w studiach gminnych.

Gospodarka wodna — problematyka dotycząca tej dziedziny gospodarki zawarta w jest, na ogół zgodna z założeniami ujętymi w „Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa”. Rozbieżności występują w ilości przewidzianych do realizacji zbiorników retencyjnych. Zachodzi konieczność korekty „Studiów ...” jak i „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa” w tym zakresie pod kątem wprowadzenia zmienionych przepisów prawa oraz nowych programów krajowych i wojewódzkich.

Surowce mineralne — tylko w nielicznych przypadkach tematyka surowców mineralnych ujęta jest wyczerpująco. W znacznej części „Studiów ...” potraktowana jest bardzo pobieżnie, często z błędami lub zupełnie pominięta. Wcale lub bardzo skromnie sformułowane są kierunki gospodarowania zasobami surowcowymi, ograniczając się przeważnie do zdań „rekultywacja terenów po działalności górniczej” lub „rozwiązanie problemów niekontrolowanej eksploatacji surowców”. Żadne z analizowanych „Studiów ...” nie wnosi do „Planu ...” nowych rozwiązań.

Dziedzictwo kulturowe — W części analizowanych „Studiów ...” zamieszczono propozycje objęcia ochroną nowych obiektów. Gdyby zrealizowano, któryś z tych postulatów, należałoby to uwzględnić przy aktualizacji „Planu ...”. Zaleca się też korektę listy zabytków, wpisanych do ewidencji konserwatorskiej, co dotyczy zarówno „Planu ...”, jak i większości studiów. Należy podkreślić fakt, że niektóre „Studia ...” szeroko podjęły tą problematykę i wnoszą nowe propozycje (np. studium Wiślicy wnioskuje utworzenie parku kultury prasłowiańskiej).

Infrastruktura społeczna i ekonomiczna — problematyka dotycząca infrastruktury społecznej i bazy ekonomicznej zawarta w „Studiach gminnych” jest generalnie zgodna z założeniami „Planu ...” lecz nie wnosi istotnych rozwiązań, które należałoby uwzględnić przy aktualizacji tego dokumentu.

Przemysł — temat ten w większości „studiów został potraktowany marginesowo i ogranicza się do ogólnego stwierdzenia potrzeby powstania obiektów usługowych i produkcyjnych np. związanych z przetwórstwem rolno-spożywczym. Tylko w niektórych „studiach gmin.”, gdzie przemysł odgrywa znaczącą rolę, nakreślono, przeważnie dość ogólnikowo, kierunki w zakresie polityki terenowej i lokalizacyjnej. Generalnie zauważa się niedobór atrakcyjnej oferty terenów przemysłowych.

Rolnictwo i leśnictwo — zawarta w „Studiach ...” problematyka rolna i leśna generalnie jest dość ogólnikowa, nie koliduje z ustaleniami „Planu ...”, ale i nie wnosi nic nowego. Brak zagadnień związanych z integracją z UE oraz związanych z tym kierunków przekształceń w rolnictwie, wskazuje na pewną już prawidłowość pomijania tego tematu przez projektantów sporządzających „studia”. Uwzględniając fakt, że przy wykorzystaniu środków pomocowych jedną z barier są długotrwałe procedury planów miejscowych i wydawania pozwoleń na budowę czy zalesienie terenu, pomijanie tych kwestii wydaje się mankamentem, który należy usunąć w następnej edycji „Planu ...”. Wśród propozycji do planu „Planu ...” należy odnotować koncepcję zalesień krajobrazowych i otaczających zbiorniki wodne, które wzbogacają walory turystyczne obszaru. Ciekawym wydaje się także pomysł (Studium Ostrowca Świętokrzyskiego) powiązania funkcji leśnej z innymi funkcjami przestrzeni miejskiej (budownictwo, przemysł). Przy aktualizacji „Planu ...” można by rozważyć w konkretnych przypadkach, możliwość „wejścia lasu do miasta” i organizację parków leśnych.

Turystyka — w większości „Studiów ...” temat turystyki dostrzega się w powiązaniu z kompleksowym udostępnieniem lokalnych walorów przyrodniczych i kulturowych. Pozycja turystyki i proponowane jej formy są generalnie zgodne z ustaleniami „Planu ...”. Wnioskiem do tego dokumentu jest ściśle powiązanie turystyki z funkcją sportu i rekreacji oraz atrakcyjnym kształtowaniem przestrzeni publicznej, która powinna przyciągać potencjalnych turystów. Ponadto w „Studiach ...” jest kilka ciekawych inicjatyw lokalnych (np. budowa zbiorników wodnych, wytyczenie szlaków samochodowych i pieszych, ścieżek rowerowych) podnoszących atrakcyjność turystyczną miast lub gminy.

Transport i komunikacja — planowane układy komunikacyjne gmin, zawarte w „Studiach ...” są w większości zgodne z przyjętymi w „Planie ...” i „Kompleksowym programem rozwoju sieci drogowej woj. świętokrzyskiego”. Przy aktualizacji „Planu ...” powinny być rozpatrzone, zawarte w „Studiach ...” wnioski dotyczące:

- odcinka drogi Ostrowiec Św. — Ożarów;
- obwodnicy Michałowa;
- obwodnicy Gorysławic.

Infrastruktura techniczna — rozwiązania dotyczące tej dziedziny gospodarki przyjęte w „Studiach ...” z uwagi na wysokie wymagania organów uzgadniających nie są generalnie sprzeczne z zapisami ujętymi w „Planie ...” i z tego tytułu nie zachodzi potrzeba korekty ustaleń przyjętych w tym dokumencie. Nie mniej ulegają dość szybkiej dezaktualizacji, co wymaga zarówno zmiany planu jak i studiów gminnych.

Zagospodarowanie odpadów- zapisy zawarte w „studiach gminnych” nie uwzględniają (w zdecydowanej większości) Planu gospodarki odpadami dla woj. świętokrzyskiego” i muszą zostać zmienione.

Podsumowanie

Zauważa się silnie zróżnicowany poziom aktualności tych opracowań (wniosek do planu w zakresie organizacji uzgodnień studiów z Zarządem Województwa). Niektóre studia, zwłaszcza opracowane przed zatwierdzeniem planu są wykonane na bardzo niskim poziomie merytorycznym i nie stwarzają dostatecznych podstaw do realizacji lokalnej polityki przestrzennej.

7. PODSUMOWANIE OCEN AKTUALNOŚCI „PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO”

Na podstawie dokonanego przeglądu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa, prowadzonego nieprzerwanie od kwietnia 2002 r. do chwili obecnej można już sformułować generalne wnioski dotyczące aktualności i przydatności „Planu województwa” do realizacji zadań wojewódzkiej polityki przestrzennej, określonej w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Wykonywanie tych zadań polega m.in. na wdrażaniu ustaleń planu do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, których uchwalanie należy do wyłącznej właściwości miasta lub gminy oraz opiniowaniu krajowych i wojewódzkich dokumentów programowych w aspekcie zgodności z wojewódzka polityka przestrzenną.

Wnioski te są następujące:

1. Poziom aktualności ustaleń „Planu województwa” uległ znacznemu obniżeniu głównie w wyniku przyspieszenia zmian w prawodawstwie, wywołanych dostosowaniem przepisów prawnych do obowiązujących w UE oraz wejścia w życie nowych programów

pomocowych, które praktycznie zdominowały proces realizacji zadań rządowych i samorządu województwa w zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

2. Inwestycje te (w tym również finansowane ze środków pomocowych) wymagają wprowadzenia do studiów gminnych i planów miejscowych, poprzez ustalenie obszarów ich realizacji w „planie województwa”, a następnie wynegocjowanie z samorządem lokalnym warunków uwzględnienia w systemie planowania miejscowego. Brak obszarów realizacji tych inwestycji w obowiązującym planie województwa stwarza znaczny problem proceduralny, który wymaga szybkiego rozwiązania.
3. Obecna edycja planu ze względu na niedobór własnych instrumentów wdrażania omawianych inwestycji oraz środków na prowadzenie negocjacji z samorządami miast i gmin nie stwarza, bowiem wystarczających warunków do realizacji zadań Zarządu Województwa zgodnie z obowiązującymi przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Wśród innych okoliczności i przesłanek merytorycznych aktualizacji planu województwa należy również wymienić:

1. Znaczny zakres dezaktualizacji ustaleń „Planu...” w najważniejszych dla regionu dziedzinach zagospodarowania, jak: ochrona środowiska, rolnictwo, infrastruktura komunalna, gospodarka wodna czy metropolizacja Kielc.
2. W ciągu 3 lat jakie upłynęły od czasu uchwalenia „Planu...” konkurencyjność regionu w odniesieniu do bliższego i dalszego otoczenia nie uległa większej poprawie (a nawet w niektórych dziedzinach uległa pogorszeniu), co wymaga określenia nowych, bardziej aktywnych, instrumentów oddziaływania na zagospodarowanie przestrzenne, pozwalających lepiej wykorzystać możliwości, jakie przynosi europejska polityka wyrównywania szans rozwoju regionów odstających, położonych w oddaleniu od głównych obszarów aktywności.
3. Dobiegają końca prace nad aktualizacją „Strategii rozwoju województwa świętokrzyskiego” oraz „Koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju” – dwóch najważniejszych dokumentów programowych, stanowiących podstawę opracowania planu województwa.
4. W obecnej edycji planu brak jest uzgodnień w zakresie kierunków rozwiązywania wspólnych problemów przygranicznych z województwami sąsiednimi, co znacząco ogranicza jego przydatność do kreowania obszarów realizacji zadań kooperacyjnych, finansowanych ze środków rozwoju regionalnego oraz wsparcia w tym zakresie „Strategii rozwoju województwa...”.
5. Plan nie uwzględnia w wystarczającym stopniu działań i obszarów wsparcia, wynikających z programów pomocowych i głównych programów polityki krajowej, których realizację podjęto już po uchwaleniu tego dokumentu. Wpisanie się struktur podziału przestrzennego województwa w obszary i kierunki wsparcia określone w programach pomocowych należy uznać za jeden z najważniejszych motywów aktualizacji tego dokumentu.

Klauzula o aktualności „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego”

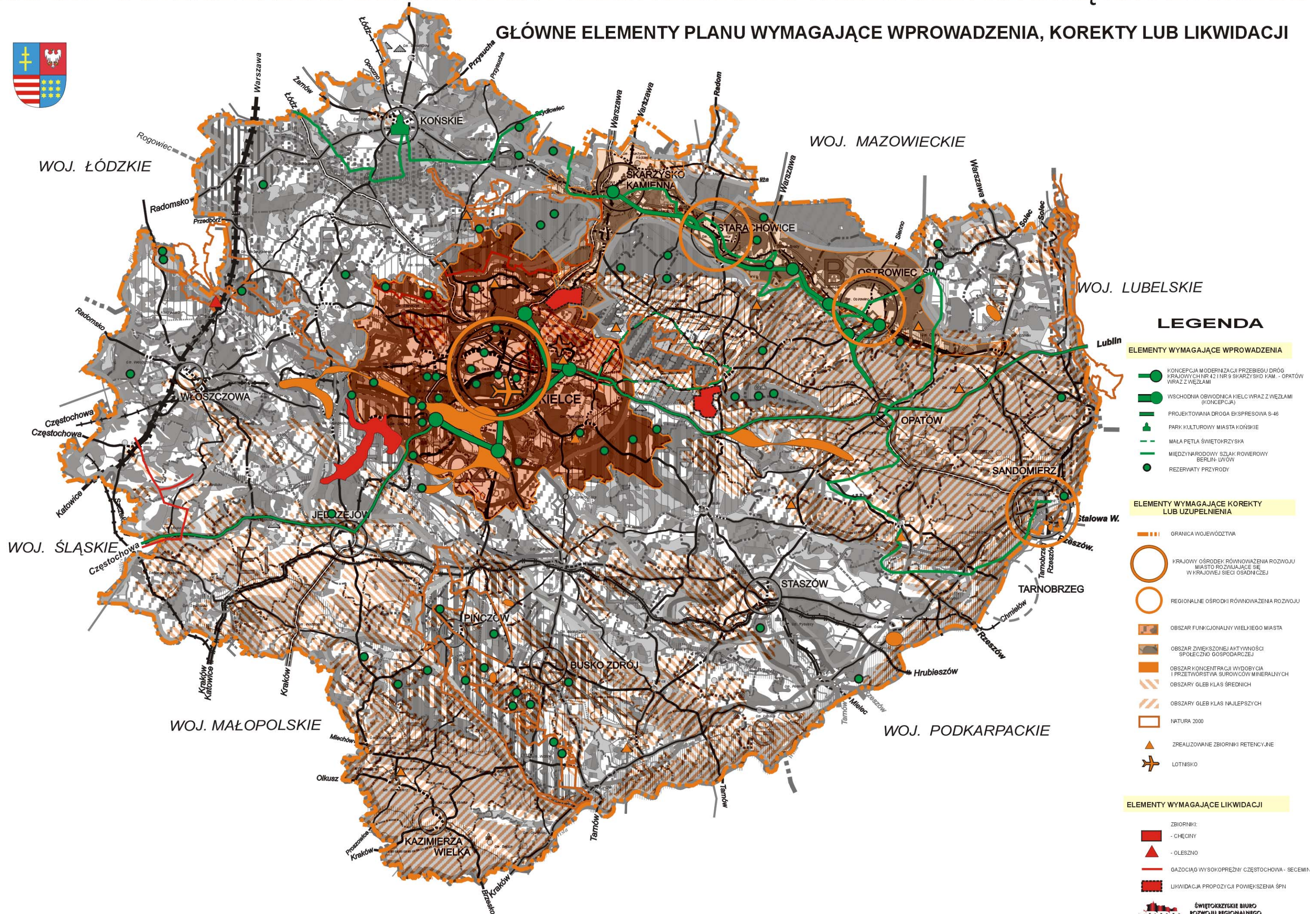
W wyniku przeprowadzonego przeglądu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa świętokrzyskiego stwierdza się, że znaczna część uwarunkowań oraz cele, zasady i kierunki wojewódzkiej polityki przestrzennej, związane głównie z akcesją Polski do Unii Europejskiej uległy dość gruntownej

dezaktualizacji, i wywołują potrzebę wprowadzenia istotnych korekt i uzupełnień określonych w poszczególnych ocenach branżowych.

Dokument ten mimo, że nadal służy jako podstawa koordynacji i opiniowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jak też formułowania stanowiska Zarządu Województwa Świętokrzyskiego wobec programów i koncepcji krajowych powinien zostać poddany stosownej aktualizacji tak, aby lepiej spełniał potrzeby Zarządu Województwa. Prace nad jego aktualizacją powinny być zsynchronizowane z zatwierdzeniem „Strategii rozwoju województwa świętokrzyskiego”, której zadania bez zbędnej zwłoki powinny być wprowadzone do planowania miejscowego.

RAPORT O STANIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

GŁÓWNE ELEMENTY PLANU WYMAGAJĄCE WPROWADZENIA, KOREKTY LUB LIKWIDACJI

LEGENDA

ELEMENTY WYMAGAJĄCE WPROWADZENIA

- KONCEPCJA MODERNIZACJI PRZEBIEGU DRÓG KRAJOWYCH NR 42 I NR 9 SKARŻYSKO KAM. - OPATÓW WRAZ Z WĘZŁAMI
- WSCHODNIA OBWODNICA KIELCE WRAZ Z WĘZŁAMI (KONCEPCJA)
- PROJEKTOWANA DROGA EKSPRESOWA S-46
- PARK KULTUROWY MIASTA KOŃSKIE
- MAŁA PĘTLA ŚWIĘTOKRZYSKA
- MIĘDZYNARODOWY SZLAK ROWEROWY BERLIN - LWÓW
- REZERWATY PRZYRODY

ELEMENTY WYMAGAJĄCE KOREKTY LUB UZUPEŁNIENIA

- GRANICA WOJEWÓDZTWA
- KRAJOWY OŚRODEK RÓWNOWAŻENIA ROZWOJU MIASTO ROZWIJAJĄCE SIĘ W KRAJOWEJ SIECI OSADNICZEJ
- REGIONALNE OŚRODKI RÓWNOWAŻENIA ROZWOJU
- OBSZAR FUNKCJONALNY WIELKIEGO MIASTA
- OBSZAR ZWIĘKSZONEJ AKTYWNOŚCI SPOŁECZNO-GOSPODARZEJ
- OBSZAR KONCENTRACJI WYDOBYCIA I PRZETWÓRSTWA SUROWCÓW MINERALNYCH
- OBSZARY GLEB KLAS ŚREDNICH
- OBSZARY GLEB KLAS NAJLEPSZYCH
- NATURA 2000
- ZREALIZOWANE ZBIORNIKI RETENCYJNE
- LOTNISKO

ELEMENTY WYMAGAJĄCE LIKWIDACJI

- ZBIORNIKI: - CHECINY
- OLESZNO
- GAZOCIĄG WYSOKOPREŻNY CZĘSTOCHOWA - SECEMIN
- LIKWIDACJA PROPOZYCJI POWIĘKSZENIA ŚPN